

talaia

agrupació excursionista

VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME
JULIOL-AGOST-SETEMBRE 1994

Cansaladeria ♦ Xarcuteria ♦ Pernils ♦ Queviures selectes

Pollastres a l'ast

Formatgeria i Productes làctis

Casa Marisol

♦ *La Xarcuteria* ♦

Elaboració pròpia

c/ Josep Coroleu 76-78 Galeries Sant Jordi, 10-20
tel: 93/815 81 11 c/ Jordi 74
tel: 93/893 10 54

Vilanova i la Geltrú

♦ Vins i Caves ♦ Pastisseria i Bomboneria ♦ Rostisseria ♦

Ultramarins

Formatgeria i Productes làctis

El plaer de comprar

P La compra fàcil
PASSEIG MARÍTIM - SEGUR DE CALAFELL

AUTO MOTO

JOSEP BERTRAN

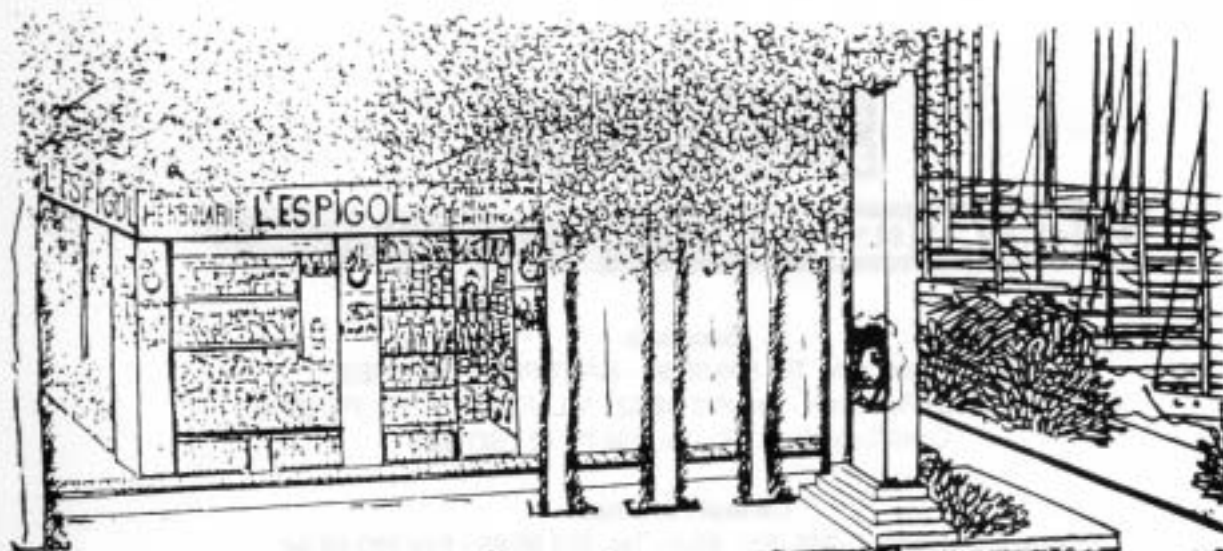
Reparació de l'automòbil i motocicletes

Cabanyes, 11
Tel. 893 65 72

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

ATENCIÓ SOCIS!

**AMB LA PRESENTACIÓ DEL CARNET DE SOCI DE L'A. E. TALAIA,
TINDREU LA MÀ D'OBRA GRATUÏTA EN REALITZAR EL CANVI
D'OLI DEL VOSTRE COTXE. NOMÉS ABONAREU ELS MATERIALS.**

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, Dietètica, Formatges i Especialitats

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11

08800 Vilanova i la Geltrú

c/. **CAPUTXINS, 36**
VILANOVA I LA GELTRÚ

**ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.**

SUMCO

CONSTRUCENTER

BRICOMARKET

Sucursals:

Ctra. Sitges, s/n - Tel. 896 00 96 - SANT PERE DE RIBES
C/ Manel Barba i Roca, s/n - Tel. 892 32 62 - VILAFRANCA DEL PENEDÈS
Camí Capellans, 18 - Tel. 894 03 42 - SITGES

Central i oficines:

Ctra. Barcelona, C-246, Km. 42,4 - Tel. 893 30 66 - Fax 893 60 04
VILANOVA I LA GELTRÚ

**DESCOMPTA DEL 10% ALS SOCIS
DE L'A.E. TALAIA EN:
SANITARIS - AIXETES
PAVIMENTS I REVESTIMENTS**

Carrer Comerç, 4
Tel. 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern

AGRUPACIO EXCURSIONISTA TALAIA

Nº 245

REVISTA D'EXCURSIONISME

**JULIOL - AGOST
SETEMBRE 94**

EDITORS

Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT

Salvador Butí i Papiol

SECRETARI

Lluís Forgas i Serra

REDACCIO

Secció de Cultura

DIRECCIO

Josep Blanes

EDICIO

Blanca Forgas

MAQUETA

Josep Blanes

PUBLICITAT

Víctor Castro

Portada:

El cim de l'Aneto, des de la
carena del Pic de Coronas.
Foto: Joan Toledano

COL·LABORADORS

Vicenç Carbonell

Josep Volla

Toni Sagarra

Salvador Butí

M. Carme Barceló

Joan Sivil

Antoni Ordovàs

Josep M. Alsó

IMPRESSIO

Gràfiques Llopert

Sant Antoni, 63

Sant Sadurní d'Noya

Tel. 891 03 12

DIPOSIT LEGAL

B-24619-90

PREU DE VENDA

250 PTA.

Els articles publicats en aquesta
revista sempre expressen l'opinió
dels autors i no reflecteixen la de
la Junta Directiva de l'Agrupació
ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E.
Talaia donarà a conèixer el seu parer
a través de les editorials o en arti-
cles o notes signades per la Junta

SUMARI

- 4 **EDITORIAL**
Equip de Redacció
- 5 **UN VIATGE A LES PORTES DE L'INFERN**
Jordi Vidal
- 9 **DOS RALLIS D'ALTA MUNTANYA**
Toni Castelló
- 13 **CAMPAMENT D'ESTIU 94**
Gredos (Avila)
Ramon Martí
- 17 **PETRA:**
Un món de pedra, llum i color
Salvador Butí
- 22 **BESIBERRI SUD**
Josep Blanes
- 26 **PELS BOSCOS I CINGLES DE BERTI**
Antoni Ordovàs
- 29 **JA NO ÉS UN SOMNI**
Xavier Perelló
- 31 **PICA D'ESTATS**
Pilar Bertran
- 33 **LES BRUIXES**
Vicenç Carbonell
- 36 **CRONICA DEL COTARRO TALAIENC**
Equip de Redacció
- 38 **Abadies occitanes (13)**
EL TORONET
Salvador Butí
- 41 **ORMAZARATA-1**
Rafel Mla
- 43 **UNA SORTIDA A L'ANETO**
Pep Vidal
- 44 **ACTIVITAT ESPELEOLOGICA**
G.E.T.
- 46 **CAMINADA POPULAR DE LA VALL DE GOSOL**
Blanca Forgas
- 49 **UNA FESTA MAJOR A GAVARNIE**
Joan Toledano
- 51 **ACTIVITATS D'ESCALADA**
G.E.A.M.
- 56 **EL PAISATGE ALS MUSEUS DE VILANOVA I LA GELTRU**
Josep M. Alsó
- 57 **PIC DU TAILLON**
Josep Blanes
- 61 **El "hobby" d'aquest estiu (17)**
LES FORNICULES
Joan Lluís Sivil
- 65 **UN LLIBRE: "Vilanova 1936/1939"**
Joan Lluís Sivil
- 66 **NOTICIES I COMENTARIS**
Vicenç Carbonell

Amb conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Consell Comarcal del Garraf

Som conscients que els nostres esports, l'alpinisme, l'escalada, l'espeleologia, etc. no són competitiu i els esquiadors de la Talaia tampoc no es prenen el fet d'esquiar com una cursa; això no vol dir que alguna vegada, en forma de marxa, ral·li, etc. no competim, però hem de reconèixer que això és una excepció.

Als competidors se'ls reconeix el mèrit si guanyen el contrari i molt poques vegades per la pròpia manera d'actuar. A nosaltres, si no competim, això no es pot valorar.

No obstant això els nostres esports són tan bons o més que qualsevol i els nostres esportistes estan a l'alçada del millors, i això no sempre és reconegut per les institucions i quasi bé mai pels mitjans de comunicació, que parlen de nosaltres únicament en cas d'accident.

No és la primera vegada que ens queixem, és cert, però quan els nostres alpinistes aconsegueixen èxits en els ral·lis d'alta muntanya en què participen i els nostres espeleòlegs arriben a la cota -1000 mp -fita d'una gran dificultat i aconseguida per molt pocs- tenim l'obligació de recordar-ho.

EDITORIAL

UN VIATGE A LES PORTES DE L'INFERN

Illaminako Ateak, per fi!

"No vull ser tòpic, però hi tornarem".

Amb aquestes paraules acabava el nostre company Ramon Camacho l'escrit que realitzà, ara fa un any, entorn a

l'expedició "ILLAMINAKO ATEAK 93".

Potser això és una de les causes que aquest estiu ens hagi impulsat a embrancar-nos de nou en la mateixa aventura. I

tal com diu una famosa i coneguda dita: "Aquest any, sí", doncs, nosaltres també, ho hem aconseguit!

Era el dia 21 d'agost quan el GET aconseguia una fita important per a la Talaia i per a Vilanova. Al voltant de les deu del vespre s'assolia la cota de -1325 m de profunditat, sífo terminal de la cavitat Illaminako Ateak (també anomenada BU-56); per primer cop, espeleòlegs de la nostra entitat havien davallat per dessota els -1000 metres de profunditat.

Tot començà el matí del 17 d'agost; eren prop de les vuit quan el Mam, el Pere (del Club Espeleològic "La Gavarra" de l'Hospitalet de Llobregat) i jo empeníem la marxa cap a Isaba, municipi de la província de Navarra. Els tres estàvem realment molt animats i avaluant les possibilitats d'èxit ens adonàrem que era l'ocasió de fixar. Ens podien passar moltes coses que ens duguessin a un possible 'fiasco', però la moral era massa alta per acceptar una derrota.

Cap al migdia arribàrem a Isaba, últim poble que trobaríem, i tot seguit al refugi de Linza, on s'acaba la pista forestal i es deixa el cotxe. Havent dinat, vàrem començar la primera portada de material cap a la boca de la cavitat, que es troba a tres hores del cotxe si fas el recorregut amb les mans a la butxaca i a quatre llargues si vas carregat.

El terra de la tenda no era molt tou. Foto: Jordi Vidal

Recollint gel per fondre i tenir aigua per beure. Foto: Jordi Vidal

BU-56. El Mam davallant la vertical. Foto: Jordi Vidal

Com que s'anava fent fosc i no volíem baixar de nit, decidírem deixar la tenda muntada amb tot el material que havíem pogut pujar aquell dia a la "Hoya del Portillo de Larra", a una mica més de mig camí, i girar cua cap avall.

Així, després d'una ràpida baixada ens menjàvem unes delicioses butifarres amb cigrons al refugi de Linza; aquesta seria l'última cam que menjàriem en una setmana, llevat d'uns fuets que formaven part de les poques coses masticables que vàrem digerir.

El dia següent, 18 d'agost, el dedicàrem per complet al transport de material. Pel matí realitzàrem un port fins a la boca, on dinàrem, i a la tarda baixàrem a buscar el material que el dia anterior havíem deixat a mig camí, la qual cosa ho fem

en dos viatges més.

Després d'un dia i mig de tragar material ja ho havíem dut tot a la boca del pou, on quedava instal·lat el campament (a uns 1900 m alt). Per cert, no molt confortable, ja que el terra era una immensa llosa que et feia recordar més d'un personatge del santoral quan t'hi estiraves per dormir. Però no tot podien ser flors i violes, el més important era que ja érem els tres allà dalt, apartats de la civilització, i que ens esperaven uns dies d'intensa feina.

Aquest dia va sorgir un dels principals problemes: la manca d'aigua. L'any passat, a dins de la cavitat i a pocs metres de l'entrada, hi havia una immensa congesta d'alguns metres d'alçada, suficient per disposar de tota l'aigua desitjada. Però enguany, i a

causa de les altes temperatures i la llarga sequera, tan sols vàrem trobar vuit o deu quilos de gel. L'única solució era anar a buscar-lo a més alçada on s'hagués pogut conservar millor.

Així, l'endemà 19 d'agost, aconseguírem gel per fondre a una hora de camí i cap al migdia tomàvem a ser al campament amb aigua per a diversos àpats. Havíem solventat un greu problema.

Havent dinat ens disposàrem a fer el primer atac a la cavitat. Es tractava d'instal·lar els primers -400 mp, és a dir, els pous verticals, deixant tot el material d'atac a aquesta profunditat (sacs de dormir, menjar, carbur, cordes...) i tornar a sortir a la superfície. El que més ens feia patir era un meandre de setanta metres de llargada que es troba a -80 mp i

que té uns quants passos prou estrets per complicar el pas del material. Però amb paciència i una bona suada ens ho arreglarem força bé.

Així, doncs, aquest primer contacte amb la cavitat va anar força bé, i ràpid, ja que, havent calculat deu hores per fer-ho, amb set ho havíem enllestit.

L'endemà, 20 d'agost, el dedicarem per a descansar i fer el ronsa, ja que portàvem quasi tres dies d'intensa feina. Ens calia estar en perfecte estat per al dia següent, el dia clau, l'atac final. Passarem el dia al lloc on havíem aconseguit el gel el dia anterior. Aquí vàrem gaudir d'una agradable dutxa que ens tragué de sobre l'olor que començàvem a fer, però com que l'aigua no ens sobrava, la substituïrem per neu, cosa que, a part de deixar-te fresc, et despertava de cop. Durant tota la jornada aconseguírem aigua suficient per a la resta dels dies i amb això ens trèien un greu maldecap de sobre.

Per fi arribà el moment de la veritat, diumenge 21 d'agost, a les deu del matí, els tres entràvem a la cavitat. Ara es veuria si realment estàvem preparats, tant físicament com psicològicament. Aquí començava una experiència que jo particularment feia temps que volia viure; tenia ganes de sentir la satisfacció personal d'una victòria i autodemstrar-me del que érem capaços, fins on podríem arribar?

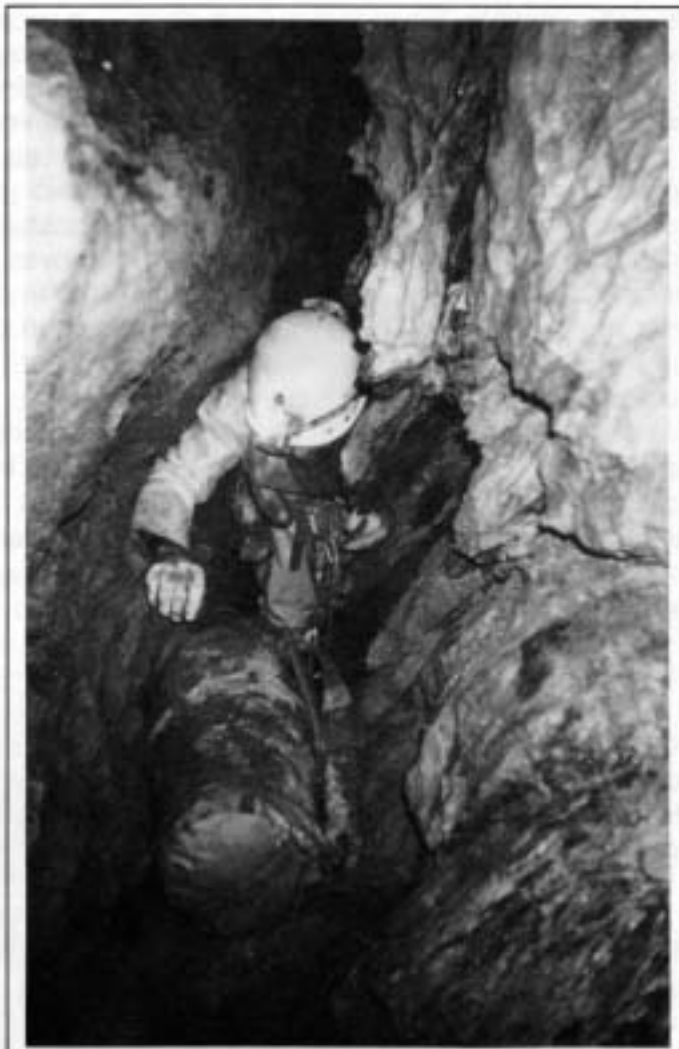
La baixada de la vertical fou rapidíssima; en un parell d'hores ja ens trobàvem a -400 mp, recollíem els tres 'petates' que havíem deixat dos dies abans i ens disposàvem a endinsar-nos al "Meandro del Caos Reptante", un meandre d'alguns quilòmetres de llargada que no és tan enutjós com diuen, ja que no té passos excessivament estrets.

Un cop s'acaba el meandre ja et trobes al campament de -500 mp, lloc ideal on la gent sol fer un bivac en pujar. Us quedariéu parats de

bidons de menjar, ja que ara no el necessitàvem. Anàvem molt bé d'horari i no sorgia cap problema, tot anava sobre rodes. Una cosa crucial fou que el Mam ja havia baixat l'any anterior i es coneixia la cavitat fins a -875 mp, cosa que ens facilità molt la feina i no ens féu perdre temps buscant la continuació del recorregut.

Continuàrem davallant per sales i més sales, blocs i més blocs, i arribàrem a la "Sala Roncal", lloc on has de remuntar cent metres de desnivell per trobar la continuació, la qual cosa no fa molta gràcia. Així, després d'una bona estona per travessar la gran sala, ens trobàvem al segon campament, a -800 mp aproximadament, i aquí, com en l'altre, hi vàrem trobar de tot, fins una granota de neoprè. Ara havíem de menjar un "deliciós" liofilitzat, però en obrir el bidó de menjar ens adonàrem que havíem oblidat el fogonet al primer campament i haguérem de passar amb unes barretes energètiques i alguna cosa més.

Només sortir del campament entràrem al "Cañón Roncal", sens dubte el més espectacular de la cavitat. És una zona de tiro-lines amb molta aigua que et fa pujar el nivell d'adrenalina, a més a més, l'espetic de l'aigua et deixa pràcticament sord. Un cop finalitza el canó, i després de passar més d'una sala, ja et trobes a -1000 mp. Només ens queda un punt molt conflictiu: la gatera de -1040 mp, la qual es pot arribar a sifonar, però amb la sequera

El Mam sortint del meandre del "Caos Reptante". Foto: Jordi Vidal

les coses que s'hi pot trobar, en aquests llocs: estoretes, mantes tèrmiques, menjar, carbur, cassoles... i és clar, merda. Aquí vàrem deixar el primer dels dos

d'enguany no presenta cap problema. Seguïrem davallant per més galeries i abans d'arribar al primer dels tres sifons (-1192 mp) trobarem el pas que et duu a unes galeries superiors per anar a parar al tercer i últim sifó de la cavitat.

Així, després de dotze hores transcorregudes des de la boca de la cavitat i haver recorregut deu quilòmetres, submergiem part de les botes d'aigua en el sifó terminal. Estàvem a -1325 mp. Ho havíem aconseguit! En aquests moments la satisfacció era total, però encara seria superior quan estiguéssim fora de la cavitat. Sabíem que ara venia la part més dura i pesada: la pujada.

Després de fer quatre fotos començàvem l'ascensió. Poc tardaren en sorgir els primers problemes, la suor provocada per la granota de PVC començà a escaldar-nos la pell. Primer fou el Mam a qui se li va irritar el cul, després a mi els peus i al Pere darrere els genolls. Això va retardar molt la marxa i va fer que arribéssim al campament de -800 mp al voltant de les quatre del matí. Aquí aconseguírem escalfar aigua amb la flama dels tres cascots junts i menjar un liofilitzat una mica calent. Tot seguit dormírem una hora a dins el sac, estàvem cansats però sabíem que s'havia d'arribar al campament de -500 mp i dormir bé allà, ja que era on teníem el fogonet i podríem menjar en condicions.

Ara, en pujar, semblàvem "Las muñecas de Famosa", als tres ens feia mal alguna cosa i a cada passa ens movíem de formes que haurien fet riure a qualsevol que ens hagués vist. El camí fins al campament de -500 mp fou inacabable, però a la fi, al migdia del dia 22 d'agost hi arribàvem. Aquí menjàrem calent i en condicions i tot seguit ens

adormírem dins el sac. Sembla mentida com s'estava de còmode en aquell bivac. Ara ja ho teníem tot més clar, havíem passat el pitjor, que era arribar on estàvem. Cap al vespre ens despertàrem i tomàrem a menjar, havíem de recuperar-nos per poder sortir a la superfície en condicions i, havent sopat, ens tomàrem a dormir fins al matí següent. En despertar-nos al matí estàvem molt millor que el dia anterior, havíem descansat disset hores al bivac, cosa que féu que ens recuperéssim molt. Seguïrem pujant cap a la superfície, ara venia el "Meandro del Caos Reptante", així que hi posàrem paciència i el vàrem passar. En arribar a l'inici de la vertical, ens adonàrem que ja ho teníem gairebé a la butxaca.

I per fi, a les tres de la tarda del dia 23 d'agost, transcorregudes 53 hores, sortíem de la cavitat i ens trobàvem un fantàstic i esplèndid sol que donava una agradable sensació. Havíem vençut la cavitat, lluitàrem i la victòria fou nostra. Ho havíem aconseguit!

Dedicàrem la tarda i el matí següent per traslladar tot el material fins al refugi de Linza. En arribar-hi sabíem que tot

s'havia acabat, havíem viscut una setmana intensa, on gairebé no havíem pogut descansar. Tots somiàvem el tou llit de casa, llençols nets, una bona dutxa... Ara ja ens eren igual les llagues i els dolors, només de pensar-ho i ja vàiem davant nostre un bon bistec que ens menjaríem dintre de poc a un bar d'Isaba, i sobretot, volíem beure una cervesa o un bon got de vi.

És ara quan valdrien el que vàrem fer. Foren moltes les tardes que, prenent una Estrella i fumant un cigarret, somiàvem que un dia podríem realitzar una cosa semblant. No recordo pas quantes vegades havia dit que un dia, costés el que costés, ho podríem aconseguir; doncs bé, ara veig que no tinc tants ocells al cap com em pensava. I bé, si això ho hem vençut no pot acabar aquí, hem de cercar noves fites per tornar a jugar i guanyar de nou. Què, a on i quan no ho sé, però tomarem a jugar. Per acabar, una cosa és certa, i és que aquesta experiència sempre formarà una part important de les nostres vides. Sens dubte mai la podrem oblidar.

Jordi Vidal

Belxari cap al colze, orgullosos però molt carregats. Foto: Jordi Vidal

DOS RAL.LIS D'ALTA MUNTANYA-1994

Vall de Vallhiverna i Vall de Remuñe

Dissabte 9 de Juliol de 1994
Vall de Vallhiverna

A tres quarts de cinc del matí toquem diana, ja que la sortida del Ral.li del C.E.C. és a dos quarts de sis i cal estar preparats. Aquest any anem 7 equips i la cosa és més divertida. Després dels preparatius i d'esmorzar, anem cap al control de sortida i al senyal de l'organització ens enfilem cap a la vall de Corones.

Els de la categoria d'Or corren com bojos i els perdem de vista ben aviat, el Jaume i el Roger porten bon ritme. Al cap d'una estona de pujar, ens aturem als llacs de Corones per reposar de la primera estrabada i reagrupar-nos una mica; després enfilem camí amunt cap a la gelera de Corones, no ens calen grampons ja que la neu està força bé i amb poca estona assolim el coll de Corones (3198 m alt). Des del coll podem contemplar la romeria que puja a

l'Aneto (sembla el metro de bon matí).

En Jaume i en Roger ja ens havien atrapat, ells venien de la cresta de Llosas i mentre nosaltres fem un tragueta i jalem, ells enfilem cresta amunt cap al Corones, i és que a l'Or no es pot perdre pistonada... Els altres, tot gaudint del paisatge, ens dirigim cap al **cim de Corones (3293 m alt)** i després al **pic del Mig (3346 m alt)**. D'aquest baixem per una canal molt

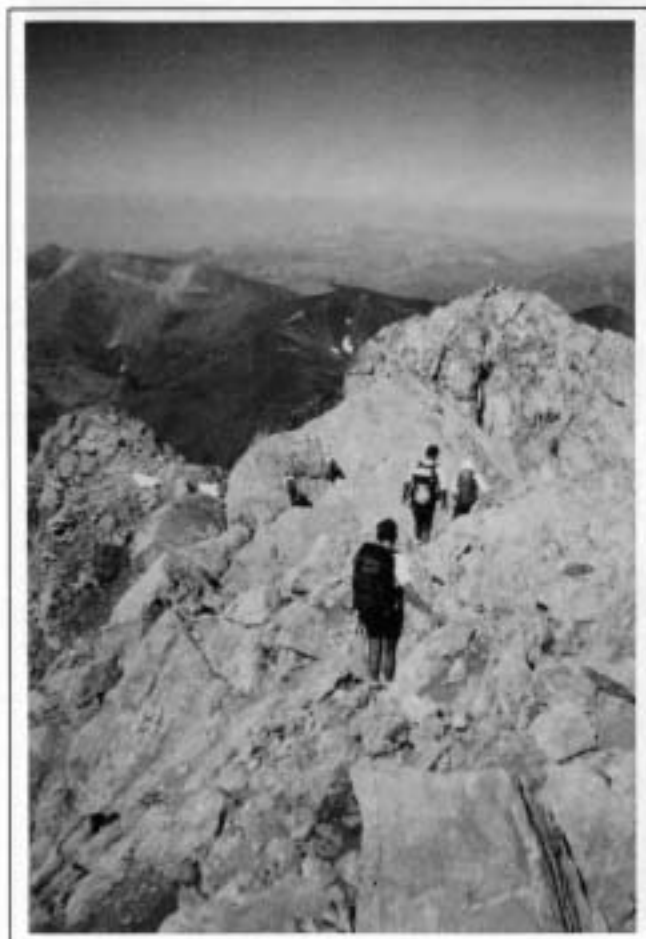
Maladeta, Pics del Mig i de Corones, coll de Corones, Aneto i Tempestats, des de prop del Vallhiverna. Foto: J. Toledano

Punt de trobada al coll de Coronas. Foto: J. Toledano

L'Aneto vist des de l'Araguella. Foto: J. Toledano

Pics de Valhiverna. Entremig, el "pas de cavall". Foto: J. Toledano

Raül C.E. Allga. Carena del Perdiguero i llac de Lliterola. Foto: J. Vidal

Equips participants amb l'Aragüells al fons. Foto: J. Toledano

Massís del Posets des de la Tuca Arnau, últim control per Argent. Foto: J. Toledano

L'Aneto, des del pic de Corones. Foto: J. Toledano

perillosa en la qual una caiguda de pedres és a punt de fer-nos mal; per sort el que podia passar es va quedar en una ferida al colze i un "nyenyo".

Poc després, tot baixant a "culibajín" per les pales de neu i enfilant una carena força dreta, ens plantem al cim de l'Aragüells (3037 m alt). Aquí una ensopegada és a punt de produir-nos una baixa, però també ens en sortim només amb macadures; després enfilem la baixada cap a l'arribada i a descansar.

L'endemà, de bon matí, també empenem camí cap a la següent etapa. El primer cim és el **Cap de Llauset, de 2864 m**. Durant la pujada ens creuem amb l'equip d'or al qual s'havia afegit el Jordi Vidal (Mago) d'acompanyant. Una llarga caminada ens porta al **pic de Vallhiverna, 3067 m alt**; creuem el pas de Cavall i enfilem la baixada per un pedriscall cap a la **Tuca d'Arnau, 2180 m**. Després de "ganyipar", baixem a tot drap cap al control d'arribada, fixem i a banyar-nos al riu. En acabant, tots al dinar de cloenda a Benasc. Allà mateix es va procedir al lliurament de trofeus de la prova: el Jaume i el Roger aconseguiren el segon lloc a l'Or, els altres ens quedàrem a Argent i Bronze, això sí, amb 5 equips classificats, amb la qual cosa aconseguirem el trofeu a l'Entitat amb més equips classificats.

Diumenge 4 de setembre de 1994

Vall de Remuñe

Ja hi tornem a ser. Aquest cop a la banda contrària, a la **Vall de Remuñe**. A cap hora del matí, encara amb el frontal, es dona la sortida i altre cop gas a fons vall amunt.

Aquesta també és bona: 6 equips de la Talaia.

El primer cim a pujar era la **Forca de Remuñe, de 2935 m alt.** El Jordi i el Manel hi passen ben classificats i quan els altres hi arribem ells ja fa estona que han marxat. A dalt fa un fred que pela, una "ganyipada" i cap al **Perdiguero**, que té una pujada criminal; una tartera amb rocs de totes les mides que fan que el camí sigui molt feixuc; no s'acaba mai. Al cap d'una bona estona som a la cresta i enfilem cap al **cim, de 3221 m.** Aquí a dalt la temperatura és molt baixa i el vent bufa amb força; els de l'Or han continuat cap a la cresta Occidental i passant pels **pics de Literola (3132 m) i Royo (3121 m)** s'han enfilat als **Crabioules de 3106 i 3116 m.**

Després, corrent cap al control d'arribada, al campament a fer-nos un bon bany i a dinar al poble d'Eriste. Després del corresponent repartiment de trofeus, cap a casa, aquest cop també amb 5 equips classificats

Ral.li C.E. Aliga. La Forca de Remuñe, de 2935 m alt. Foto: J. Vidal

repartits en totes les categories.

**Toni Castelló
G.E.A.M.**

Bronze

R. Camacho-N. Santacana
J. Toledano-T. Castelló
A. Ferrer-L. Montoliu
M. Camacho-T. Massana

**PARTICIPANTS ALS RALLIS
DEL C.E.C. I DEL C.E. ALIGA**

Ral.li C.E.C.

**Or
Argent**

J. Solé - R. Archilla
J. Bertran-F. Colorado
T. Sabrià-J. Rodríguez

Ral.li C.E. Aliga

Or

J. Vidal - M. Vives

Argent

J. Bertran - X. Bertran
T. Castelló - J. Toledano

Bronze

T. Sabrià - J. Rodríguez
S. Guimerà - X. Parera
M. Castelló - N. Canillas

Els participants talaiecs al Ral.li del C.E.C. a Benaso. Foto: J. Vidal

CAMPAMENT D'ESTIU 94 GREDOS (Avila)

Aquest any, quan va ser l'hora de buscar lloc per fer el campament, ens vam plantejar la possibilitat d'anar als Pirineus o a un altre lloc de muntanya. Sospesàvem què era el que podia agradar més al personal que acostuma a venir al nostre campament d'estiu i ens va semblar que el que agradava més, a part de pujar muntanyes (que sempre som minoria), era fer el turista.

A partir d'aquesta idea vam consultar guies, vam parlar

amb gent, vam mirar mapes i vam escollir tres llocs que vam anar a veure tres o quatre mesos abans per decidir d'aquesta manera, sobre el terreny, quin era el més adient i quin reunia les condicions que nosaltres necessitàvem per a l'estada de vint dies, que és el que dura el campament.

Quan vam decidir el lloc vam estar de pega perquè no vam poder trobar cap terreny per llogar. Així, doncs, vam decidir d'anar a un càmping. L'indret era

a prop del poble de Navarredonda de Gredos i a uns dotze quilòmetres de la Plataforma de Gredos, lloc on es deixen els cotxes per fer les excursions al Circo de Gredos.

Tal i com es va acordar amb la direcció del càmping, ens van reservar lloc i, després de fer els vuit-cents quilòmetres que ens separaven de Vilanova, ens vam situar dins les parcel·les que hi teníem reservades, on vam poder escollir fins i tot sol o ombra, ja que el terreny era ple

Una vista parcial del Campament. Foto: Ramon Martí

Serra de Gredos. L'Almanzor, de 2596 m. Foto: Vicenta Peral

Serra de Gredos. Cuchillar de Ballesteros. Foto: Ramon Martí

Serra de Gredos. Grup d'acampadors sobre el cim de Cuchillar de Ballesteros. Foto: Ramon Martí

Inici d'una caminada popular des de Navagredos. Foto: Ramon Martí

Navarredonda de Gredos. Excursió dels acampadors a la Fuente del Bosque. Foto: Ramon Martí

Salamanca. Plaza Mayor. Foto: Ramon Martí

de pins. La temperatura que vam tenir va ser molt agradable, ja que de dia feia calor, no pas xafogor, i de nit, cap al tard, feia una fresca que Déu n'hi do.

Com cada any, vam procurar seguir el calendari d'actes previstos i d'aquesta manera es van dur a terme els diferents concursos, excursions i sortides a caminar i en bicicleta per la rodalia del lloc d'acampada.

Els primers dies es van fer sortides-passeig per la rodalia per conèixer l'entorn; que si un lloc per banyar-se al riu, que si allà sembla que hi ha un bon prat d'herba per prendre el sol... Després van venir les visites turístiques i les excursions de muntanya. Dins les diferents sortides vam visitar Avila, amb les seves muralles i els seus convents, Segòvia, amb l'aqüeducte i l'alcàsser. També vam anar a Salamanca on vam poder visitar, entre altres coses, la seva catedral, els convents, la Universitat i la cèlebre Plaza Mayor. Vam visitar, també, el Monasterio de Yuste i Plasència, amb la seva catedral i plaça porticada, el Valle del Jerte, famós per les seves cireres, Piedrahita, el Monasterio de San Pedro de Alcántara, i d'altres de no tanta importància però també amb quantitat de coses per poder veure.

A les sortides de caminar vam anar al naixement del riu Tormes (molt difícil de localitzar perquè la sequera fa que el lloc variï), a unes gorges del Tormes, al refugi de Reguero Llano, a sobre mateix de la Plataforma de Gredos.

Hi va haver temps fins i tot per un intent al cim de l'Almanzor (2596 m alt). I dic intent perquè hi havia molta boira i vam anar a parar a un altre cim bastant apartat de l'Almanzor i d'una alçada similar. A causa de

Gredos. Laguna Grande. Foto: Ramon Martí

Salamanca. Convento de San Esteban. Foto: Ramon Martí

l'hora avançada i a la dificultat que semblava que hi havia per poder-hi accedir, vam deixar-ho córrer. Havíem caminat cinc hores per pujar i en teníem quatre de baixada, és a dir, una pallissa pels que no estaven avesats a caminar per muntanya.

La sortida més nombrosa quant a participants va ser la que, sortint del càmping, vam fer seguint un camí que vorejava el riu Tormes. Després, un cop havíem deixat el riu, continuàvem i ens endinsàvem al bosc fins arribar a la font del Bosque, lloc on ens vam reunir tots i després de reposar una mica vam continuar fins al poble de

Navarredonda, i d'aquí al càmping per la drecera de la carretera.

També vàrem fer sortides amb bicicleta de muntanya, amb recorreguts de cinc fins a quinze quilòmetres.

En l'apartat de concursos, també aquest any es va fer el de dòmino, petanca, parxís, postres, arròs, rams de flors, dibuix i pedres.

El dia 10 es va fer la diada de l'acampador, que d'uns anys cap aquí ha esdevingut tradicional, amb el despertar sorollós, una estirada de cames popular, concursos, vermut, sopar pagat

i foc de camp amb concurs de poesia. I com ha passat els darrers anys, a partir del dia quinze el personal ja comença a tornar, ara uns, ara els altres, fins el dia vint que gairebé ja no quedava ningú.

Enguany hem estat 68 persones amb 24 caravanes, tendes i remolcs. Esperem que l'any que ve tinguem més assistència, ja que sembla que aquest any, en estar molt lluny el campament, ha reduït el nombre d'assistents. Als que heu vingut i als que d'alguna manera heu col·laborat que tot hagi sortit bé, gràcies i fins a l'any vinent.

Ramon Martí

**TENIM LA "GROSSA" DE NADAL
ens la juguem al Nº 05.303**

PETRA

Un món de pedra, llum i color

Petra, la ciutat, perduda, el regne de pedra, dels temples a la roca, la tomba i tresor dels nabateus... Un gran escenari de colors i llum fet de pedra.

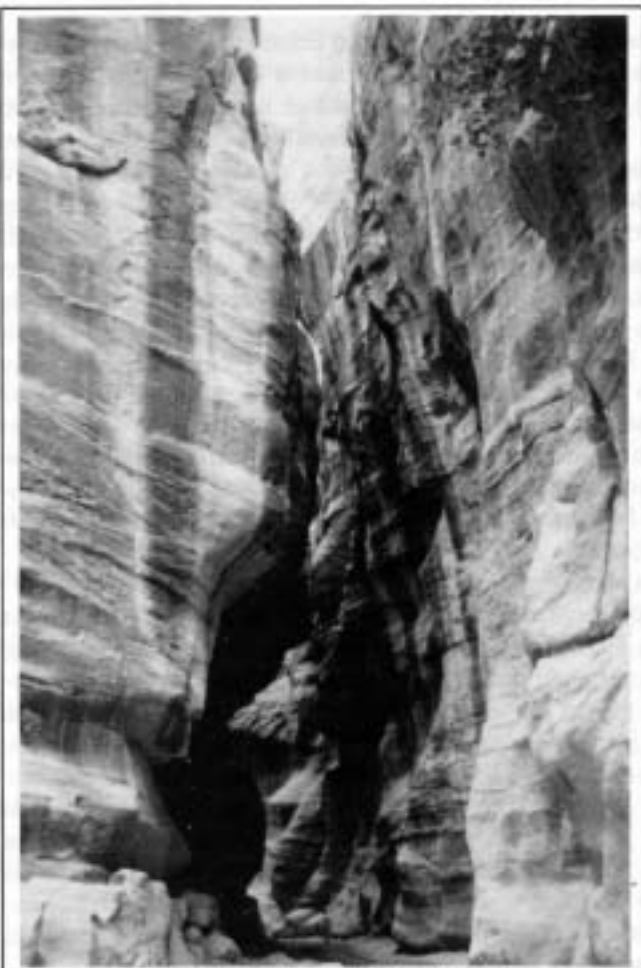
Podríem intentar moltes frases lapidàries per subtitular aquest indret de l'actual Jordània i de fet totes s'hi escaurien perquè és tot això i molt més.

A Petra hi ha una combinació harmoniosa d'elements que produeixen un efecte únic. La Llum, provocada per un sol implacable i engegador, matisada per les ombres de les altes parets de roca. La Pedra,

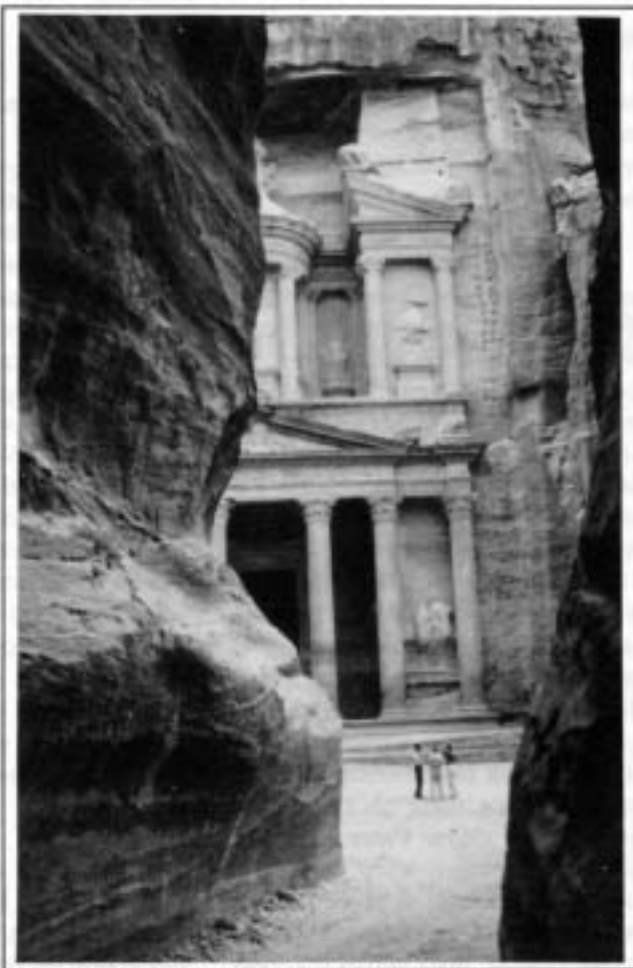
de meravelloses formes naturals, despullada de vegetació, que per si sola produiria ja un gran espectacle. El color, que és ja una combinació de llum i pedra i que aquí adquireix totes les tonalitats càlides de vermells i grocs, ocre i beixos amb perfecta combinació. L'home, que durant els anys ha modificat la llum i la pedra per fer del lloc un indret propi amb la construcció de tombes i temples, art en definitiva, modificació de la naturalesa en realitat.

Què és Petra? A principis del segle passat es coneixia l'existència de la ciutat per textos romans, però ningú no podia afirmar si era una

llegenda o una realitat, feia molts segles que cap occidental hagués contemplat el lloc. Un suís enamorat de l'Orient i convertit a l'Islam, Johann Ludwig Burckhardt, l'any 1812 va sentir a parlar als beduïns de l'existència d'una ciutat excavada a la pedra i perduda al mig del desert; però els beduïns en guardaven religiosament el secret per por de perdre un dels seus amagatalls més bons. Amb l'excusa de fer un peregrinatge a la tomba d'Aaron, el germà de Moisés, lloc molt venerat a la zona, es va fer guiar per un beduí, que el va introduir en un llarg engorjat, d'altíssimes parets, fins a un indret on va descobrir una sèrie

Es Siq. Engorjat d'entrada a Petra. Foto: Salvador Buti

Sortida del Siq amb el Khazneh. Foto: Salvador Buti

Petra. Tomba de pisos. Foto: Salvador Butí

de meravellosos temples excavats a la mateixa roca, un descobriment que va haver de dissimular primer, però que, posteriorment, amb la seva divulgació, va fer redescobrir Petra al món.

Avui és un dels indrets més visitats del Pròxim Orient i, després de Jerusalem, gosaríem dir que el més interessant. Situat al regne de Jordània, aquest interès és cada vegada més evident per als jordans, que, àvids de l'ingrés de divises que això comporta, estan transformant la zona ràpidament. Cal anar-hi aviat, perquè d'aquí a 10 anys ja no serà el mateix. Complexos hotelers estan naixent per tot arreu. Allà on actualment hi ha un sol hotel decent, el Petra Forum, se'n construeixen cinc i hi ha altres projectes als pobles veïns. Sembla que s'hagin adonat de cop de les possibilitats del lloc. No fa gaire va sortir als diaris que l'entrada per visitar Petra valdria a partir de setembre 3500 pessetes, que comparat amb el preu de l'entrada de l'agost significa una espectacular pujada, això sense comptar

les propines, els cavalls que es poden llogar (i que val la pena, almenys a la sortida), etc.

Uns anys enrere, Petra estava habitada pels beduïns, nòmades del desert entre Jordània i Aràbia, que trobaven en aquestes construccions un lloc per passar-hi algunes èpoques i on hi havia aigua en pous entre les roques. Després d'un acord amb el govern jordà, que els va construir un poble (horrible) a Wadi Musa (Vall de Moisès), ara han abandonat Petra, on no hi viu ningú, i ells tenen l'exclusiva del lloguer de cavalls i camells i de la venda de records, sobretot ampolletes amb sorra de diferents colors (teòricament sorra de Petra) amb la qual fan uns decoratius dibuixos amb camells i on el turista pot encarregar que li posin el seu nom per tres dinars (unes sis-centes pessetes).

Per tot arreu surten noms bíblics: el riu i la font de Moisès, la tomba d'Aaron... I és que aquesta fou abans de la fundació de Petra la

terra d'Edom, poble que repetidament surt a la Bíblia i que va tenir una relació sempre conflictiva amb el poble d'Israel, començant per no deixar-los passar camí de la terra promesa (Nombres 20.14:21) fins que Salomó els dominà, però més tard la cosa continuà. Fou en aquestes muntanyes on, segons la Bíblia, Moisès va fer brotar aigua d'una pedra i cal reconèixer que encara avui surt aigua d'algunes pedres on els beduïns van a fer beure els ramats i que a Petra l'aigua no hi faltava, pel que es dedueix de la gran quantitat de conduccions que hi ha.

Els edomites foren de mica en mica substituïts pels nabateus, un poble nòmada originari del desert d'Àrabia, de parla aramea, que inicialment van començar a enriquir-se robant i assaltant caravanes; després van veure que en traïen més profit si la màfia s'organitzava i es van convertir en protectors de caravanes a canvi d'una compensació. (Tot ja està inventat de fa temps).

Les riqueses feren d'aquests nòmades també comerciants i com que havien de guardar els seus tresors i de passada tenien diners per enterrar dignament els seus morts, va sorgir Petra.

Petra no fou al principi una ciutat pròpiament dita, sinó la vall amagada on el poble nabateu enterrava els seus morts, i les construccions excavades a la roca no són més que tombes. Ells vivien en tendes com pertoca a uns bons nòmades. No fou sinó més endavant, en començar a disposar d'un rei i d'una organització mínima, que hi va residir l'administració central i que després, en temps dels romans, s'hi contruí una ciutat romana típica.

L'estat nabateu no fou en realitat més que una zona d'influència, però que arribà molt lluny de Petra. El rei Aretes III va arribar a conquerir Damasc, molt al nord, des de l'any 84 al 72 abans de Crist. Però les riqueses susciten enveges, i si bé els nabateus van poder sobreviure lliures més o menys sota els successors d'Alexandre el Gran,

Roma va ser més contundent i va insistir diverses vegades assetjant la ciutat, que tenia, no obstant, molts recursos naturals per resistir.

Petra estava situada perfectament a la ruta entre el golf Pèrsic i Orient i el mar Roig, Egipte i els ports mediterranis i per tant el lloc per on passava el comerç d'espècies i seda, tan important en aquella època. Això era sens dubte l'origen de la seva riquesa. L'obertura per part de Roma del comerç per una ruta al nord de l'Eufrates amb Palmira com a centre fou mortal per a Petra, molt més que les legions romanes.

Un fet, però, fou decisiu: el recolzament als parts en una guerra d'aquestes contra Roma. La ciutat, fins aleshores vassall de l'imperi, fou ocupada per l'emperador Trajà l'any 106 i annexionada a la província romana d'Arabia. Econòmicament, però, estava perduda.

A principis del segle I, però, encara era molt rica i sota el rei Aretes IV es van construir les tom-

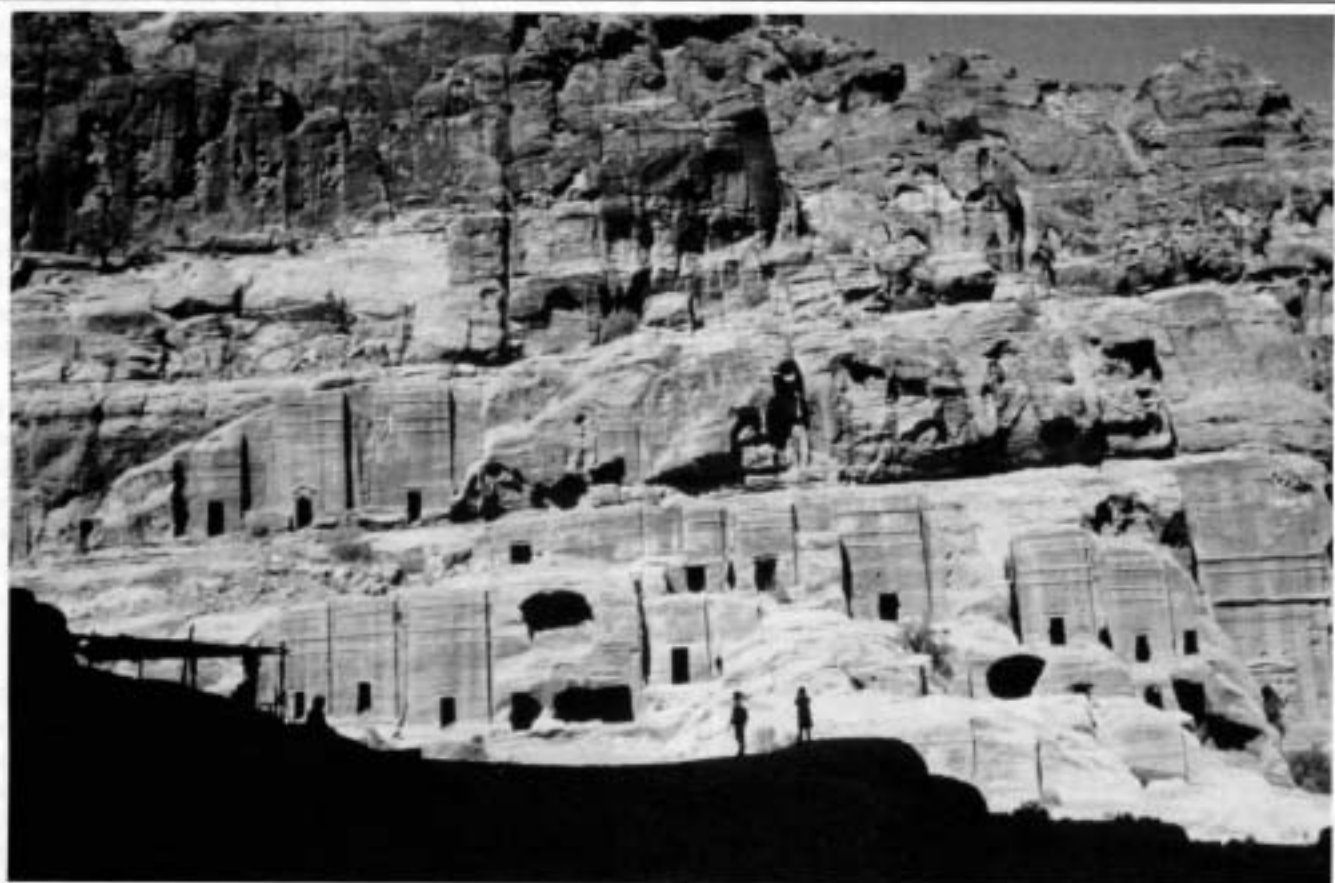
bes i temples més monumentals que avui podem contemplar. En aquella època la seva influència arribava encara a Damasc. A la carta de sant Pau als corintis (la segona, 11, 32) es pot llegir la descripció de la fugida de Pau de Damasc després de la seva conversió, a través de les muralles de la ciutat i protegint-se de la vigilància que havia organitzat el delegat a la ciutat del rei Aretes, el rei nabateu.

El segle IV hi havia a Petra un bisbat cristià, però els croats que van entrar-hi van trobar una vila decadent, que una vegada reconquerida pels mamelucs va desaparèixer de la història i quedà oblidada més de 600 anys als ulls occidentals.

Tot Petra és un monument constant; fan falta molts dies per recórrer tot el lloc. De fet les tombes estan escampades per tota una gran extensió de muntanyes de gres, molt turmentades per l'erosió, muntanyes que el vent, l'aigua i la sorra han emmolat al llarg dels segles. Tot té un color rosat, però el

Petra. Monestir "Ed Deir". Foto: Salvador Muli

Conjunt de tombes excavades a la roca a Petra. Foto: Salvador Buti

sol, que cau aplomat, fa que a mesura que avança el dia la tonalitat variï des del quasibé groc enlluernador fins al rosat més viu per morir en un vermellós apagat; tot això reforçat per una sèrie de tires de colors que fa la pròpia roca com si fos una cebra de color vermell.

L'entrada es realitza per un engorjat molt espectacular, molt estret, llarg i impressionantment alt, que va serpentejant i on a cada pas creus descobrir allò que ja saps i tantes vegades has vist en fotografies. És el famós Es Siq. És recomanable fer-lo a peu encara que això costi dir constantment als beduïns que te l'ofereixen que no vols el "horse". Però arriba el moment esperat i al final de l'engorjat, en un moment en què està tot quasi fosc, apareix el Khazneh, o temple del tresor, una de les meravelles de Petra, com si comencéssim l'àpat per les postres.

A partir d'aquí se succeeixen una gran quantitat de tombes, unes semblants a les altres, totes d'un estil amb elements manllevats de les cultures veïnes, columnes he-

nístiques, proporcions faraòniques, decoracions babilòniques... Sembla que els nabateus van voler fer un art que resumís tota la cultura arquitectònica de l'Orient Mitjà. Normalment són interessants les façanes, ja que l'interior és un recinte sense cap element on dipositaven els morts.

Hi ha tombes petites i d'altres de grans dimensions i de profusa decoració, situades a diferents altures, la qual cosa obliga a estar constantment pujant i baixant per les parets situades a banda i banda d'una estreta vall (Wadi Musa), que, a poc a poc, es va eixamplant fins arribar a una zona ampla on hi ha les restes de la ciutat romana amb tots els ets i uts. A partir d'aquí, es poden fer innumerable excursions per arribar a tal o qual indret on hi ha tal o qual temple, pedra de forma singular, altar, tomba o resta militar; algunes excursions suposen hores de camí sota un sol molt fort, però la pujada totalment recomanable és la del dit "Monestir" Ed Deir. Calen una hora i mitja entre anar i tornar més l'estada, i és millor no fer-la en el moment de sol màxim.

El camí, amb forta pujada, és esgronat i transcorre per entre engorjats i parets impressionants i alguna tomba fins a una plataforma superior on hi ha el monument més esplèndid de Petra: un temple excavat a la roca, de gres groc, de grans proporcions, que els cristians van anomenar el "monestir", potser perquè en algun moment de la primitiva església fou ocupat per monjos. La façana mesura més de 40 metres d'alçada i 47 de llargada, és molt semblant en aparença al Khazneh, però molt més gran. Es creu que fou un temple dedicat al déu Obodas, construït cap al segle I aC.

La tomba més gran de Petra és, però, l'anomenada tomba de pisos, d'una decoració totalment barroca i que està dominada per les línies horitzontals, cosa totalment original a Petra, on la decoració vertical domina totalment.

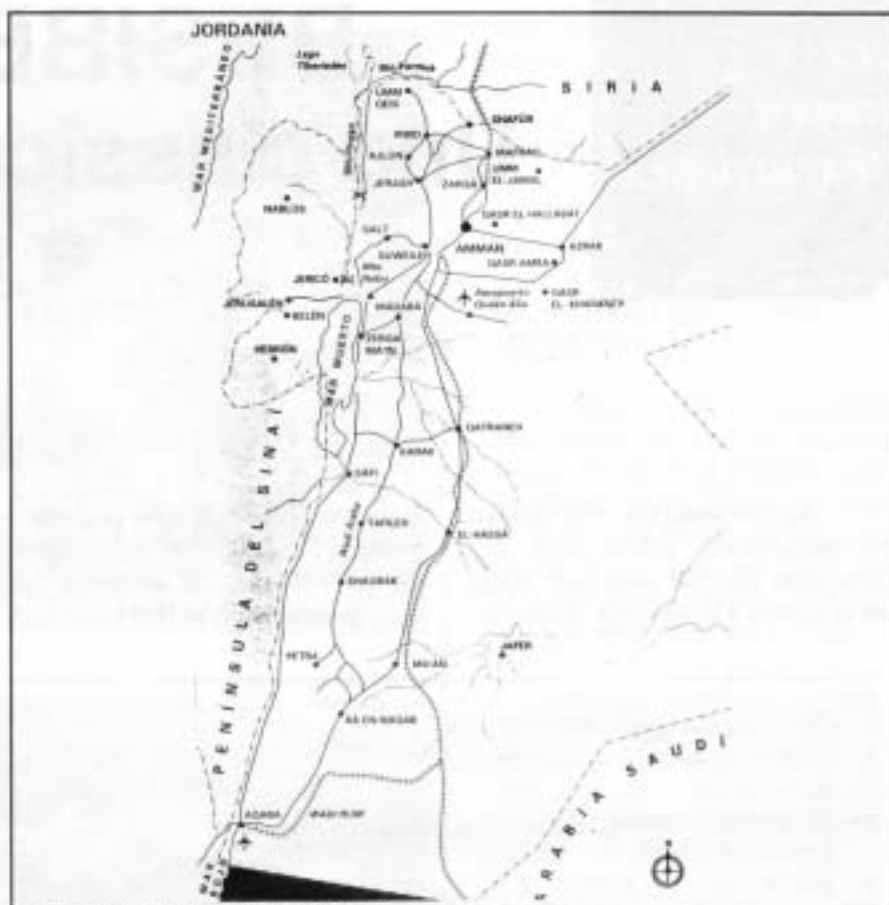
Cap al tard el color de la pedra canvia ràpidament i cal fer un repàs de tot allò que s'ha vist, sobretot si hom disposa d'un sol dia per a la visita. No està gens mala-

ment caure en la temptació de llogar un cavall (molt mansos) i fer els diversos quilòmetres que hi ha fins a la sortida per l'engorjat d'Es Siq dalt de la bèstia, encara que sigui fer una mica el turista.

Durant el dia no cal patir; les paradetes on es pot beure te o refrescos, comprar records, ampolletes amb sorra i altres futilitats són quasi tan nombroses com les tombes i a més hi ha un restaurant al peu mateix de la pujada al monestir que més o menys et queda a mig dia de visita.

Encara conserva, però, l'encant de les coses a descobrir. Et pots perdre pels temples i a part d'algun nen beduí que et pregunta "come fron" et pots transportar a altres èpoques o imaginar-te que ets un explorador de mons desconeguts i meravellar-te de les teves troballes. Per quant de temps?

Salvador Butí

Petra situada en el mapa de l'Orient Mitjà

EL NOU APLEC DE TARDOR A LA MASIA CABANYES

16 D'OCTUBRE DE 1994

PROGRAMA D'ACTES

- 8 h.- Obertura de l'Aplec
- 8.15 h.- Sortida canera de Cross
- 8.20 h.- Sortida Ral·li de B.T.T.
- 10 h.- Concurs dibuix (infant-juvenil)
- 10.30 h.- Concurs estirar corda (grups de cinc)
- 11 h.- Gran audició de Sardanes Còpia Catalina
- 11.30 h.- Repartiment Premis
- 12.30 h.- Actuació Castellers amb els Castellers de Sitges i els Bordanesos de Vilanova que de nou intentaràn descarregar el quatre de vuit.
- 14.30 h.- Dinar
- 16 h.- Xocolatada i Jocs per a la matinada amb el grup d'animació Anieqa.
- 17.30 h.- Conferència cultural a la Sala d'Actes de la masia sobre el centenari del poeta Salvador Papasseit.
- 18 h.- Concert per l'Orfeó Vilanoví
- 18.30 h.- Cloenda de l'Aplec.

AMB LA COL·LABORACIÓ D'AMICS DE LA SARDANA

ORGANITZAT PER L'AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

ALTERNATIU DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Consell Comarcal del Gaietà

Departament de Cultura i Turisme

Departament de Benestar Social

"la Caixa"
CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

BESIBERRI SUD

Una clàssica ascensió a un tres mil

Aquest estiu ha estat prolífic en ascensions pirinenques als cims més alts per part dels socis de la nostra Talaia. Una d'elles se

li va ocórrer al nostre president: anem a "fer" un tres mil! Després de triar i remenar a les guies, ens vam quedar amb el Besiberri Sud,

de 3020 metres, que és el més alt del massís, junt amb el Coma-lotorno. Tot plegat que ja som dins el cotxe del Salvador Butí amb l'Eduard Montané, el Miquel Bernadó i jo, per recollir més tard a Vilafranca la Natl Salvadó i encabir-nos al vehicle. Llàstima que unes renúncies de darrera hora no ens permetessin augmentar la colla i portar un altre vehicle. Però, carretera i manta en un dels dies més calorosos del juliol.

El propòsit era d'anar a dormir dalt de l'Estany, però havíem sortit suficientment aviat perquè, en arribar a la zona propera al Túnel de Viella, just on les aigües de Conangles i de Mulleres encapçalen el que serà la Noguera Ribagorçana, en una extensa zona de pic-nic encatificada de verd i arbres gegantins, ens estirem a dinar i a fer la becaïna en un exercici total de relaxació i contemplació bucòlica del paisatge a prop d'un refugi forestal que ja fa algun temps serví d'aixopluc a una altra colla talaïenca i que connecta amb el camí que puja cap als llacs.

La veritat és que feia veritable mandra deixar aquell indret ombrívol i fresquet i encarar el camí que en bona part és asolellat. Endarrerírem la decisió tant com poguérem. Però finalment, motxilles a l'esquena, i amunt! El camí, redreçat, és una combinació de pista i de dreceres i durant una bona part del recorregut segueix entre arbres

Reflex al Llac de Besiberri a les sis del matí. Foto: Salvador Butí

Contemplant el Coll d'Avellaners des de la gelera. Foto: Salvador Butí

El Coma-lo-Torno, de 3030 m, des del Besiberri Sud. Foto: Salvador Butí

Els cims del Besiberri Central i Nord des del cim del Besiberri Sud. Foto: Salvador Butí

Panoràmica de cims, amb la Punta Alta davant des del Besiberri Sud. Foto: Salvador Butí

que ens protegeixen d'un sol de justícia. Ens aturem a descansar tot contemplant les excel·lents cascades i la barrera de roca que dona suport a la gran plataforma de l'estany. Més amunt creuaríem el riu i passariem al costat dret per un sòlid pont de troncs, just per on fa vint-i-un anys, qui això escriu creuava penjat d'una corda en una perxa Barnaud i baixat pels bombers de Viella, accidentat d'una cama, després d'enfonsar-se'm un pont de neu prop del llac de Besiberri.

Però això ja són records i ara tornem a ser allí, amb ganes d'aconseguir un cim. Un munt de ziga-zagues dibuixen un camí que s'esmuny entre grans roques i un bosc immens, tot i que el darrer tros és descobert, i finalment desemboquem en aquell magnífic cercle, tancat per la carena dels Besiberris, amb un estany idíl·lic com argument principal per a pernoctar-hi. No triguem gaire a baixar cap a la vora de l'estany i dirigir-nos on ja hi havia altres tendes plantades. En un tres i no res muntarem els nostres iglús. Però trobem estrany que el company Miquel restés tot preocupat pels seus peus, confirmant els temors de la pujada durant la qual s'havia queixat repetidament que les botes li venien estretes. Pel que es veu n'ha agafat unes d'una mida més petita que les seves. Mentre ell, desesperat, intentava estovar o engrandir el calçat, els altres o bé consultàvem la guia i els plànols o ens dedicàvem a fer fotografies emmirallant les muntanyes a la superfície de l'aigua.

Aprofitem les darreres llums del dia per sopar i, a dormir aviat, que l'endemà hi ha matines. Francament, fou deliciós des de dins del sac i amb la porta oberta de la tenda, contemplar una inoblidable posta de sol reflectida a les quietes aigües del llac.

Són quasi les sis del matí! Mentre ens rentem la cara en el proper meandre, el Miquel ens

El Pitu, la Nati, l'Eduard i el Salvador, colofs després d'assolir el Besiberri Sud. Foto: Salvador Buti

confirma que no pot pujar per culpa del calçat. Tot plegat que, després de prendre'ns un cafè amb llet, només tirem amunt quatre. Després de passar pel fons de la vall, el camí salva alguna zona de tartera fins que, transcorreguda una bona estona de pujada sortejant relleus i obstacles, deixem sota nostre, a la dreta, l'estany superior de Besiberri, a 2200 m, més alt però més petit que l'anterior on teníem les tendes plantades, a 1950 m d'alçada. Aquest llac presenta uns grans blocs de neu a la seva vora i les aigües són brutes i remenades per l'efecte del desglaç. Superem per l'esquerra un camí que, senyalat amb fites, ens situarà per damunt de la muralla rocosa que configura el llac, més o menys per dessota el Besiberri Central.

Des d'aquí divisem perfectament per on haurem de pujar, i si bé el cim de Besiberri Sud no es

veu en la seva totalitat, sabem que des del coll d'Avellaners hi serem de seguida. Ens aturem, però, primer a menjar quelcom abans d'emprendre la travessada de la immensa congesta de neu que hi ha fins al coll. Enguany, tot i que les altes temperatures d'aquest estiu han fos bona part de la neu, es conserva moltíssim més que altres anys donada l'abundant innivació del darrer hivern. Gairebé una hora de trepitjar una neu d'estiu, mig dura al matí però per a la qual no calia calçar-se els grampons, ja que només amb una forta patada marcaves un esglaó. A part de la inclinació del darrer tram de neu, quan arribàvem al coll l'única dificultat remarcable era la inestable tartera encara barrejada amb neu mig fosa, on no podies agafar-te enlloc. Però amb una mica de traça assoliríem el coll d'Avellaners i de seguida, per un marcat camí entre blocs de pedra de tartera, trepitjaríem el cim del

Besiberri Sud, a 3030 m d'alçada, en un dels dies més esplèndids que recordem. Al cim trobem una parella de Trep, amb el seu gos, un cadell de tres mesos que era la primera vegada que trepitjava neu i que, naturalment, fela un cim de tres mil metres.

Als voltants divisem gent a tots els cims, al Besiberri Nord, al Central, al Coma-lo-forno. El Salvador recorda la seva ascensió a la propera Punta Alta. El massís de la Maladeta i l'Aneto presideixen la banda occidental. Al vessant de la Pleta de Riu Malo la neu no ha lliurat l'estany de sota el Coma-lo-forno i només es veu una anella de color verd clar enmig d'una immensa congesta. Intentem situar el refugi-bivac a la Bretxa Peyta, que comunica la regió de l'Estany Mar i la de riu Malo i l'Estany de Cavallers. Ens fem una foto mútuament, incloint-hi el gos, i després de mossegar quatre ganyips i signar en una

llibreta curulla de pensaments filosòfics, ens acomiadem i decidim de tirar avall, ja que ens temem que avui dinarem tard.

Amb les precaucions degudes, salvem la morrena inestable del coll d'Avellaners i, ja amb la neu més tova, baixem la llarga congesta gairebé saltant. Només una aturada per fer un parell de fotos damunt de l'estany superior i ràpids cap avall.

Quan ens acostem a les tendes, apareix resignat l'amic Miquel, descalç, caminant per l'herba i fent-se la promesa solemne que allò no tornarà a passar mai més. Després de descansar i repostar forces, queda la feixuga tasca de desparar tendes i davallar amb aquell sol implacable de primera hora de la tarda. Baixem ràpids i aprofitant qualsevol ombra per respirar. Arribats al vehicle, ens refresquem a la Noguera, i passades les cinc de la tarda dinàvem uns quilòmetres més avall de Vilaller, en un restaurant de la carretera. De la resta de la sortida només cal assenyalar la forta calor passant per Lleida, on el termòmetre del cotxe del Salvador marcava 42°C. Eren les vuit del vespre!

Josep Blanes
estiu de 1994

La vall de Besiberri amb els dos llacs característics i el massís de la Maladeta al fons. Foto: J. Blanes

INSTITUT D'ESTUDIS PENEDESENCES

43ª Excursió a peu pel Penedès

SERRA DE PUIGFRED - CONGOST DE ROFES (MEDIONA-LA LLACUNA)

Sortida de cal Jombo (Mediona) el 30 D'OCTUBRE DE 1994

PELS BOSCOS I CINGLES DE BERTÍ

Es dur d'imaginar-se que d'un dia a l'altre pugui canviar l'aspecte d'un paisatge. Noms volguts del Bages, del Berguedà, del Montsant o qualsevol altre indret de la nostra geografia més propera han estat sacsejats. El martiritzat Garraf, a

ran de pell, ha sofert una vegada més els estralls del foc.

Una de les zones afectades pels incendis d'aquest estiu han estat Sant Miquel del Fai i ensem els cingles de Bertí. Quan algun

d'aquests indrets van ésser visitats, a peu, recorrent pas a pas cada retomb les insòlites raconades, una sensació d'atuïment oprimeix de tristor.

Valgui com a positiva objecció en la presa de consciència la coratjosa actuació de voluntariosa gent i altre personal professional que s'arrisca per deturar l'element devastador.

Fou per la Setmana Santa de 1950, la primera desena d'abril, que un grup de set excursionistes vilanovins vam iniciar una sortida de quatre dies pel Vallès Oriental i part de l'Osona. Una curta travessada amb les consegüents acampades, pràctica que empraven per primer cop i que representava una extraordinària aventura amb els mitjans de llavors. Feia tant de temps que ho preparàvem!

En emprendre el viatge vers La Garriga, ho férem en aquell tren singular d'aquella línia màgica de ferrocarril que conduïa al Pirineu. Arribats a la població termal engègarem la caminada per la carretera de Sant Feliu de Codines, i al cap de vuit o nou quilòmetres passàrem per Bigues, amb l'esquena mig encetada pel volum de la motxilla. Abans de l'aparició del plàstic fèiem servir en excés els recipients de vidre, que, a més del pes, suposava sempre una imprevista trencadissa.

A Riells del Fai agafàrem una dreuera i per un caminó arribàrem al caire de la mitja tarda a l'antic cenobi benedictí de Sant Miquel del Fai. La impressió fou d'haver fet un bell descobriment; el saltant d'aigua, el Santuari, les coves; però com que quedaven poques hores de

Sant Miquel del Fai. Foto Arxú.

claror, decidirem trobar un lloc adient per passar-hi la nit. En creuar el portentós portal del Rossinyol, a l'altra banda, fèiem la troballa d'un petit planell propici per instal·lar la tenda, per cert, un aixopluc en préstec, de tres places, i sense terra ni doble sostre.

Tan prompte es va fer fosc, es començaren a endegar un parell de foquets, amb tres pedres al voltant, per donar suport als recipients d'alumini per poder cuinejar el sopar.

A l'hora de buscar descans, la manca d'espai a dins la tenda era ben patent, i la solució proposada va consistir que cada dues hores, dos integrants de la colla haurien de fer una imaginària per vetllar la son dels altres, deixant així lliure un espai que no existia. I arribà la vigília, força fresca per cert, pel temps que era, amb una petita fogaina encesa allí davant i un impensable concert de granotes del vorà torrentol del Rossinyol, que feien estar ben desperts als novells guardians. S'ha d'afegir que exercir

aquella comesa comunitària transferia una mena de responsabilitat que augmentava encara més el sentit de l'aventura incipient. Tot i estalviant la llenya, a mitjanit ja s'havia consumit; aleshores calgué fer-ne més, i pels voltants, amb l'ajut d'una minsa llanterna, l'equip de torn recollia alguna ramalla seca, escodrintant les tenebres del bosc, que sens dubte corprenien l'ànim de la jove-nalla. Es tractava de la primera acampada, lluny de casa, i a la nit, envoltats de negror, on qualsevol remor perceptible s'amplificava, produït, potser, per algun rapinyaire o el ventet bellugant la brancada amb un to de misteri absolut.

L'endemà fèrem el recorregut previst per totes les fonts, admiràrem el saltant d'aigua, on el riu Tenes es despenja en vistosa cascada (aquells dies no en queia gaire), les boniques concrecions de les coves i el famós Santuari de Sant Miquel del fal. Vora el migdia, arreplegàrem els estris i seguirem pels plans i desnivells que configuren la part alta dels cingles de Bertí, amb la Trona fent de miranda.

Acomboiats per una bona senyora d'avançada edat que anava de camí, ens va guiar prèvia consulta del nostre itinerari i amb prou feines podíem seguir la seva passa d'avesada camperola. Vam fer cap a l'església de Sant Miquel Sespèr-xes, i el Pla de la Garga, damunt mateix dels cingles. Quina panoràmica més superba es contemplava del Montseny occidental!

En aproximar-se la nit, plantàrem la tenda prop d'una masia, al costat d'un font que en deien de Febrer, dins d'un bosc d'alzines i algun rouró, on la llenya era humida. Traficàvem una ampolla de conyac, la marca del qual no s'ha retrobat mai més, i va utilitzar-se com a combustió d'un fogonet.

Una segona nit de vetllar i al dia següent davallàrem pel Grau de Tres Quarts, pas entre penyes d'atapeïda vegetació, que salvava el sobtat desnivell dels cingles de Bertí, fins atènyer Aiguafreda.

En agafar el tren fins al Figaró, a la tarda remuntàrem el torrent

Davantant pels cingles de Bertí (8.4.50). Foto. Antoni Ordóñez

Acampada a Sant Miquel del Fai (7.450). Foto: Antoni Ordovàs

del Bosc Negre, el propiament dit Sot del Bac, aleshores un dels llocs preferits per a la pràctica de l'escalada. Acampàrem en la zona més alta d'aquesta encaixonada vall, i al vespre -quina bestiesa- descendírem al Figaró, a no sé què fer, en tot cas ens ficàrem en un cine, en el qual es projectava el film "El fil de la navalla", protagonitzada per l'Anne Baxter i el Tyrone Power, i fórem l'únic públic que assistí a la sessió. Ben entrada la nit, cames amunt pel Sot del Bac, i en arribar al campament, encara hi hagué la disposició per fregir unes quantes truites de patates. No hi hagué, però, humor per muntar la guàrdia, i tot el grup pràcticament apilat cercàrem el descans de l'última jornada d'excursió pels cingles de Bertí.

Eren les primeres passes que fèiem seriosament fora de la nostra comarca; indrets amb un paisatge i vegetació diferents, assaborint el gaudir de l'esforç físic, suportant tota mena d'inclemències i aprenent paraules noves dites en l'expressió vernacle de la contrada.

No cal dir que els més afectats per un sinistre forestal sempre són els propis estadants, que estimen l'entorn on desenvolupen llurs activitats i existència i fineixen els dies

en el paratge que els ha vist néixer. Algunes conseqüències que deriven d'aquests desgraciats esdeveniments poden tenir una solució amb l'ajut d'intervencions avinentes, com poden ser reconstruccions i bens d'explotació. No així les pèrdues de vides humanes, i el paisatge, que no es pot restituir en quatre dies.

L'excursionista pròpiament considerat, igual que moltes persones sensibilitzades, senten profundament que part del seu món sigui malmès. La natura és molt lenta i

necessita temps perquè una llavor duta pel vent o una au arrelli en un espadat o en terreny escabros, de sòl rocós, una fenedura on l'espècie vegetal pugui reeixir.

Quina definició podria fer-se del bosc? Heus ací una deu d'inspiració, un exponent tangible de tota mena de gràcies, per la qual causa s'hauria de retre un culte de perseverant protecció. Què atreu de la seva influència per poder ser exaltada? Bé podrien ser els arbres una classe de milícia, incommovible, pròdiga, que en comptes de motivar conflictes està destinada a expandir benestar. Ha trigat centúries, mil·lennis per poder-nos mostrar una esclat de bellesa en la més perfecta de les harmonies.

Que n'és de vivífic passejar sota la umbria d'un bosc, sentir la fullaraca cruixint, premuda per la passa, mentre els irisats raigs del sol penetren tímids filtrant-se en la capçada i ferint la recòndita penombra. Aspirar la sentor de la terra humida o la persistent essència del matollar; el vent fimbrent el brançam amb gemecs d'un llenguatge no sabut, però estimat. Potser alguna vegada, recolzant el cap en rabassuda soca, cercant abric, altre temps, en alguna nit, protegits pel domàs de l'estètica arboreda amb les fulles guarnides per mil brills de glaç.

Poca cosa pot fer-se contra les forces desfermades de la naturalesa. Però... si en algun instant actua l'estupidesa nefasta, incontestable, bé s'hauria d'investir d'una elemental sensatesa, qui sap si endormiscada, per respectar el bosc. Regne vegetal, imponderable, que ens dona ombra, i riquesa, proveïment i refugi per als animals; un espai i motiu per somniar encanteris qui sàpiga entendre'ls, i d'una manera desapercebuda ens regenera l'aire, sinònim de vida que tothom inhala sense exclusió.

Antoni Ordovàs
estiu 1994

Sant Miquel del Fai. Portal del Rossinyol (7.450). Foto: A. Ordovàs

JA NO ES UN SOMNI

De sempre m'ha interessat tot allò relacionat amb l'alpinisme i la natura en general, però el meu físic m'impedia realitzar allò que més em cridava l'atenció: l'escalada.

Aquest últim any, la meua condició física ha variat considerablement; així, doncs, el passat mes d'agost vaig pensar que era el moment idoni per intentar fer realitat un somni: escalar.

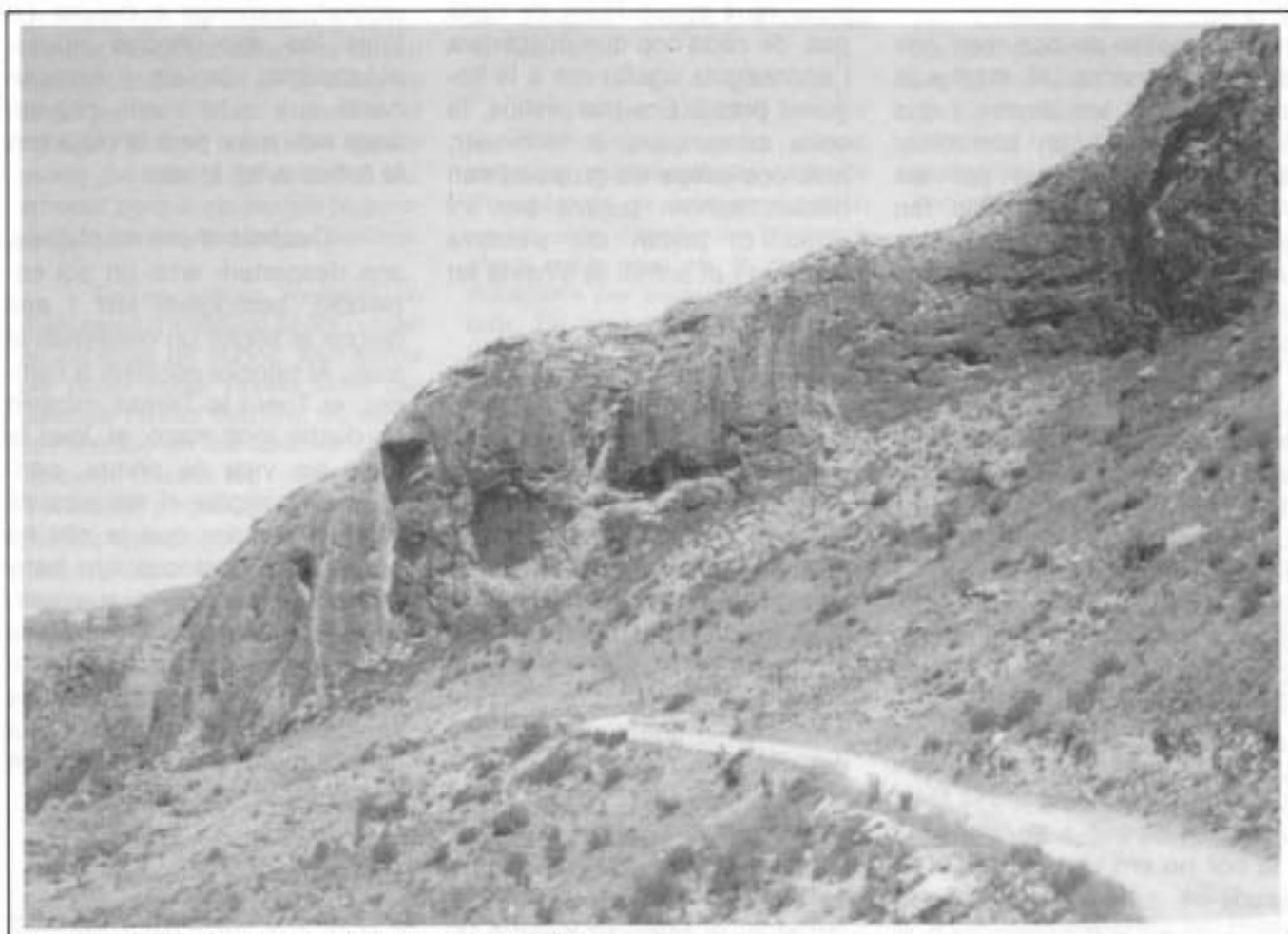
Sense saber ben bé com,

vaig anar a parar a la Talaia i allà al GEAM. D'una manera sorprenent i alhora gratificant, he pogut comprovar que hi ha gent que dediquen el seu temps i la seva paciència a ensenyar i animar persones que, com jo, ens introduïm en aquest món; entre elles haig de destacar en Toni Castelló i la Teresa Sabrià, sense l'ajut dels quals no hauria pogut fer realitat aquest somni.

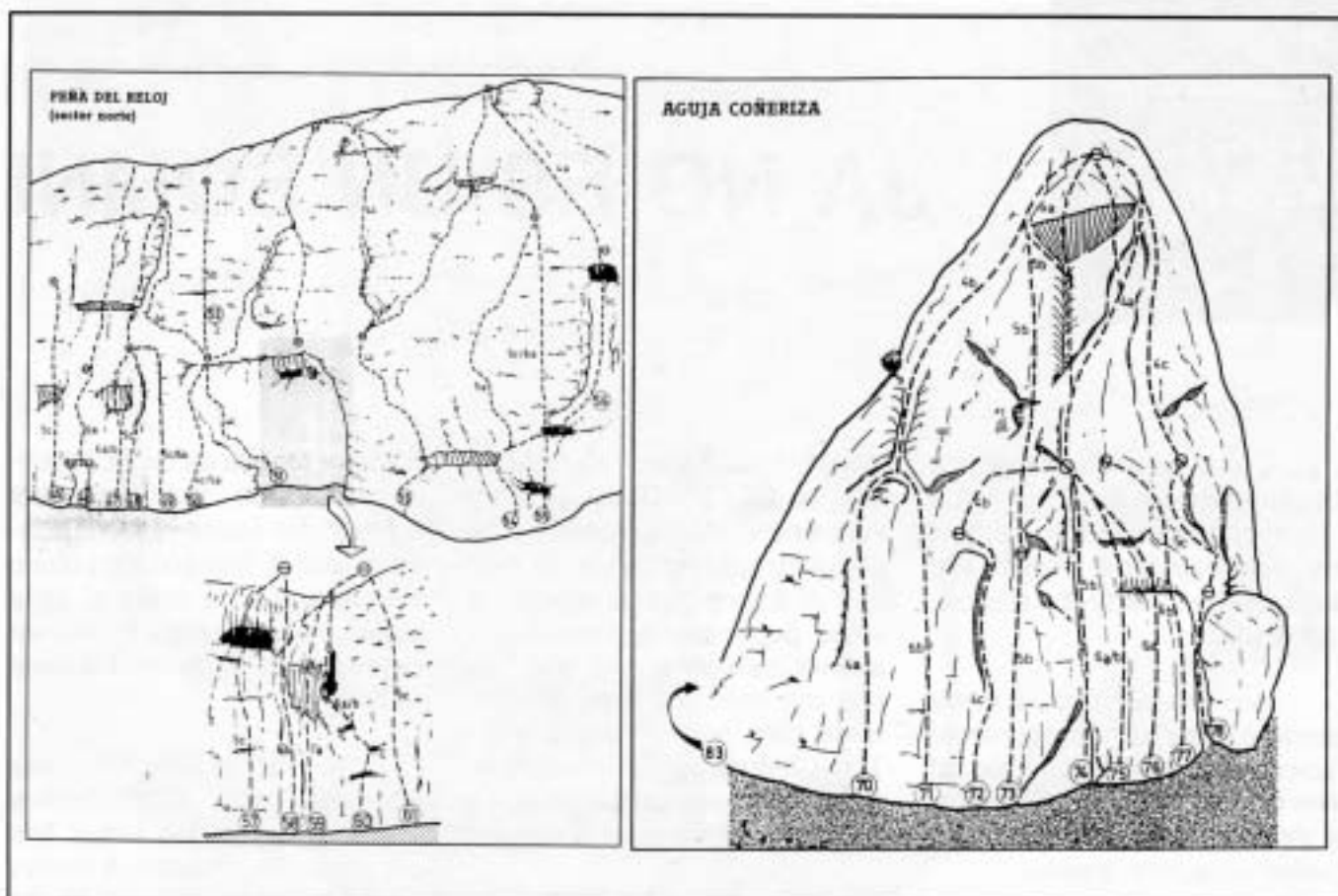
De sobte, el divendres 12 d'agost, el Toni em proposa

d'anar a Morata de Jalón, l'escola d'escalada més important d'Aragó. En aquell moment estava al·lucinat, feia poc més d'una setmana que no sabia si seria capaç d'escalar i ara m'estaven proposant de fer-ho en una paret natural.

El lloc és magnífic; una immensa paret amb diverses zones on es poden trobar tots els graus de dificultat. A menys de cinc minuts del peu de les vies hi ha una zona d'acampada

Morata de Jalón. Escola d'escalada de la Peña del Reioj. Foto Arxlu

lliure envoltada pel riu Jalón.

Dissabte de bon matí ens posem en marxa. Al migdia ja hem instal·lat les tendes i ens preparam per a un bon dinar abans de penjar-nos per les vies. Tots asseguts a taula, fan broma i comenten vivències tranquil·lament; jo, molt nerviós, no paro de mirar i pensar en la paret.

Situats al peu de la paret, ens dividim en grups; en Toni amb el Xavi, el Joan vigila l'Ariadna, i la Teresa em vigila a mi. La zona que escollim per escalar és una immensa agulla on la majoria de vies tenen dos llargs, però nosaltres només fem els primers llargs, ja que la part de dalt és poc interessant.

Per començar, la Teresa i jo provem una via en teoria fàcil. La veritat és que a mi els nervis i la por no em van permetre de gaudir-ne a fons. Però la següent, tot i que era més difícil, ja

amb més tranquil·litat la vaig pujar molt millor, fruit de cada pas, de cada cop que m'estirava i aconseguia agafar-me a la següent presa. Era meravellós, la cosa començava a funcionar; amb poc temps els grups es van desfer, tothom pujava per tot arreu. El primer dia s'estava acabant i el somni ja s'havia fet realitat.

L'endemà, el temps no ens va permetre d'escalar pràcticament en tot el dia; tan sols una estona. Decidim escalar en un sector on les vies són més llargues, amb alguna reunió i algun pas de certa dificultat. En un d'aquests passos difícils, els crits d'ànim de la Teresa i el Toni van fer més força que les meves molles, els ho agrairé sempre. Arribem a la segona reunió, allà decidim baixar fent ràpel, ja que sortir a peu per dalt significa perdre temps.

Mentre el Xavi i el Joan preparen el ràpel, la majoria de

reunions estan equipades per rapelar, començo a pensar en totes les experiències noves, al·lucinants, genials i emocionants que estic vivint; provem unes vies més, però la pluja ens fa tornar a les tendes.

Després d'una nit plujosa, ens despertem amb un sol esplèndid, esmorzem fort i ens dirigim al sector on passarem el matí. Al principi escalem a l'ombra, el Toni i la Teresa escalen un diedre molt maco, el Joan fa totes les vies de primer, però passat el migdia el sol pica de valent i decidim que ja n'hi ha prou per aquest cop. Un bany relaxant al riu culmina un magnífic cap de setmana. Després de dinar, tornem cap a casa amb un munt de records genials i amb la sensació d'haver descobert una nova i meravellosa manera de gaudir de la muntanya.

Xavier Perelló

PICA D'ESTATS

Una ascensió al sostre de Catalunya

Aquest havia de ser el punt culminant dels objectius que ens havíem marcat per aquest any, ja que l'Aneto no es va deixar pujar a causa del mal temps.

En principi havíem de ser quatre o sis, però van córrer les veus i al final érem mitja Talaia. El pla era fer una excursió tranquil·la en dos dies i el 16 i el 17 de juliol van ser els escollits. Una part de la colla va marxar el divendres a la tarda, és a dir, el dia 15, i es van quedar a sopar i a dormir a Aneu, el lloc de trobada. Per a la resta de la colla la sortida va ser al matí següent a les 4.

Un cop tots units i havent esmorzat ja, la caravana de cotxes va seguir la pista forestal que surt d'Aneu fins al Pla de Boet. Després d'aparcar els cotxes (amb penes i treballs, ja que allò semblava la Rambla), vam seguir el sender que ens va portar fins al refugi de la Vall Ferrera. Fins allà ens van acompanyar la Paquita i el Manel Montoliu, que es quedaren a passar el dia per aquella zona.

Entre pins i aigua, just abans del refugi, hi ha un revolt on baixa el riu i allà més d'un va poder presenciar el primer "destape" del dia, una noia que es rentava amb els cànirs a l'aire. Després de refrescar-nos una mica i fer les primeres fotografies, vam seguir un

senderó que s'enfilava força fins arribar a un punt on vam tòrcer a l'esquerra i, planejant, ens va portar a travessar de nou el riu per damunt d'uns troncs més o menys estables. El lloc és molt pla i s'anomena Pla de Socalma (2120 m alt); allà hi ha una balma, l'única en tot el recorregut fins a la Pica, que en casos d'emergència pot resultar molt útil.

Després de pujar poc més de 200 metres ens vàrem trobar el primer llac: l'Estany de Sotillo (2352 m alt), d'aigües clares i netes on algun atrevit s'hi estava banyant. El lloc, un gran espai verd a un costat del llac, és ideal per acampar, però nosaltres vam seguir endavant, ja que volíem anar a acampar al segon llac, l'Estany d'Estats (2500 m), i així guanyàvem uns quants metres

de desnivell per al dia següent.

A mida que anàvem arribant, anàvem instal·lant totes les tendes al costat de l'Estany i, un cop instal·lades, va tenir lloc el segon i més esplèndid "destape" del dia a càrrec del Siscu Ayala, que es va quedar en pilota picada com si res. (Això s'avisava, Siscu, que més d'una ens ho vàrem perdre!) Una altra exhibició ens la va fer la Marcel·lina banyant-se, encara que sols fos uns moments, ja que l'aigua era realment freda.

Després de dinar i passar la tarda fent-la petar es va fer hora de sopar i després vam anar a dormir amb l'esperança que al dia següent ens fes bo. Quan ens vam aixecar el cel estava tot estel·lat. Amb ajuda de les llanternes vam començar a

El nostre campament a la vora de l'Estany d'Estats. Foto: Manel Vidal

tirar amunt. Érem 16. Uns quants es van quedar ja que es trobaven malament.

Com que era encara de nit i hi havia neu, l'arribada fins al coll de Sotillo (2894 m alt) va ser una petita odissea. Ara tira amunt, ara tira avall, que no, que amunt... Bé, un caos, però es va resoldre i vàrem arribar tots al coll. Allà feia un vent tan fort que tan sols tres, el Bertran i els dos Montoliu van fer la cresta d'Estats, que porta directament al cim. Els altres, en haver-hi tanta neu, vam flanquejar-la per un lloc ja fressat, sense baixar al petit estanyol, que estava tot glaçat. Era flanquejant el tram més gran de neu que el Carles Gómez va tenir la mala sort de reliscar i anar-se'n pendent avall fins quasi arribar a l'estanyol. Per sort no es va fer res tret d'alguns cops sense importància, i la pèrdua de les ulleres. (Per sort també la Kety Vinyals aquell

dia va pujar la Pica i baixant les va trobar, així que no es va perdre res). El Salleres, en un acte d'heroï que l'honra, va anar en ajut del Carles, no sense donar-nos un altre ensurt, ja que mentre intentava veure quin era el millor camí per arribar-hi va reliscar també i es va precipitar directament cap a un pedriscall, que va evitar gràcies a la seva perícia.

Després d'això i veient que tots dos estaven bé, vam decidir seguir amunt. Tots menys un, el Siscu, que en veure caure el seu company es va espantar i va preferir no seguir i esperar-se allà fins que toméssim.

Amb el cor una mica encongít, la resta, poc a poc, vàrem arribar al cim, la majoria per primer cop i algun fins i tot fent el seu primer tres mil. El dia era realment esplèndid i les fotos no podien esperar encara que

guardant torn, ja que hi havia molta gent. Algú portava una ampolla de cava que va anar de mà en mà fins acabar-se.

La baixada va ser menys accidentada, tan sols el Manel Vidal va lliscar, encara que tots, coneixent-lo, pensàvem que feia broma. Vam recollir el Siscu, que havia passat molt de fred esperant-nos, i vàrem seguir avall fins arribar al llac. Allà desmuntàrem les tendes i vam anar carregats fins al cotxe sense entretenir-nos massa, ja que es feia tard i hi havia gana. A mida que anàvem arribant al restaurant d'Areu ens anaven servint un dinar força bo, que a aquelles hores, al voltant de les sis de la tarda, semblava glòria. I així va acabar un cap de setmana inoblidable a la Pica d'Estats.

Pilar Bertran

Euforia al "sostre de Catalunya" amb la nova creu del cim de la Pica. Foto: M. Vidal

LES BRUIXES

Temps enrera vam comentar els llocs que portaven el nom de l'Infern. Aleshores insinuàrem que es podia fer quelcom d'altres paratges coneguts amb noms tenebrosos, com poden ésser els **Diablers**, o altres peculiars figuracions més o menys misterioses, per exemple **Frares**, **Llops** o **Bruixes**. En el Penedès

(només en direm "Gran Penedès" quan sortim de les tres subcomarques oficials estrictes) hi ha diversitat toponímica de noms fantàstics que poques vegades provenen de la realitat. Hem d'aclarir que un **topònim és un nom de lloc** (del grec "topo" 'lloc' i "onoma" 'nom'), no pas el nom propi d'una cosa, objecte, persona, animal o planta, com sovint llegim en certa publicació, que al **nom vulgar** d'una planta en una determinada comarca l'anomenen "topònim". Els topònims o noms de lloc poden ésser antrotopònims si són de procedència d'un antropònim o nom de persona (per exemple "cal Ramonet") -aquest darrer més conegut per 'onomàstica', quan aquesta paraula ho és tot, noms de persona, de lloc, renoms, sobrenoms, cognoms, etc.- i poden ser hagiotoipònims si el seu origen és religiós (per exemple **Sant Joan** d'Enveja). El que hi pot haver són topònims o noms de lloc que tenen l'origen en les plantes, com és el **Carç** de Ribes, el **mas Bargalló**

d'Olivella, la **Mata** de Font-rubí, el **puig Coscó** proper a la Talaia, el **mas Ginebreda** de Gelida, i un llarg etcètera.

Fets els precedents aclariments, parlarem de **Bruixes**, personatges que gairebé sempre han estat mal vistos, però que ara, amb la

sobrenaturals o màgics perquè tenia un pacte de lliurament del cos i de l'ànima amb el dimoni. Per similitud, també se li donava el mot de bruixa a una dona dolenta, de mala intenció o de conducta sospitosa: "Ets una mala bruixa" era un impropri normal en una baralla i àdhuc dintre de casa quan algú no es portava bé.

Pedra o quelxal de la Bruixa. Sta. Coloma de Queralt. Foto: Carbonell

Les bruixes han estat objecte de gran temor i aversió tant aquí com arreu del món. Avui encara hi ha prou gent que hi creu i nosaltres hem de ser respectuosos amb tota classe de creences, ens agradin o no ens agradin. En bruixeria, hi ha pobles considerats com a grans nius de bruixes. A Llers tothom és bruixa o bruixot des del naixement. Lloc de bruixes també ho són Altafulla, Cadaqués, Centelles, Molins de Rei i altres. Les bruixes coneixen les virtuts de totes les herbes, especialment de la ruda, també denominada "herba de bruixa". La festa major de les bruixes és la nit de Sant Silvestre (31 de desembre). Es diu que aquella nit les bruixes de cada comarca es reuneixen en un punt enlairat i

democràcia, ja són més lliures de fer el que vulguin, poden sortir fins i tot a la tele en programes enigmàtics i esotèrics. La bruixa o el bruixot (que també n'hi ha), amb escombra o sense, antigament era una persona que tenia poders

dansen amb gran gatzara mentre el dimoni toca el violí. Els principals actes de bruixeria eren la "missa negra", les reunions de l'"akelarre" i les del "sàbat", sempre de nit, el Divendres Sant i per Sant Joan. Els animals preferits per les bruixes són

animals negres (gats, gossos i cabres) i el gall blanc. Tampoc no hi manquen rats-penats, òlibes, gripaus i serps.

Per tota la zona de l'Alt Berguedà i Cadí creuen que la nit de Sant Silvestre totes les bruixes de la rodalia s'untan amb untets de bruixa, s'enfilen xemeneies amunt, i a cavall de les escombres fan cap al Pedraforca on celebren una gran reunió que consisteix en grans ballades. Diuen que un any, en aquesta nit va ser tan gran la festa que van organitzar, tants i tants disbarats van fer, que l'arcàngel sant Gabriel va baixar del cel i amb la seva espasa va fer fora tots els que hi eren, i amb un cop d'espasa molt fort es va endur un tros de muntanya. I aquest és el motiu pel qual el Pedraforca té la forma tan peculiar de pinc trencat. Diu també la gent d'aquests verals que al llarg de la nit de Sant Silvestre, si hi ha lluna plena i el vent està en calma, encara se senten les bruixes com fan gresca dalt de la muntanya.

S'ha dit que en fer una persona el pacte amb Satanàs ingressa en el gremi de les bruixes. Aleshores el diable li fa un senyal a l'esquena. Tenim alguna bruixa o algun bruixot a la Talaia? Només sabem que hi ha molta tendència a fer excursions a l'entorn del Pedraforca com si es volgués tornar d'on són foragitades les intrigants fetillers.

El que sí sabem és que són diversos els llocs que porten el nom de **bruixa** i mantes vegades la denominació coincideix amb restes prehistòriques o arqueològiques, segurament pel desconeixement que la gent tenia de les deixalles de l'antigor, on sols veia dolenteria i malastrugança o maledicció. És creença estesa

que per immunitzar una casa contra les bruixes no hi ha com posar sota la teulada una pedra de sílex polida de les que es troben dels temps prehistòrics i que per això són anomenades "pedres de bruixes".

Els millors remeis contra les bruixes són l'aigua beneïta, les branques de llorer, el romaní i l'olivera, també beneïts.

Deixem-nos de lletra menuda i anem a la relació de les bruixes escampades per la geografia penedesenca:

- 1 - **Torrent de la Bruixa** (Avinyonet). Afluent de la riera dels Pelagons; neix prop de can Ràfols dels Caus -vora les Gunyoles- i passa pel costat de Santa Magdalena (Mapa IEP, 6-12-1981: Sta. Susagna).
- 2 - **Riera de la Bruixa** (Castellví - Sta. Margarida i els Monjos - Castellet). S'uneix al Foix vora l'Aranya, no lluny de les Massuques. Recull les aigües entre la Múnia, Comallonga i les Cunilleres. Fa de divisòria entre Castellet i els Monjos des del sector de Sant Marçal fins a les Massuques. És l'antic "balli boni" que s'esmenta en la rodalia de Sant Miquel d'Olèrdola de fa més de mil anys, amb el significat de "balç" (precipici, cingle, timba). Damunt de la riera, hi ha el **pont de la Bruixa**, vell pas d'una via romana. En el **Prat de la Bruixa** es troben les restes de Viladordis, antiga vil·la romana propera a la Llacuneta.
- 3 - **Torrent de la Bruixa** (Cubelles). Nom que rep l'actualment torrent del Cementiri i que antigament s'anomenava de Carbone-lles. Baixa del corral del

Tort i va a parar al Foix prop del mas Granell, darrera Cubelles.

- 4 - **Pèlag de les Bruixes** (Mediona). Està situat en el congost que la riera forma prop del castell, en un lloc d'abundant vegetació i on les pedres agafen capritxoses formes. És bastant profund. La reina de les bruixes, durant les nits de lluna plena, s'apareixia en forma d'anyell blanc, trist i quiet, cridant els caminants pel seu nom amb veu humana.
- 5 - **Font de la Bruixa** (Font-rubí). Pujant al poble, avui és desapareguda.
- 6 - **Riera de les Bruixes** (Vilobí-Pacs). Porta aquest nom un tram de la riera de Vilobí en passar per Pacs i que després és coneguda per riera de Litrà en entrar en el municipi de Vilafranca.
- 7 - **Fondo de la Bruixa** (Ribes). Baixa de la Fita Grossa -de la serra Boletera- i passa pel cantó de migdia de la masia de Coll d'Entreforc. En el fondo de **les Bruixes** hi havia les xarmades d'en Gelers i d'en Pacurri.
- 8 - **Torrent de les Bruixes** (Sant Cugat Sesgarrigues). Quan s'ajunta amb el torrent del Pont forma el torrent de Sant Marçal o del Sepulcre, afluent de la riera de Vilafranca.
- 9 - **Turó de les Bruixes** (Sant Martí Sarroca). Més conegut per pujol de Ravell o de can Ravell de Fontenac, lloc elevat on s'han fet troballes arqueològiques lítiques i ceràmiques. Situat a la barriada del Romaní, en el seu cim s'hi troba un claper format per uns quants pedrots que configuren un cercle

anomenat popularment com la **plaça de les Bruixes**. Segons la llegenda, una nit de Sant Joan, un home del poble molt creient en les bruixes va anar al pujol amb les seves filles per celebrar-hi la festivitat amb la tradicional foguera. Com que les branques de pi, alzina i roure que havia recollit no s'encenien, es va enfadar i va dir: "Que facin sortir les bruixes tants dimonis com espurnes té el foc". Les bruixes se l'escoltaren i ell i les seves filles van ser instantàniament engegats ben lluny del turó, uns diuen que fins a prop de can Miret i d'altres davant mateix de l'ermita de Sant Joan de Lledó.

- 10- **Torrent de la Bruixa**, de la Breja, de la Broja o de mas Granada (Subirats). Recull les aigües de les Agulles (Gelida) i les baixa fins a la riera de Sant Sebastià dels Gorgs, passant per l'Ordal.
- 11- **Llac de les Bruixes**. Petit estany proper a les Deus, junt al camí d'accés des de Sant Quintí de Mediona.
- 12- **Torrent de les Bruixes** (Santa Margarida i els Monjos-Castellet). Baixa de la Plana Morta i per la Pòpia (amb aquest nom és més conegut), passa per sota de Torrelletes i desguassa en el Pantà de Foix, prop de Castellet, amb la denominació de l'Alzina o del Noguer, una vegada ajuntat amb el fondal de la Bovera (Mapa Comarcal Alt Penedès -03, 1994).

I per ampliar la llista, una petita mostra de fora de les nostres comarques:

- 13- **Salt de les Bruixes**

(Caldes de Montbui). Torrent i barranc que passa per la partida de l'Arca, afluint al torrent de Sant Miquel de Martres.

- 14- **Carreró de les Bruixes**. Passatge subterrani de les muralles de Cervera, on en una festa pagana anual (Akellarre), a la sortida del sol, el públic participa en sessions d'espiritisme, endevinació o tarots.
- 15- **Carrer de les Bruixes**. Carreró de Tremp que surt a la placeta del Forn.
- 16- **Pedra o queixal de la Bruixa**. Enigmàtic monument de Santa Coloma de Queralt. Hi ha qui diu que era un menhir megalític. Fou portat de l'Hostal de la Banya, en el camí d'Igualada. Segurament era una fita que delimitava els termes d'Aguiló i Sta. Coloma.
- 17- **Turó o tossal de les Bruixes** Lloc elevat entre Cervera i Tàrraga, més enllà de la Curullada. Hi passa el ferrocarril de Lleida pel seu costat.
- 18- **Plaça de les Bruixes** (Rubió). Lloc per damunt de la carretera de les Malloles que d'Igualada va a Prats de Rei. És conegut per haver-hi estat morts els famosos bandolers Marimon i Casulleres el 21 de maig de 1841. Existeix una versió que diu que només foren capturats pel somatent de Rubió i els mossos d'esquadra. Casulleres és el nom d'una masia propera, parròquia de Sant Pere d'Ardesa. Quasi bé segur que el lladregot Casulleres tenia vinculacions amb l'esmentada casa. De fet, l'explicació més realista és que els bandits foren enxampats i executats prop d'amagatalls que tenien a la rodalia,

concretament a la Maçana, parròquia de Sant Martí (hi vam passar a prop amb el GR-7), camí del Grauet), on encara hi ha dues coves anomenades del Casulleres. Era evident que coneixien molt bé el terreny on actuaven.

- 19- **Pla de les Bruixes**. Lloc de Vallgorguina (Maresme).
- 20- **La Bruixa**. Contrafort ponentí dels Rasos de Peguera, de 1712 m alt. En el seu peu s'hi troba la **font de la Bruixa**.
- 21- **Morro d'En Bruixa**. Situat al Sud de Maó (Menorca).

Amb les dades que tenim s'observa que en el Penedès la major part de la bruixeria es dona en la hidrologia (torrents, rieres, fonts, etc.), mentre que altres comarques tenen preferències a les altures i a carrers urbans. Fem avinent que agraïrem qualsevol notícia d'altres bruixes no relacionades.

Per acabar. Sabíeu que a Vilanova existeix una ludoteca que porta el nom de "La Bruixa"? És interessant saber el perquè d'aquesta denominació. El Centre Cívic de Sant Joan disposa d'una activitat lúdica per als petits. Cercant un nom van trobar un dibuix adient per a la mainada i aquest dibuix era una bruixa. Després van empescar-se una història d'una bruixa bona que de tant en tant visita el lloc i fa riure la quixalla. Com que els menuts desconeixen la dolenteria, amb la bruixa s'ho passen bé.

Vicenç Carbonell i Virella

Crònica del "cotarro" talaienc

SECCIO DE SENDERS 10è ANIVERSARI I CANVI DE JUNTA

Els Gr-istes estan d'aniversari. Ja en farà deu, d'anys, que com aquell qui no vol la cosa es va engegar una de les seccions més dinàmiques de la nostra entitat.

Per començar van i canvi en la composició de la Junta de Secció, que queda de la següent manera:

President: Jani Ferrer
Secretari: Ramon Casas
Tresorer: Salvador Butí
i Agustí Poch
Vocals: Pilar Bertran
Carles Gómez
Ramon López
Josep M. Sánchez
Marcel·lina Simón
Neus Solé
Josep Torras
Josep Vidal

Com podeu veure, l'Agustí Poch, que encapçalava sempre la Junta, ha demanat el relleu, tot justificant que ja fa molts anys que organitza aquests saraus i que vol dedicar-se a altres afers, també relacionats amb el senderisme, i que fins ara no havia pogut realitzar. Cal, doncs, felicitar-lo per la tasca feta -continuadora de la dels seus iniciadors- tot fent elogi de la seva dedicació i eficàcia.

Mentrestant, i a tall de celebració, des de finals de setembre s'està fent una exposició a la Sala d'Actes sota el títol: "10 anys de GR's" i es lliurarà un record a aquells pocs que queden -i que encara són fidels

seguidors- dels que van participar a la gran "embarcada" de la primera sortida a Fredes. El 2 d'octubre hi ha prevista una ascensió col·lectiva al Pedraforca i el 8 d'octubre un sopar de caminaires. Ep! I la cosa no para aquí, puix hi hauran samarretes i escuts commemoratius. Bon aniversari!

EL GET ORGANITZA UN CURSET D'ESPELEOLOGIA

A fi d'iniciar al jovent en les noves tècniques espeleològiques, el GET ha organitzat per als propers mesos de novembre i desembre un Curset d'Iniciació a l'Espeleologia, que constarà de les lliçons teòriques al local social, on es parlarà del material, de geologia, topografia, biologia, ecologia i de prevenció d'accidents, mentre que les pràctiques es realitzaran al Garraf, a l'Ordal i a la Cerdanya. Es lliuraran diplomes als assistents que completin el Curset.

ELS D'ESQUI JA ES PREPAREN

Potser han estat aquests quatre flocs de neu que han emblanquinat el Pirineu, el cas és que els de la Secció d'Esquí ja es belluguen. No sabem si estan preparant un gran programa de sortides, però el que sí que han fet és deixar a punt tots els esquís de lloguer i també els dels socis de la Secció que ho hagin volgut, portant-los al taller de reparacions a fer soles i a esmol·lar cantells.

Que la neu ens acompanyi tota la temporada!

LA VIA RABAT AL CAVALL BERNAT HOMENATJADA PELS COMPONENTS DEL "GRUP CAVALL BERNAT"

Aquesta dinàmica colla -de tot Catalunya- que porta per nom Grup Cavall Bernat i que aplega tots els escaladors que han assolit aquesta característica agulla montserratina i que volen ser-ne membres, és encapçalada pel veterà escalador i excursionista Barberà Suqué, de Sant Cugat del Vallès. Cada any realitzen una trobada on es ret homenatge als autors d'alguna de les moltes vies d'escalada al Cavall Bernat. Enguany l'homenatge el rebrà la **via Rabat**, oberta el 1984, cognom del malaguanyat escalador vilanoví i membre del nostre G.E.A.M., que morí l'any 1981 mentre escalava el Midi d'Ossau.

A l'acte està prevista la celebració d'una missa, un repartiment de medalles als nous membres del grup i sobretot, per finalitzar, un àpat de germanor.

Gràcies per honorar la memòria d'un soci i bon amic nostre!

ASSEMBLEA EXTRAORDINÀRIA DE SOCIS PER LA COM- PRA DEL LOCAL SOCIAL

Hem de suposar que tots els socis varen rebre l'oportuna convocatòria per a l'Assemblea Extraordinària, que s'ha celebrat el propassat dissabte 1 d'octubre, amb l'únic motiu de ratificar o variar les condicions de compra del local social i aprovar les autoritzacions necessàries per a l'esmentada adquisició. Si bé us hem anat informant en cada

Crònica del "cotarro" talaieenc

Revista de totes les incidències, només resta relatar-vos, als que no hi vàreu assistir, com va transcórrer l'assemblea.

El president Salvador Butí va fer una completa exposició de com havien anat els tractes tant amb la propietat, el Patronat de l'Hospital, com amb els veïns de l'immoble, que també seran copropietaris, les renúncies i els pactes a què hem arribat, així com els contactes amb les Caixes per obtenir les millors condicions i les negociacions per arribar a un acord, ja que, pel que es veu, a les entitats cíviques o socials com ara la nostra, els resulta molt difícil que li deixin 15 milions per comprar-se el seu habitatge.

Definitivament el crèdit hipotecari el firmarem amb "la Caixa" de Pensions ja que és el més avantatjós i els qui més garanties ens dona. Ara bé, les condicions des de la primera assemblea havien variat. El crèdit ara serà a 10 anys, mentre que havíem dit que ho fariem a 15; igualment com hem acceptat adquirir la part d'habitatge del segon pis, s'ha augmentat el preu total a pagar, per la qual cosa el càlcul de les quotes d'ajuda a la compra per part dels socis, conegudes com "derrames" també s'havien d'augmentar. L'aixeta de les subvencions oficials és gairebé tancada i no ens queda més remei que proposar un lleuger augment que passa de 3000 a 3500 ptes. i de 1500 a 2000 ptes, pel fet que amb el que ara es recapta no es cobreixen les 211.000 ptes. mensuals que hauríem de pagar durant 120 mesos (10 anys).

El sots-president Josep

Blanes va informar de les xifres principals, tant de superfície adquirida com de preus i condicions pactades, així com les possibilitats d'amortitzacions del crèdit. També s'informà que els Bons retornables pro-local no havien gaudit per ara de l'èxit que s'havia desitjat i que per fer les obres no tenim altres diners que els d'aquests bons i si de cas plou alguna subvenció.

Sobre totes aquestes qüestions s'obrí un debat on els socis donaren suport majoritàriament els criteris de la Junta, tot i que hi hagueren veus que demanaven una campanya de captació de socis i creació o promoció de noves activitats a la fi de captar el màxim de diners. Evidentment la Junta hi estava d'acord i de fet es demanava col.laboració i demanar suport al projecte del local social.

Finalment, després del debat vingueren les votacions de les tres qüestions que es plantejaven a l'ordre del dia. Així, amb una màxima assistència de 70 socis, a l'hora de votar en foren 59, que donaren aquests resultats:

- ratificació compra local:
54, SI
- 5, abstencions
- augment de la derrama:
50, SI
- 5, NO
- 4, abstencions
- autorització per fer hipoteques:
59, SI

El tom obert de paraules no calgué fer-lo ja que amb el debat ja n'hi hagué suficient.

PROLIFIC ESTIU D'ASCENSIONS ALS CIMS DE TRES MIL METRES

Això va com va, als nostres socis se'ls ha donat últimament per ascendir als cims més alts del nostre Pirineu i val a dir que la "collita" ha estat esplèndida: Punta Alta, Besiberris central i sud, Comoloforno, Vallhiverna (diverses vegades), Aragüells, Agulla Juncadella, Tempestats, Margalida, Pica d'Estats, Aneto, Taillon, Perdiguero, Royo, Cabrioules, Literola, Coronas, Pic del Mig. En voleu més? Déu n'hi do!

Feia anys que no teníem aquesta abundància de "tres mil" i a més realitzades totes per diferents colles. Celebrem que retorni la febre de l'alta muntanya.

DIVENDRES CULTURALS

Dels divendres culturals poca cosa s'ha de dir, ja que les activitats que s'havien mantingut durant tot el curs, amb l'arribada de la calor i de les vacances es van anar acabant. Ja els darrers divendres de juny es feia irrespirable l'ambient sufocant a la sala d'actes. Amb tot encara hi hagué una darrera sessió el primer divendres de juliol i cal fer-ne menció. Es tractava d'una projecció de diapositives realitzada per en Joan Raventós d'una sortida efectuada a Eslovènia i que ens va permetre gaudir d'una bona estona de bones vistes i engrescadores d'allò més. Al final de la projecció ja més d'un s'havia fet la il.lusió de realitzar un dia una ascensió al Triglav, esplèndida muntanya de 2863 m alt dels Alps Julians, prop de la frontera amb Àustria i Itàlia. Qui s'hi anima?

Abadies occitanes (13) EL TORONET

L'Abadia de Thoronet ('lo Toronet') és una de les grans abadies cistercenques provençals, juntament amb Senanques i Silvecane, que encara poden oferir al visitant una bella visió dels seus edificis i enquadrament, i com totes, té una personalitat diferenciadora i alhora uns trets comuns que la fan inequívocament cistercenca.

Els edificis i dependències que resten en peu són d'una harmonia sorprenent, però sorprenen precisament de tan previsible com és tot plegat. Es veu a venir on hi haurà un claustre, una sala capitu-

lar, el dormitori... tot és al seu lloc, amb un perfecte encaixament en l'entorn i amb uns volums matemàticament calculats perquè l'harmonia de què parlàvem sigui gairebé perfecta. Austeritat, aquesta altra màxima cistercenca dels seus orígens, és aquí una constant per tot. La decoració la constitueixen els mateixos murs i portes, les arcades i les finestres, les seves acurades proporcions, el seu correcte enclavament.

Harmonia, austeritat i també sintonia amb un paisatge verd que quasi amaga tot el conjunt, però

que per provençal és un verd mediterrani, sense massa exuberància ni massa intensitat, més aviat tamisat i ple dels perfums més variats que fan oblidar les aigualides boscúries de més amunt.

HISTORIA

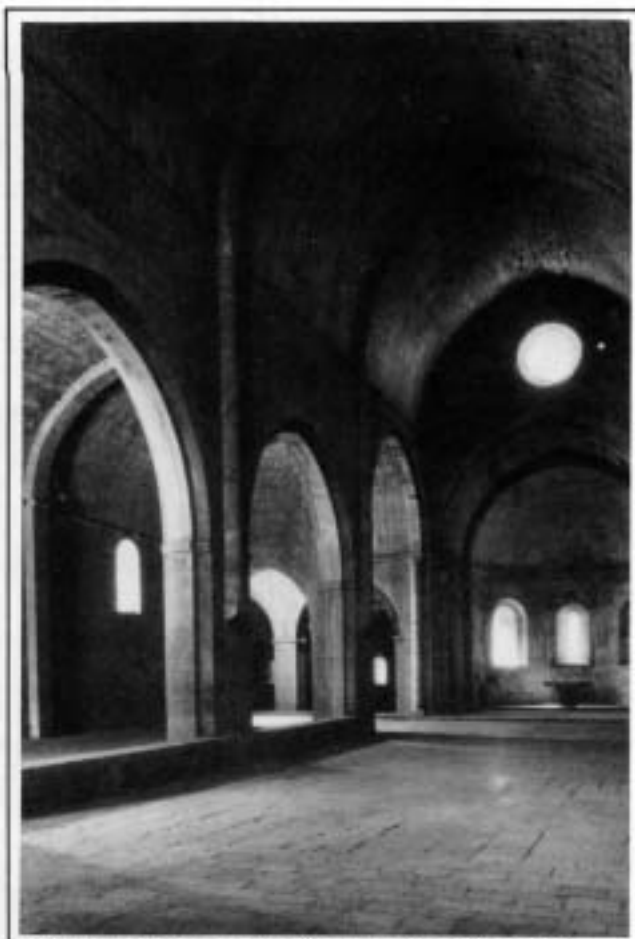
Fou precisament el comte de Barcelona Ramon Berenguer, que també ho era de Provença, qui fundà, l'any 1136, l'abadia, i ho va fer de la forma més normal que es feia en aquell temps. Va cridar els monjos d'una altra abadia amb prestigi perquè enviessin monjos a

Abadia del Toronet. Vista general. Foto: Salvador Butí

Vista dels absis. Foto: Salvador Buti

El Toronet. Interior de la nau de l'església. Foto: Salvador Buti

un indret que ell regalava a la comunitat. Foren els monjos de Mazan els que s'instal·laren en un indret de la diòcesi de Fréjus i li donaren el nom de Frorège; era un lloc apartat enmig del bosc a la vora d'un riu, apropiat perquè els monjos poguessin fer una vida tranquil·la i solitària.

En un primer moment no disposaren d'edifici de pedra i vivien en cabanes de troncs; això servia per poder trobar l'indret millor per construir l'edifici definitiu. No és un cas estrany en les abadies cistercenques. Cîteaux fou construït definitivament a dos quilòmetres del primitiu emplaçament i Santes Creus, per exemple, abans de construir-se a la vora del Gaià, féu temptatives en la plana d'Ancosa i altres indrets.

Així, el 1196, Alfons I el Cast, comte de Barcelona i de Provença i rei d'Aragó, donà els terrenys perquè els monjos de Frorège construïssin l'abadia a uns vint quilòmetres del primer assentament, en un lloc boscos a la vora d'un riu amb una font i no massa lluny d'un po-

ble, Lorgues ('Lòrgas'), anomenat 'lo Toronet'.

No sé per què, però la major part d'abadies, almenys les que van arribar a ser importants, després d'un període de privacions entren en un altre d'esplendor gràcies a algun noble que els fa múltiples donacions per expiar els seus pecats. En aquest cas fou el propi comte de Provença. Així, Alfons I i Pere I feren importants donacions i la casa d'Anjou, que succeí a la de Barcelona en el comtat, també fou generosa.

La decadència, que és també un fenomen molt habitual en aquestes coses, es va produir dos-cents anys després, i el 1430 ja tenia abat comendatari, la qual cosa és sempre sinònim de mala administració, encara que a l'inici es considerava que salvaria l'abadia.

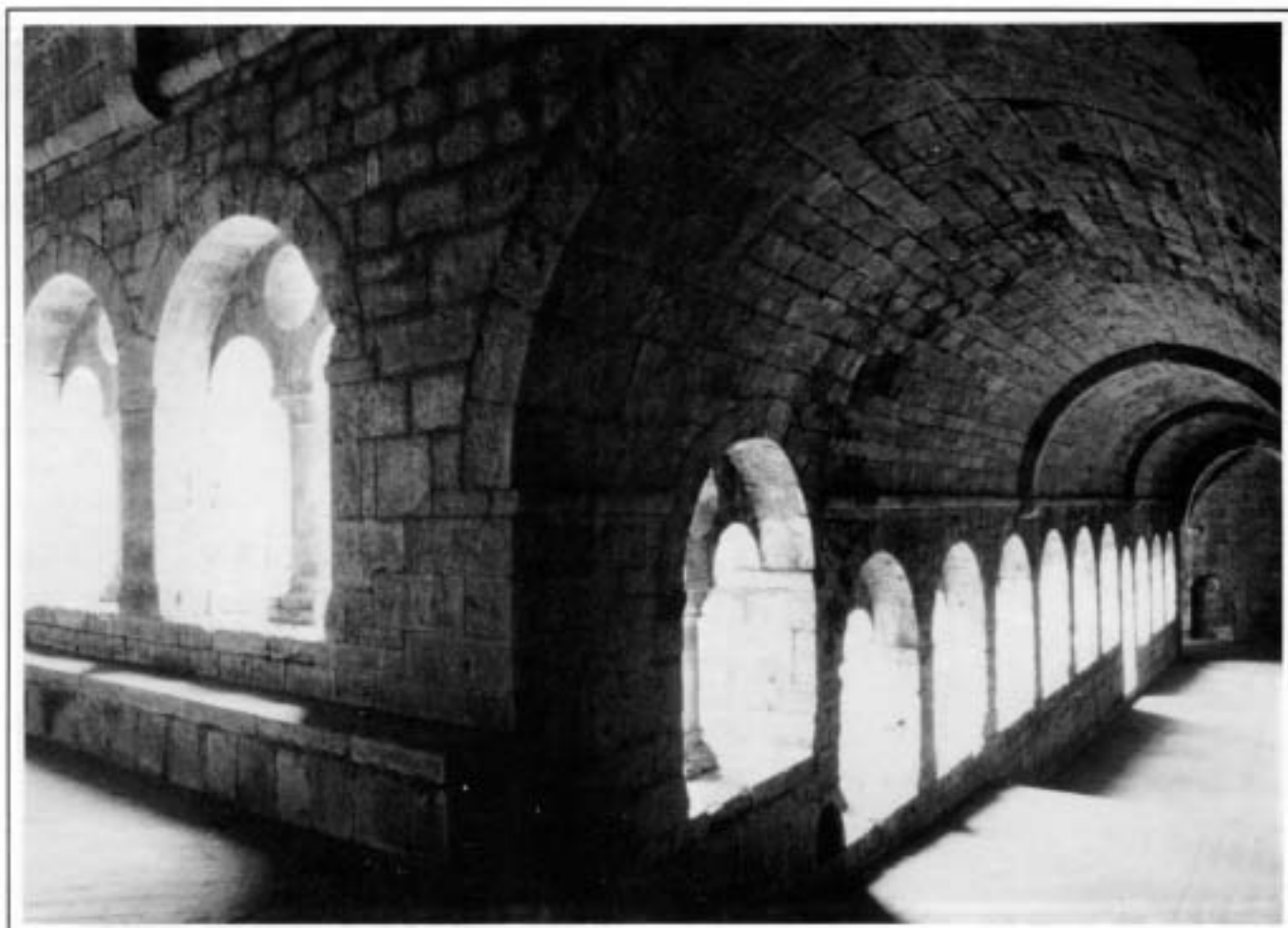
Cap a la fi del segle XVII, els edificis estaven en franca ruïna i el 1787 fou abolit el títol d'abat i els béns passats al bisbe de Digne. L'any 1873, Pròsper Mérimée escri-

via: "L'abadia del Thoronet és un lloc abandonat des de fa nombrosos anys, no obstant és un dels edificis d'aquesta època que estan tan complets i tan interessants" i començaren les restauracions, que encara continuen avui.

VISITA

Com és evident, després de copsar l'entorn cal veure les interioritats del Toronet, primer amb la visita de l'església abacial. Nua, sense mobiliari, amb poca llum, té aquell encant de les esglésies de l'orde que et fa sentir fàcilment disposat a un recolliment i meditació, fa caminar lentament tot escoltant el soroll dels propis passos i penetrar en un món místic. Sap greu marxar d'aquesta nau perquè tens sempre la sensació que encara que fa poc que hi has estat no en recordaràs res de material perquè hi ha tot un altre món de sensacions que t'ha absorbit els sentiments i no et deixa espai per als records de les pedres.

Aquesta església fou constru-

El Toronet. Claustre. Foto: Salvador Butí

ida l'any 1160 i forma part, per tant, de les primeres edificacions que es van aixecar al Toronet. Podem dir que està coberta amb arcs de mig punt una mica apuntats i que és de tres naus, amb un absis i absidioles no visibles de l'exterior.

El claustre és un altre dels elements destacats de l'abadia, és potser un dels claustres cistercens més antics (s. XII) que es conserven. Destaquen, a part de la seva austeritat i absència de decoració, els desnivells per adaptar-se al terreny i la planta trapezoïdal, cosa poc comuna.

La font, el refectori, la sala capitular i tot allò que fa monestir, amb el celler i altres dependències

es poden visitar, però el que cal remarcar potser és el dormitori, on es pot contemplar una d'aquestes sales tan elegants i a la vegada tan poc apropiades per dormir-hi.

S'ENSORRARA ?

El Toronet té un problema que potser durà tot el conjunt a la ruïna, i no és precisament la falta de vocacions, ja que des de 1978 la comunitat de germanes de Betlem ocupen el monestir (en realitat s'han construït un edifici nou al costat), ni la falta de turistes i visitants, que hi són força nombrosos, sinó el subsòl.

El terreny on està construït el monestir és particularment inestable

per culpa de les aigües subterrànies i per la presència d'unes mines de bauxita que han minat el subsòl i han provocat unes grans esquerdes.

Durant el segle XVIII ja es van haver de construir uns contraforts poc estètics. El 1907 fou el dormitori i el 1933 el celler les zones que patiren després d'unes pluges torrencials i el 1983 hi van tornar els problemes, tot un problema que un vell edifici no podrà suportar més de cent anys.

Que sant Bernat el protegeixi!

Salvador Butí

**UTILITZEU ELS SERVEIS I PRODUCTES QUE
US OFEREIXEN ELS NOSTRES ANUNCIANTS!**

ORMAZARATA-1

Ormazarreta'ko Leizea (avenc del costat de la paret vella), -420 m

"**Ratolàndia**" és un bell planeta meravellosament foradat i una mica esgavellat, format per tres parts de llet (líquid diví i jaganer que transforma tot el que toca) i una de formatge, on hi viuen, entre altres bestioles, uns personatges força curiosos anomenats **ratolins**, que es caracteritzen per tenir un **morro-nas** molt desenvolupat que els permet poder amorrar-se a terra per ensumar i esnifar els gasos aromàtics i altres essències que desprèn el subsòl a través de la seva pell porosa i que són vitals per a la supervivència de l'espècie **ratícola**. De tots els ratolins vivents n'hi ha uns, els "**foratòlegs**", que sobresurten per ser més viciósos que la resta, atès que se senten irresistiblement atrets per "**l'abisme subformàgic**" i les seves meravelles.

De tota la massa formatgera, la més volguda pels foratòlegs és la **Gruyère**, ja que està formada per un material tendrament feble que es deixa acariciar suaument a vegades i penetrar brutalment en altres per l'entremaliada llet, que va configurant llunàtics i excitants paisatges al seu pas.

Pel pont de Sant Joan, quatre foratòlegs del GET (Joan, David, Perona i Mia) vam sortir en direcció a la Serra d'Aralar (Navarra) amb la intenció i necessitat de palpar i sentir part de les intimitats més profundes

d'aquesta serralada, baixant al forat d'Ormazarreta-1-. La Serra d'Aralar té un microclima força plujós, que, només arribar, ens dona la primera sorpresa. De sobte el cel assolellat ens diu adéu bruscament i deixa pas a una pluja de fina llet que es converteix de seguida amb "mala llet" quan caminem per veure la boca del Pagomari, després, tornem xops corrent cap al cotxe davant la mirada fulminant dels porcs "devoratendes". La pluja, i sobretot l'espessa boira ja no ens abandonaran més.

Ens instal·lem en una cabana-refugi a 200 metres de la boca, amb llar de foc (tot un luxe). Mentre preparem els "petates" per a l'endemà, arriben uns "**euskalratikos**" que treballen en aquesta zona des de fa vint anys i actualment estan prospeccionant a una hora de camí d'aquí. A la nit tenim concert de "**Ronc & Roll**" amenitzat pel Koldo (alias "sierra mecànica"). Senzillament mortal!

Ja és matí. El primer que fem és mirar el temps, la boira continua formant una paisatge màgic, intrigant i un xic tenebrós en contacte amb el rascler; durant la nit ha plogut bastant i atès que l'avenc és molt actiu ens vénen dubtes per possibles crescudes; però els bascos, que coneixen molt la zona, ens acaben d'animar i ja no podem esperar més, totalment disfressats sortim de la cabana

cap a la boca.

Quan arribem a la dolina, ens adonem que diferents torrentets que ahir estaven gairebé secs avui cobren vida i alimenten com venes agitadaes el cor de l'avenc. En Joan, foratòleg apassionat, de poques però precises paraules, pacient i amb mirada penetrant que transmet seguretat, comença a instal·lar amb la seva acurada tècnica. En els primers pouets, el David i el Perona comencen a al·lucinar pel canvi que veuen respecte a les entranyes "garraferes"; les parets del "**Gruyère**" agafen un aspecte de **Cabrales** amb contrastos foscos i blancs, brillants i expressius. En aquests moments notem com les parets ens transmeten la sensació de plaer que senten en ser pentinades pel riu que llisca per sobre d'elles, com si es tractés d'un massatge. De cop i volta el riu es desvia i continuem per un meandre fòssil amb corbes dúctilment insinuoses i amb les parets de **Manxego sec** espès, atapeït, amb senyals evidents que la lleteta fa temps que per aquí no hi passa.

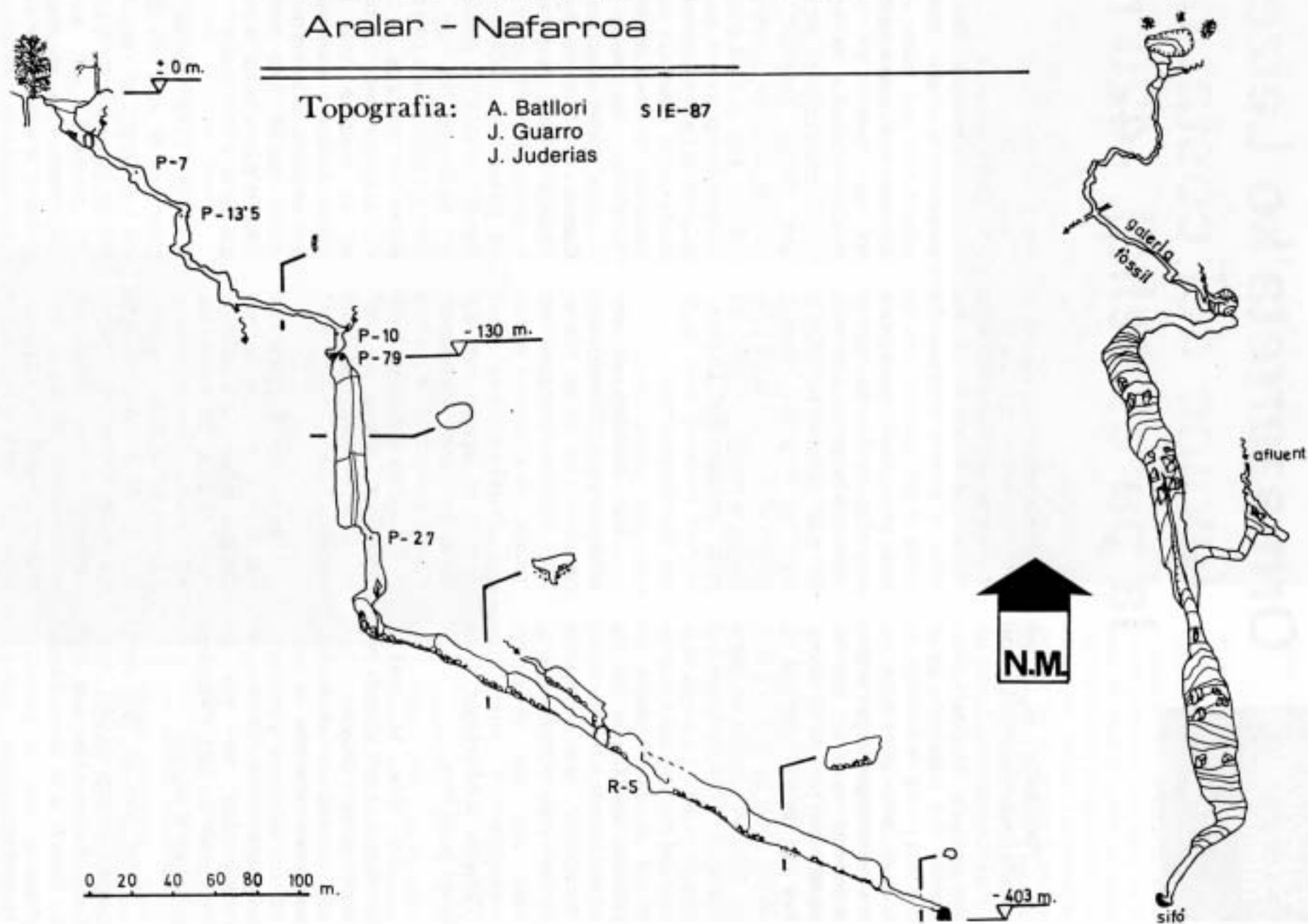
Tot d'una apareix el potarro de 80 amb una dutxa fina i persistent; en davallar-lo enrosco la cua a la corda i paro un moment, em sento insignificant i a la vegada privilegiat, la llum del Joan abaix dona encara més dimensió d'immensitat. Estem tots a la

ORMAZORRETA'KO LEIZEA-I

Aralar - Nafarroa

Topografia: A. Batllori
J. Guarro
J. Juderias

S IE-87

capçalera del 27, aquest és un pou molt perillós en cas de crescudes, però veiem que el nivell de la llet està mantingut, té forma cilíndrica amb piscina al final i amb un nivell de fulles a la paret que queda clar que aquí quan peta fort es converteix en una tina que es va omplint però no precisament de vi. Passat això baixem "cagant llets" per l'ampla galeria final i anem passant entre grans i petites engrunes de **Roquefort** i **Brie**. Mirant el sostre, ens adonem de la companyia d'una falla llisa i inclinada que ansiosament va cap a trobar-se amb el seu estimat rierol a la cambra

sifonada; quan hi arribem, mirades i alguna abraçada de satisfacció es creuen entre nosaltres per haver arribat al final. Silenciosament observem per uns segons la tendra i sensual escena del llet d'amor on el riu de llet i les parets del formatge es fusionen en un sol cos. Després d'un breu descans i les corresponents xarrupadetes de "**Ratostar**" (versió moderna de la poció màgica de l'**Astèrix** i l'**Obèlix**), comencem a pujar ràpidament tot alegrant-nos perquè el nivell de la llet ha baixat lleugerament. A la base del 80 gaudeixo del silenci, rítmicament acompanyat pel llen-

guatge humit de la cova barrejat amb la respiració profunda del David que està pujant per la corda. Quan sortim a l'exterior, una mica cansats però satisfets, tornem al refugi on ens esperen unes sopetes que el Perona, en sortir primer, ha començat a preparar. Després i per acabar d'arrodonir-ho, mentre xerrem de noves i possibles **foratolinades**, ens fotem una tanda de "**birratas**" que el Perona i el David han dut, incloent-hi la nevera, tot plegat una passada!!!

Ratolí Mia

Les nostres Excursions

SORTIDA A L'ANETO

Sortida de Vilanova el divendres dia 16 de setembre. En arribar a Benasc fem una parada per anar a mirar la informació meteorològica a l'oficina d'informació local i no ens va animar gaire per la possibilitat de tempestes i la isoterma de 0°C per dessota els 2000 m alt. Tot seguit ens arribem al pla d'Estany, pugem cap a la Renclusa i un cop allà sopem i anem a dormir esperant el matí per començar la pujada.

Fins als Portillons el temps era tapat (durant la nit havia nevat), però després de saltar el Portilló Superior el cel es va aclarir i vàrem tenir la companyia del sol, tot i que feia molt de fred. En arribar a la gelera no es veia cap traça a la neu; la nevada de la nit anterior les havia esborrades totes. Ens vàrem posar els grampons i mentrestrant uns altres excursionistes van començar a creuar la gelera, així que

nosaltres tan sols vam haver de seguir la seva traça.

A la meitat de la gelera vam trepitjar plaques de neu, però portant els grampons vam travessar-la sense cap problema, a part del fort vent i molt glaçat! El bonic Pas de Mahoma el vàrem passar lligats amb cordada ja que hi havia neu glaçada. Per fi arribàrem al cim a la una del migdia, temps de veure el panorama i de fer les fotos corresponents.

I començarem la baixada, acompanyats a estones de la boira fins al Portilló Superior. Ja només faltava la llarga baixada fins al Refugi, que assolíem abans de les set de la tarda. Descansàrem una mica i ens arribàrem als cotxes per anar a fer un bon sopar a Benasc, després d'un bon dia de muntanya viscut amb molta intensitat i contents d'haver fet el que volíem fer.

Pep Vidal

La Núria, el Quico i el Pep dalt de l'Aneto en una foto del X. Ventosa

ACTIVITAT ESPELEOLOGICA 1r semestre 1994

gener

- dia 5 -Avenc de Sant Cristòfol (Garraf)
Jaume, Rafel
- dia 9 -Avenc Lluís Solà, Avenc Fragata, Avenc de la Palla (Garraf)
Isaac, Laura, Eva, Mam, Pere (La Gavarra), Mago
- dia 9 -Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Manolo, Antonio, Joan
- dia 16 -Cova Simanya, Avenc del David (Vallès occidental)
Joan, Manolo, Adolfo
- dia 16 -Avenc del Bruc i Avenc de l'Infern (Garraf)
Eva, Laura, Mam, Mago, Pere (La Gavarra)
- dia 17 -Avenc dels Esquirols (Ordal)
Mam, Mago, Pere (La Gavarra)
- dia 20 -Avenc de l'Arcada Gran (Ordal)
Mam
- dia 23 -Cova de la Merla (Roda de Berà)
Isidre, Edurne, Paqui, Salva, Ana Maria, Ana, Marc
- dia 23 -Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Mam, Eva, Laura, Mia, Mago
- dia 28 -Avenc de l'Asensi, Avenc Fragata (Garraf)
Isidre, Salva, Ana, Eva, Mam, Edurne, Isaac
- dia 29 -Avenc dels Esquirols (Ordal)
Mam, Eva, Pere (La Gavarra), Laura
- dia 30 -Avenc dels Poetons (Montserrat)
Joan, Manolo, Adolfo, Toni, Teresa
- dia 30 -Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Mam, Isidre, Salva, i l'ere (La Gavarra), Laura, Eva
- dia 30 -Avenc de l'Esquerrà (Garraf). Via: Anna Pallejà
Mago

febrer

- dia 3 -Avenc dels Tres (Garraf)
Mam, Isidre
- dia 5 -Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Isidre, Salva, Edurne, Anna

- dia 6 -Repetició del dia 5
- dia 6 -Avenc del Bruc (Garraf)
Mam, Mago, Pere (La Gavarra)
- dia 10 -Avenc de l'Arcada Gran (Ordal)
Mam
- dia 12 -Avenc del Penya-segat (Garraf)
Salva, Isidre
- dies 12/13 -Avenc del Pere, Avenc del Bruc (Garraf)
Mam, Eva
- dia 20 -Avenc de l'Esquerrà. Via Anna Pallejà (Garraf)
Mago, Isidre, Salva, Mam, Isaac, Laura, Eva
- dia 26 -Avenc Lluís Solà (Garraf)
Isidre, Salva, Edurne, Anna
- dia 27 -Avenc de l'Arcada Gran, Avenc del Topògraf (Garraf)
Mam, Eva, Isaac, Laura, Isidre, Macià, Humbert, Salva, Lurdes
- dia 27 -Avenc del Topògraf, Avenc de l'Averdo, Avenc dels Esquirols (Garraf)
Joan, Adolfo, Manuel

març

- dia 4 -Avenc Sant Marçal
Isidre, Jordi, Humbert, Salva, Mia, Mam
- dia 13 -Avenc del Llamp, Avenc Emili Sabaté (Garraf)
Isidre, Salva, Isaac
- dia 17 -Avenc de l'Arcada Gran (Garraf)
Mam
- dia 19 -Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf)
Isidre, Salva, Núria, Josep M., Anna G., Edurne, Jordi, David, Anna B., Isaac
- dia 20 -Avenc Emili Sabaté (Garraf)
Isidre, Salva, Núria, Jordi, Josep M., Anna B., Mago, Edurne, David, Isaac
- dia 26 -Sima Esteban Felipe (Guara)
Manolo, Joan, Adolfo, Mago, Andreu, Lurdes, Mia
- dies 26/27 -Sima Aphanice (País basco-francès)
Mam, Pere
(per problemes de crecuda només es baixa el primer pou)
- dia 31 -Sima Garnaciega (Santander)
Mam, Pere (La Gavarra), Mago
(per problemes d'aigua ens quedem a -700 mp)

abril			
dia 16	-Avenc de l'Esquerrà (Garraf) Mam, Pere, Mago (baixen les 3 vies: Via Ana Pallejà, Rat Penat i Lamarca Torres) Laura i Eva (repeticions al pou de 70)	dia 28	-Avenc del Llambrics (Garraf) Isidre, Edurne, Núria, David, Francisco José, Miguel
dia 23	-Avenc del Topògraf (Ordal) Andreu, Lurdes, Joan	dia 29	-Avenc del Penya-segat (Garraf) Mam, eva, Mia, Isaac
dia 24	-Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de ribes (Garraf) Mam, Eva, Salva, Ana, Perona, David, Laura, Pere (La Gavarra), Mago	juny	
dia 30	-Avenc dels Esquirols (Ordal) Laura, Mago, Salva, Isidre	dia 4	-Avenc dels Esquirols (Ordal) Isidre, Salva, Laura, Ana, Fco. José, David, Humbert
dia 30	-Pràctiques exteriors a les parets de Sant Pere de Ribes (Garraf) Eva, Mam	dia 5	-Avenc dels Tres (Garraf) Mia, Vicenç, Isaac
maig		dia 5	-Avenc del Llambrics (Garraf) Mam, Salva, Mago
dia 1	-Avenc del Passant (Garraf) Perona, Isidre, David, Salva, Ana, Edurne, Isaac	dia 11	-Avenc del Penya-segat (Garraf) Adolfo, Isidre, Edurne, Salva, Jaume, David, Fco. José, Ana
dia 7	-Avenc de Assensi (Garraf) Isidre, Francisco José, David, Salva	dia 11	-Pràctiques exteriors a Sant Pere de Ribes (Garraf) Laura, Eva, Macià, Joan
dia 7	-Avenc del Llamp (Garraf) Mam, Eva, Pere (La Gavarra), Mago	dia 12	-Avenc de l'Emili Sabaté (Garraf) Laura, Joan, Eva Gimeno, Macià, Lurdes, Isaac, Salva, Mia, Ana, David i Fco. José
dia 21	-Avenc del Topògraf (Ordal) i -Pràctiques exteriors a Sant Pere de Ribes (Garraf) Isidre, Ana, Núria, Francisco José, David, Joan, Miguel, Sònia, Salva, Mam i Eva	dies 12/13	-Le Trou Souffleur (Vaucluse) França (-610 mp) Mago, Pere (La Gavarra), Fritz (Espeleo Club de Gràcia)
dies 22/23	-Grottes du Coutal (Les Grands Caus ses). França. Laura, Mago, Pere (La Gavarra)	dia 17	-Avenc de l'Esquerrà (Garraf). Via Ana Pallejà Edurne, Isidre, Fco. José, David, Ana, Salva, Adolfo, Mam

7ª CAMINADA POPULAR DE LA VALL DE GOSOL

Diuenge 24 de juliol. Un grup de talaiencs addictes a les excel·lències de la vall gosolana marxaven de Vilanova a primera hora del matí per poder participar a la ja tradicional Caminada Popular de Gósol, que aquest any celebrava la seva 7ª edició. Ni el record de la calorada passada a la vall de Cerveres en la Caminada anterior, camí de Josa del Cadí, ni els presagis d'acalorament per a la present vistes les altes temperatures de l'estiu que estàvem patint van fer decandir els ànims dels més agosarats. Com podíem fallar als nostres amics gosolans?

Si bé l'assistència no fou tan nodrida com en anteriors anys, fórem una quarantena els participants vilanovins que vam ajudar a engrossir el nombre total de caminaires, que passava dels 900. Aquesta xifra global s'ha vist minvada també si pensem en els més de 1200 marxaires de l'any passat, però hem de tenir en compte que aquesta Caminada s'havia pensat fins i tot d'anul·lar-la per raó dels greus incendis patits a la comarca berguedana -entre moltes altres del nostre país-. La decisió final va ser, però, de celebrar-la i de destinar els seus guanys, si n'hi havia, per ajut als damnificats pels focs forestals. Una sàvia i generosa decisió.

L'arribada a Gósol, amb la

bullícia que respirava la seva plaça i els carrers i bars, embotits de gent de totes les edats i de procedència diversa de les comarques catalanes, ens va fer treure per unes hores el mal gust dels quilòmetres recorre-

La nova fesomia de la font de la plaça Major de Gósol. Foto: O. Forgas

guts en autocar fins arribar-hi a través d'un país amb boscos socarimats, ennegrits, espectacle dantesco i depriment que produeix tantes sensacions diverses alhora de pena, ràbia, indignació, pessimisme i impotència.

A les 8 en punt esclatava el coet que donava el senyal de sortida de la Caminada. Aquesta vegada l'itinerari transcorria per la part mitjana de la Serra del Verd, entre frondosos boscos de pins. El dia era esplèndid i el sol, fort, no ens espantava del tot ja que l'aire era fresquet i agradable de respirar en aquella primera hora del matí. Tornàvem a estar animats; encara ens quedava el reducte de les valls gosolanes per gaudir de la verdor dels prats i boscos.

El camí ens portava de primer cap a Torrentsenta on hi havia un primer control, amb regal de fruita fresca i el retrobament de vells coneguts gosolans, el Celestino, incondicional de l'organització de la Caminada i mossèn Ramon, amb la seva barbassa patriarcal (en paraules de mossèn Ballarín), entranyable figura del rector rural que la mà destra del mossèn literat ha plasmat tan bé en un conegut llibre.

Travessat el torrent, amb el naixement del riu Aigua de Valls, el camí es feia pujador en direcció a la Plana, pujador però que compensava sobradament per la vista esplèndida que d'allà es té sobretot del nostre estimat Pedraforca i el poblet de Gósol. Tot seguint per la part baixa de la Serra del Verd, arribàvem una estona després al segon control: la Font de la Gui-

Tota la colla a la Font de la Gulneu. Foto: B. Forgas

Collint gerds camí del serrat de la Matella. Foto: B. Forgas

Els caminaires concentrats a prop del coll de Gósol. Foto: B. Forgas

neu, restaurada pels Amics de la Caminada (com ho fou també amb gran encert la de Font Terrers) i molt agraïda pels caminaires que ja començàvem a estar assedegats.

I continuàvem pujant, ja de cara al proper Coll de Gósol, control núm. 3, on ens esperava un abundós esmorzar que reparteix la pròpia organització.

Tips, refets i descansats, empeniem de nou el recorregut cap al Serrat de la Matella, amb la contemplació de l'alterós i impertèrrit Pedraforca, la silueta allargassada de la serralada del Cadí, prats on reposava la vacada... Un regal per a la vista i tots els sentits.

Al topant de les Serres hi havia un quart control, i d'aquí ja venia el vell i conegut camí del Molí, que transcorre paral·lel al riu Aigua de Valls. Abans d'arribar al cinquè control, al Molí pròpiament, calia travessar el riu i els Amics de la Caminada se les enginyaren per fer-nos passar per un pont transformat en un símil de barca. Al costat del vell Molí d'en Güell, antic molí fariner de Gósol, l'organització ens va delectar amb tanta fruita fresca i tanta aigua com volíem, que sempre és de bon agrair.

A partir del Molí, ens quedava la recta final (i un xic pujadora) fins al poble de Gósol, tram que gairebé sempre és el més pesat ja que la calor de ple migdia es deixa sentir fortament. Però anàvem ja cap a l'arribada a la plaça major on finalitzava la Caminada, després d'un itinerari de setze quilòmetres aproximadament, transcorregut sense incidències i molt agradós de caminar.

A l'arribada a la plaça Major ens esperava la ja tradicional medalla commemorativa a cada participant i ... alguna sorpresa. Una colla d'amics de la barrila se les havien empescat perquè a una de la colla, declaradament i sense reserves enamorada de Gósol, se li lliurés un pergami, curiosament confeccionat i redactat, en agraïment a la seva tasca divulgadora de la vila de Gósol entre els vilanovins i els talaïencs en particular, pergami que li

A l'entrada de Gósol, celebrant l'aniversari de la Teresa Fusté. Foto: O. Forgas

Una bona colla de visita al popular mossèn Ballarín. Foto: O. Forgas

va ser lliurat de mans del cap organitzador de la caminada Sr. Sindreu, que hi estava confabulat. Sorpresa, emoció, mitges rialles-mitjos plors, fotografies... ja us ho podeu imaginar. I és que aquesta colla de la Talaia sempre n'ha de fer una o altra de sonada.

Després de tantes emocions concentrades venia el moment de refrescar-se de la suada i preparar-se per dinar. Els safareigs públics ens fan un bon servei cada vegada, amb aquella aigua tan clara i tan fresqueta. Nets i empolainats, ens

encaminàrem a la sortida de Gósol buscant una ombra per dinar i com que ens feia un xic de mandra tornar al Molí ens quedàrem molt a prop de l'entrada del poble. Allà, a part de dinar, celebràrem un altre aniversari, el de la Teresa Fusté, i entre menjar i beure i la gresca corresponent vam anar fent hora esperant el ja tradicional ball a la plaça. Els de la Talaia hi estem abonats i pensem que ens deuen esperar ja que nosaltres sols omplim la plaça. Al so de l'acordió interpretat per un noi molt jove, encara ens quedaren ganes de fer bellugar l'esquelet i d'esbravar-nos durant

una bona estona i animar el cotarro.

Poc més tard, i deixant a part la ballaruga, decidírem anar a trobar mossèn Josep Maria Ballarín. Ens havien dit que actualment comparteix part de la seva vida amb els gosolans i tot feia suposar que en aquells moments de la tarda de diumenge el podríem trobar. Teníem ganes d'anar a saludar personalment i veure de prop aquell personatge tan popular de qui tant s'ha parlat i es parla, encara, sortosament. I així ho férem. El localitzarem aviat i ell, sorprès de moment per la inesperada i multitudinària visita, però molt amable, ens atengué. Es de sobres coneguda la seva fama de conversador infatigable i amè, i val a dir que vam passar una agradable estona xerrant amb ell de les coses més diverses. Finalment ens vàrem fer una fotografia tots plegats i ens en vam acomiadar.

Ja s'havia anat fent tard i algunes veus reclamaren abandonar la gresca i anar a trobar l'autocar, tenien ganes de tornar cap a casa. I així ho férem. Recollida de trastos i motxilles i cap a l'autocar, que en dues horetes i sense incidències ens va tornar a Vilanova abans de fer-se de nit. Ja s'havia acomplert una altra Caminada Popular de Gósol, la setena (la sisena amb la nostra presència), plena de grats records. Tornàvem a casa amb la nineta dels ulls impregnada d'aquella ufanosa verdor de la Serra del Verd gosolana i intentàrem no distreure massa la mirada des de dalt de l'autocar durant el recorregut fins a Vilanova per no veure, altra vegada, l'espantosa realitat del nostre paisatge més proper.

Blanca

UNA FESTA MAJOR A GAVARNIE

No tenim remei. La festa major de Vilanova ens oferia la possibilitat de fugir de la calor aclaparadora d'aquest llarg estiu que ens ha tocat en "sort", i més per als que encara no havíem fet les vacances.

"Què, Toni, què fem, agafem la "family" i marxem? Anem a Gavarnie? Guai! Caminarem, ens remullarem al riu, escalarem, això, escalarem".

La petita gran meravella

que el circ ens ofereix als nostres ulls, no l'hem de deixar passar de llarg. Un mur de quasi 1700 m de desnivell al cim del Marboré, "la Cascade", el salt d'aigua més alt d'Europa i cinquè del món (segons l'enciclopèdia que regala els diumenges un diari). Tot això, aquí, al nostre pirineu, i dic nostre, no amb l'egoisme de propietat, dic nostre perquè no sols el tenim a prop sinó perquè totes les petites o grans meravelles les hem de protegir

i defensar, es parli com es parli.

La vigília de la Verge de les Neus ja estem asseguts al càmping. (Llàstima de la "merda" que hi ha als serveis! El "gavatxo" de la boina dona la sensació que és de l'Edat Mitjana, per la por que sembla que li deu fer l'aigua i el sabó. Però tenim a prop el riu, i solucionat).

Els 'nanos' ja tenien la dèria de pujar a l'hotel del circ a

Gavarnie. Mur de la Cascade, via clàssica. Els verticals primers llargs abans de mutiar-se com un poll. Foto: T. Casalló

Gavarnie. Vista de la Integral del Marboré i Pics de la Cascada. Foto: "Tolè"

La Gran Cascada. Al final de la via, el Toni ja elxut. Foto: J. Toledano

cavall. Bé, doncs, que pugim i així podrem estudiar què farem demà. Les 'senyores i els nanos' aniran a donar una volta al circ i el Toni i jo farem el "Mur de la Cascade", una via clàssica prou atractiva per passar una bona matinal.

El matí del 5 d'agost mengem a taula i amb una aproximació d'una hora i mitja ens situem al peu de la paret. Ens calcem els peus de gat i ens protegim el cap, per si de cas, i amb la motxilla equipada amb una mica de menjar i beguda i roba de recanvi, ens enfilem acompanyats per la "música" de la "Cascade" i sota la mirada d'uns turistes que deuen fer els comentaris de sempre.

L'escalada no és complicada; l'entorn és majestuós, la paret immensa i

la progressió alternada i amb alegria, però com no podia faltar, fem un flanqueig a la dreta abans d'hora i travessem una "cascada" que no era, però que recomano a tothom que faci aquesta via; és un goig, llàstima que no han sortit les diapositives per poder-ho reproduir en aquestes pàgines. Tornem endarrere i agafem la bona via. Per fi fem el pas de la cascada i sort que baixa poca aigua. Jo que vaig el primer dic: "Va, per la que cau, no cal taparme", i en cinc segons sortia l'aigua per totes bandes. Sort que portem el casc i no em mullo el cap. Un flanqueig a la dreta que el fa el Toni i surto per una xemeneia inclinada que ja ens porta al sol, final de l'escalada. Quasi 300 metres dintre de la immensa paret. Sembla una petita escola. Però a la "cascade" quasi li parlem de tu a pesar que la glopada

d'aigua s'aboca a més de 120 metres sobre nostre. Mentre ens canviem de roba i piquem del que portem, els ulls corren per tot l'entorn, les verticals parets de la Torre, el Marboré... Agafem el camí de tornada que ens passeja per la vora d'aquesta balconada que us recomano. Si no escaleu no passa res, us perdereu el plaer de la paret, però si camineu, no us perdeu el plaer de la "primera terrassa" del circ de Gavarnie. Nosaltres baixem a totes, primer perquè tenim una gana majúscula, segon, perquè les mestresses ens esbrancaran ja que portem quasi dues hores de retard. Però és que la muntanya bé s'ho val!

Joan Toledano

ACTIVITATS D'ESCALADA

**DEL MES DE JUNY DE 1993
AL SETEMBRE DE 1994**

LES PENYES DE CAN MARCER

- Via: "Curset"
per Roger A., Angel V., Mercè i Javi
- Via: "Nyaga"
per Roger A. i Joan T.
- Via: "T... Nuevos"
per Andreu F., Jordi L., Rafa M. i Teresa S.
- Via: "Terminator"
per Roger A., Angel V., Mercè i Javi
- Via: "Rasputin"
per Andreu F., Jordi L., Rafa M. i Teresa S.
- Via: "El Diedre"
per Andreu F., Lurdes M., Manel M. i Jordi V.
- Via: "Alvar Archilla"
per Roger A., Angel V., Mercè i Javi
- Via: "Toni Mancho"
per Roger A., Angel V., Mercè i Javi
- Via: "Empotrament. A. Franco"
per Joan R., Ariadna R., Lurdes M., Manel M.
i Teresa S.
- Via: "Angel Vicenç"
per Roger A. i Joan T.
- Via: "M. Carme"
per Andreu F., Jordi L., Rafa M. i Teresa S.
- Via: "Encarna"
per Andreu F., Lurdes M., Manel M. i Jordi V.
- Vies: "Sida", "17 novembre", "Titis", "Springood"
per Angel V. i Jaume S.

TORRELLETES

- Via: "Melinda"
per Domingo, Jaume S. i Angel V.
- Via: "Cavernícola"
per Isaac i Jaume S.
- Via: "Follet tortuga"
per Jordi V., Pep, Roger A. i Jaume S.
- Via: "Cazafantasmas"
per Jordi V., Pep, Roger A. i Jaume S.
- Via: "Papallona"
per Angel V. i Jaume S.
- Via: "Alien"
per Domingo, Jaume S. i Angel V.

LOGRONYO

- Vies: "Escuela de Clavijo", "El Cid", "Las nalgas de monseñor", "Gorilas en la niebla", "El Farallón de Pedro Botero", "Zumo de vidrio"
per Carlos i Víctor

MONTSERRAT

Paret de l'Aeri

- Via: "Lotus"
per Domingo, Angel V., Jaume S. i Roger A.
- Via: "Peperut"
per Pep, Angel V. i Jaume S.
- Via: "Carai con la vacuna"
per Angel V. i Jaume S.
- Via: "Cade"
per Jaume S. i Toni C.
- Via: "Ancestral"
per Manel V. i Jordi L.

El Faraó

- Vies diverses
per Roger A., Pep i Jaume S.

Paret dels Diables

- Via: "Sánchez-Martínez"
per Angel V. i Andrés Olivier

Trinitats

- Via: "Boy-Roca"
per Joan T. i Toni C.

Paret dels Diables

- Via: "Rolling Stones"
per Angel i Aleix

Agulla del Pas del Príncep

- Via: "Reina de la nit"
per Teresa S. i Toni C.

La Prenyada

- Via: "Gómez"
per Joan T., Toni C., Carlos, Joan R., Teresa S., Andreu F., Lurdes M., Manel M., Jordi M., Toni M., Magda i Ramon C., Núria S.

Miranda de Santa Magdalena

- Via: "Spiral"
per Xavi P.

Cavall Bernat

- Via: "Normal"
per Xavi P., Joan R., Teresa S., Toni C. i Ariadna R.

Magdalena Inferior

- Via: "Rantanplan"

Placa del Vici i del Mario

- Vies: "Bonatti" i "Set dits"
per Jordi L., Xavi P., Teresa S., Joan R. i Ariadna R.

El vermell del Xincarró

- Vies: "Johnny Juerga i los que...", "Tripi-Jocs", "Arlequí", "Guti Gutze Gutum", "Tal i qual Pascual"
per Toni C., Teresa S., Carlos A., Xavi P. i Ariadna R.

Regió dels Frares Encantats

Via: "Aresta GEAM"

per Teresa S. i Toni C.

Paret dels Diables

Via: "GAM"

per Jordi L., Manel M., Andreu F. i Jordi V.

Via: "Districte de les bruixes"

per Juan F. i Manel v.

Diables

Via: "Còsmicas"

per Jaume S., Jordi L. i Manel V.

Can Jorba

Via: "Jabali"

per Pep, Angel V. i Jaume S.

Vies: "Sostres" i "Psicosis-mec-mec"

Vies: "Enemiga mia", "Salarmandra" i "Llei del ciment"

per Angel V. i Jaume S.

Vies: "Gigoló", "Fes flay"

per Jaume S., Isabel G., Roger Ar. i Josep P.

Via: "El último mohicano"

per Angel G. i Lluís

TERRADETS

Via: "Joan Freixenet"

per Roger A. i Jaume S.

Paret de les Bagasses

Via: "Reina Puig"

per Angel V., Joan T., Aleix O. i Toni C.

Via: "Mescalina"

per Toni C., Roger A. i Angel

Paret de les Bagasses

Vies: "Villaverde", "Color de Rosa", "Smoking", "TNM", "Colores"

per Angel V., Toni c., Aleix O., Joan T., Jaume S., Roger A. i Jordi L.

Via: "Engendro"

per Angel, Andreu i Aleix

Via: "Del lobo", "Aqualium"

per Angel, Andrés i Aleix

SERRA DE PRADES

Els Cogullons

Via: "Oh, noi", "Bocabadat", "Macrobiòtic no estricte", "L'es parracada", "Normal de l'espàrrec", "Chuper cra", "Mu bonito", "Chupoter", "L'estaquiro"

per Agata, Isabel, Mercè, Neus, Susanna, Domingo, Angel V., Jaume S., Jordi V., Toni C. i Roger A.

ROCA REGINA

Via: "Gali Molero"

per Roger A. i Toni C.

Via: "Ariadna"

per Jaume S., Angel V., Jordi L., Toni C. i Roger A.

TALAIA

Via: "Mortadelo"

per Toni C. i Ernest

Via: "Filemón"

per Toni C., Ernest, Carlos i Lluís

Via: "Tals en Cuenca"

per Jaume S.

Vies: "Dafnis", "Airways", "Quebrantahuevos", "Estado de las cosas"

per Josep, Jaume S. i Roger A.

Via: "Joanna"

per Joan R., Ariadna R., Toni C. i Teresa S.

Via: "Montserrat Bardi"

per Toni C., Teresa S., Joan R., Andreu F., Mercè i Xavier P.

LA RIBA

La Xina

Vies: "Jocs de lit", "Pecata Minuta"

per Isaac i Jaume

Penya Roja

Vies: "Santacana", "Bacon legal", Figuerola Magrinyà",

per Roger A. i Jordi L.

Vies: "Lloro negre", "Equinoxe", "Ying -Yang", "Insh alla"

per Jaume S. i Pep

Vies: "Coll torçat", "Donatti C."

per Angel G., Roger A. i Jaume S.

Vies: "Placa Barrufets", "La valls", "La GEAM"

per Toni C., Adolfo, J. Martí i Joan t.

Vies: "Valls", "Tomahawk"

per Teresa S. i Toni C.

Via: "Espolón -Vidal-Farreny-Albir"

per Angel, Aleix i Andrés

Via: "Pere Camins"

per Angel, Andrés i Aleix

Paret de la Font Freda

Via: "Esperó del vent"

per Angel i Andrés

Via: "Demasiado lejos"

per Angel i Aleix

Via: "El jardí dels déus"

per Toni C. i Teresa S.

PIC D'ESPIGOLES (3064 m)

Via: "Diedre central"

per Joan t. i Toni C.

LA FACU

Paret del Gallinero

Via: "Gèminis"

per Jordi L., Angel V. i Jaume S.

Via: "Esther", "Rosa Sala", "Marta"

per Joan T., Aleix i Toni C.

Vies: "Lurdes", "Anna", "Diedre Angi", "Carme", "Marta 82"

per Andreu, Ignasi, Joan Ramon, Jordi V.

Vies: Xavier Rabat "Secre", "Jati Conill"
per J. Peña i Joan T.
Vies: "Cesca", "Xavier Rabat"
per Joan T., Toni C., Joan R., Teresa S.,
Ariadna R., Lurdes, Carlos Alberto, Helen,
Oscar

LA MUSSARA

La Raval

Vies: "Tot Mundiallus", "El signo de los tiempos",
"Polos de gaseosas"
per Isaac i Jaume S.

Vies: "Rosa encarnada", "Kinsho", "Monopoli",
"The hipotecaria"
per Roger A. i Jaume S.

Via: "El emigrante"
per Pep i Jaume S.

S. Diedres

Vies: "Donantes de sangre", "Xenia", "L'argate d'aki"

S. Totxo d'en tuc

Vies: "Estás acabau", "Okemaka"
per Jordi i angel

El Subterrani

Via: "El capitán pestales"
per Roger A. i Jaume S.

Vies: "Chorus conexions", "S.. de deu"
per Jaume S., Roger A., Jordi L. i Manel V.

Vies: "Directíssima", "Directe a Reus", "La chica de la
puerta 16", "La menjar menjau", "La mala baba"
per Roger A., Jaume S. i Joan T.

Via: "Rathmans"
per Carlos A., Toni M., Magda C., Toni C.
Teresa S.

Via: "Primordials"
per Toni C., Rosa M. B., Joan r., Ariadna R. i
Teresa S.

Vies: "La més difícil todavía", "Casta de galán"
per Jaume S., Roger A. i Joan T.

Via: "Memphis"
per Xavi P., Toni C., Joan R., Teresa S. i
Ariadna R.

RALLI D'ALTA MUNTANYA C.E.C.

Cims 1ª jornada

Pic de la Coma del Forn (2683 m)
Pic dels Tres Estanys (2785 m)
Pic de Ventolau (2849 m)

Cims 2ª jornada

Pic de la Gallina (2714 m)
Pic Major de la Gallina (2758 m)
per Joan T. i Toni C.

Classificació:

8è Categoria Argent
12è Classificació total

PIC D'ANETO

Via: "Normal"
per Jordi V., Jordi L. i Roger A.

PEDRAFORCA

Paret Nord

Via: "Gran Diedre"
per Roger A. i Toni C.

Via: "Estassen"
per Toni M., Magda i Ramon c., Andreu F.,
Gonzalo i Jordi V.

Pollegó inferior (cara Sud)

Via: "De tots"
per Toni C., Roger A. i Jaume S.

Cara Nord

Via: "Anglada-Guillamon"
per Teresa S., Joan R., Xavier Perera, Xavier
P. i Toni C.

Via: "Homedes"
per Jordi M., Manel M., Andreu F. i Joan T.

FONT-RUBI

Vies: "Zulú...", "Hawai"
per Pep i Jaume S.

Coll de la Barraca

Vies: "Criatures del bosc", "Dinar calent"
per Angel G. i Lluís

Vies: "Cristina", "Coll del vent", "Quo Vadis Rapaciño"
per Jaume S. i Joan T.

VILANOVA DE MEIA

Vies: "Taquicàrdia", "Districte 1r", "Frontera",
"Scorpions", "El camino peligroso"
per Jaume S., Josep, Joan i Jordi L.

Roca dels Arcs

Via: "Stae"
per Josep P. i Toni C.

Via: "L'última alternativa"
per Roger A. i Jaume S.

Via: "Seco, roca y descontrol"
per Manel V. i Jordi L.

Vies: "Migraña", "Rey del Mambo", "Nuclear"
per Angel i Pep

Via: "Camell"
per Jordi V., Manel M., Jordi M., Lurdes M. i
Andreu F.

Via: "Marco Polo"
per Angel V., Aleix i Jordi M.

Via: "Buckanan"
per Toni C., Teresa S. i Joan T.

Via: "La Lleida"
per Toni C., Teresa S. i Joan T.

Via: "Passatgers del vent"
per Angel V. i Andrés

Via: "La chica del Martini"
per Jordi L., Jordi V., Joan T. i Toni C.

Via: "Fase terminal"
per Jaume S., Angel v., Roger A., Pep F. i
Q. Magriñà

Via: "Roca del contraforç"
per Carlos A. i Helen R.

MONT-RAL

Gegants

Vies: "Bombero torero", "Trempera matinera",
"Foc als dits"

Paret del Grèvol

Via: "Crisol"

per Lluís, Gordi i Jaume

Vies: "Smirnoffrocks", "L'escupidor", "Purillo
concentração", "Ke Pahissa"
per Angel G. i Lluís

AIGUILLE DE BLATIERE (Alps)

Via: "Nabot deon"

per Angel V. i Jaume S.

VERCORS

Via: "Temps des buriles"

per Angel V. i Jaume S.

Via: "Nospheratu"

per Angel V. i Jaume S.

ARBOLI

Can Simiro

Vies: "Catacrak", "Agua de fuego", "Ke te kalles",
"Pocker d'Alho"
per Pep i Jaume S.

MIDI D'OSSAU

Punta Jean Santé

Vies: "Jolly", "Sudest clàssica"
per Angel, Joan T., Toni C., Roger A. i Jaume S.

GARRAFET

Vies: "Jocs d'aigua", "Mare Nostrum",
"Sangre de toro", "Hall 7000"

per Roger A. i Jaume S.

Vies: "Simpy Extrem", "Niu de gavines", "Las curvas
de mi chica"

per Roger A. i Jaume S.

Vies: "Mar obert", "Neskaopolita", "Mossa"
per Jaume S., Josep P. i Roger A.

SIURANA

Campi qui pugui

Vies: "Tapioles i birretes", "Maese Sansagaz",
"Isadora donde estás", "loguin"

Can Melafots

Vies: "Trigonometria", "Hermano bebe que la via es
breve", "May thing song a les zinc"

Can Rebotat

Via: "Purit durmi"

per Roger A., Angel G. i Jaume S.

Can Melafots

Vies: "Triángulo", "Llobató"

Can Gan Dionis

Vies: "S'ha de badar", "Prendre la Tête"
per Pep i Jaume S.

CAN XIMET

Vies: "Toti", "Esclatasant", "Cagada"

per Roger A., Josep i Jaume S.

Vies: "Adrenaline", "Pato", "Passada olímpica"
per Roger A. i Joep P.

MONTGRONY

S. Sant Pere

Vies: "Raquel", "Selectivitat penjada", "Tota la gama
de rises"

per Pep, Roger A. i Jaume S.

Parking

Vies: "Amadeus", "Patir del pati", "Que la força
l'acompanyi"

per Pep, Roger A. i Jaume S.

CAMINADA

Vilanova-Talaia-Pic de l'Aliga-Montgròs-Vilanova
per Joan T., Toni C., Marta C., Joan R., Teresa
S. i Ariadna R.

RALLI D'ALTA MUNTANYA C.E.C.

Corones - Vallhiverna

Or : Jaume S. - Roger A.

Argent: Toni C. - Joan T.

Joan R. - Teresa S.

Andreu F. - Lurdes M.

Ramon C. - Núria S.

J. Colorado-J.Bertran

Bronze: Toni M. - Magda C.

Lliure: Jordi V.

(Entitat amb més equips classificats)

GAVARNIE

Escalada sobre el càmping:

Toni C. i Joan T.

Mur de la Cascade (aprox. 300 m)

Toni C. i Joan T.

MORATA DE JALON

Peña del Reloj

Vies: "Olga", "Tallas Gómez", "Rosario Marín",
"Guadalupe"

per Xavi i Fidel

Aguja Coñeriza

Vies: "Pinilla", "Neoplasia", "Variante Bavaresa", Chor-
ritos", "Original", "Espolón lalo", "Caprice de
Dieu", "Jesusa"

Peña del Reloj

Vies: "Luces de Bohemia", "Variante directa"

Aguja negra

Vies: "Situación embarazosa", "Olvido", "Licoreta",
"Pequeño diedro", "Papá fue un bala perdida"
per Xavi P., Toni C., Teresa S., Joan R.,
Ariadna R.

CAMINADA

Vilanova-Talaia-Pic de l'Aliga-Montgròs-Vilanova
per Toni C., Joan T., Teresa S., Joan R.,
Xavi P. i Susanna Guimerà

X RAL·LI C.E. ALIGA

Vall de Remuñe

- Forca de Remuñe (Bronze)
- Perdiguero (Argent)
- Cabrioles (or)

Argent: Toni C. - Joan T.
Josep B - i fill
Or : Manel V. - Jordi V.
Bronze : Teresa S. - Joan R.
Xavi P. - Susanna G.
Marta C. - Noemi

Del desembre del 93 al setembre del 94

MIDI D'OSSAU

Petit Pic - Esp. Nord-Oest

Via: "Ravier (Original)", 16.7.94
per Pep F. i Jaume S.

MONT-REBEI

Paret d'Aragó

Via: "Santiago Domingo", 21.5.94
per Roger A., Alex O. i Jordi M.
Joan T., Pep F. i Jaume S.

Via: "CADE", 22.5.94
per Roger A. i Pep F.
Joan T. i Jaume S.

Via: "Cúpula Nocturna", 28.5.94
per Roger A. i Jaume S.
Pep F. i Angel V.

RIGLOS

Mallo pisón

Via: "Vencejo Acrobático", 17.6.94
per Pep F. i Jaume S.

PUNTALS D'AGER

Via: "El tercer hombre", 2.4.94
per Angel V., Pep f. i Jaume S.
Via: "Esperó del Colobres", 17.4.94
per Roger A. i Angel V.
Joan T. i Jaume S.

PELADET

Via: "Necrópolis", 30.1.94
per Pep F., Angel V. i Jaume S.

Via: "Empatxo de Garnatxo", 19.2.94
per Pep F., Angel V. i Jaume S.

Via: "Baby Boom", 1ª ascensió 5.3.94
per Angel V., Alex O. i Jaume S.
Pep F. i Joan S.

ROCA REGINA

Via: "Ariadna" 1ª Integral 3.10.93
per Roger A. i Toni C.
Jordi L., Angel V. i Jaume S.

Via: "Maldita sea mi suerte", 18.6.94
per Pep F., Angel V. i Jaume S.

TERRADETS

Vies: "Reina Puig", "Anglada Guillamón"
i "CADE", 9.4.94
per Angel V. i Pep f.
Roger A. i Jaume S.

VILANOVA DE MEIA

Roca dels Arcs

Via: "Ultima alternativa", 4.12.93
per Roger A. i Jaume S.
Via: "Fase terminal", 6.2.94
per Angel V., Roger A. i Jaume S.
Vies: "Tierra de Nadie", "Rampes invertides",
"Migranya profunda", "Plaerdemavida"
per Pep F. i Jaume S. ; 30.4.94
Via: "Musical Exprès", 14.5.94
per Teresa S., Eugeni i Jaume S.
Via: "Lleida", 15.5.94
per Isabel G., Eugeni i Jaume S.

PILAR DEL SEGRE

Via: "Ferran Olivé", 20.3.94
per Angel V., Pep F. i Jaume S.

MONTSERRAT

Diablos

Via: "Llibertat provisional", 5.6.94
per Roger A., Angel V. i Jaume S.
Via: "Còsmica", 21.8.94
per Jordi L., Manel V. i Jaume S.

Frases

Via: "CADE", 30.7.94
per Manel V., Roger A. i Jaume S.

EL PAISATGE ALS MUSEUS DE VILANOVA I LA GELTRU

**Francesc Gimeno i Arasa
(Tortosa 1858-Barcelona 1927)**

De F. Gimeno tenim dues notes al Museu del Castell de la Geltrú; són diferents temes, però fetes amb l'energia i mestratge que caracteritzen el pintor. Una primera nota és el cap d'un nen, possiblement el retrat d'un familiar. És una obra pintada amb pinzellada pastosa i valenta. L'altra nota és el tema d'un paisatge on destaca la textura cromàtica creada per la superposició de pinzellades. Aquestes dues obres són destacables en el conjunt de notes del Museu.

Francesc Gimeno, després de rebre els primers ensenyaments artístics a Tortosa, es trasllada el 1880 a Barcelona, on alterna el treball de pintor de parets amb l'estudi artístic. El 1884 estudia a l'Escuela Superior de Bellas Artes de San Fernando de Madrid i freqüenta el Museu del Prado, interessant-se, sobretot, per l'obra de Velázquez, del qual rep influències en la seva pintura.

S'instal·la a Barcelona el 1889 i prefereix continuar dedicant-se professionalment a fer de pintor de parets, mentre fora de l'horari laboral pintava quadres. Pintor de caràcter dur, passà fins i tot per

difficultats econòmiques ja que no va voler cap mena de mecenatge. Encara que va participar en diferents exposicions col·lectives al llarg de la seva vida, no fou fins el 1915 que es va organitzar la primera exposició individual a les Galeries Dalmau de Barcelona. Els temes de les seves obres són els interiors amb figura i els paisatges. També es conserven molts autotratsats fets amb una gran diversitat de tècniques.

Josep M. Also

"Paisatge", de Francesc Gimeno.

PIC DU TAILLON, PER LA PORTA OBERTA DE LA BRETXA DE ROLAND

Amb l'excusa que d'aquella colla n'hi havia que no tenien assolit un "tres mil", algú va proposar d'acostar-nos a Gavarnie, i sense complicar les coses escolliríem com a fita un dels cims més fàcils de la contrada, el Taillon, de 3144 m, i de

pas gaudiríem de la salvatge bellesa d'aquell llegendari cop d'espasa que Roland donà separant el pic de Balzillac i el Casc amb una bretxa descomunal.

I ja hi som. Tres cotxes i deu

persones en direcció a Bielsa, fugint de la xafogor costanera i a la recerca de la fresca pirinenca. Travessem la frontera i cap a Sant Lary i a pujar aquelles dues fites que el ciclisme ha fet històriques: el coll d'Aspin i el de Tourmalet, aquest darrer, a més, convertit en estació d'esquí a les dues bandes. Després de dinar en un prat, prop de la carretera, baixem d'aquell darrer coll i anem a prendre café a Barèges, continuant després cap a Luz i Saint Sauveur, desviant cap a Gedre, des d'on ja es divisa l'imponent cercle de Gavarnie.

I fem cap a la base d'operacions: Gavarnie. Increïblement farcit de turistes i caminaires, que ordenadament pugen i baixen del final de la vall de contemplar la gran cascada i les immenses parets que tanquen el cercle. La majoria ho fan a peu, però bona part han llogat un cavall o un matxo per fer el mateix recorregut, amb la qual cosa carrers i camins han quedat perfumats per la gran quantitat de fums que deixen anar per arreu. Nosaltres anem cap al càmping, que no era precisament de primera i sí un xic cutre. I resulta, per acabar-ho d'adobar, que parem les tendes al costat d'un parell d'esgarrapamuntanyes talaïencs: el Toni Castelló i el Joan Toledano amb les respectives famílies, que venien a descansar. Ells, però, per no avorrir-se eren a sota la Torre de Marboré escalant alguns d'aquells desploms al costat de la Gran Cascada. A l'hora de sopar, gresca per la celebració de l'aniversari de la Pili incloent-hi un pastís amb espelmes. Si volíem llevar-nos aviat l'endemà, però, no era pas qüestió d'anar a dormir massa tard.

El propòsit més fàcil fou, de

El Taillon, des de la carretera del port de Bouchard. Foto: J. Blanes

Sortint al coll veiem el Refugi, Torre i Pic de Marboré, el Casc i Bretxa de Roland. Foto: J. Blanes

bon matí, amb els cotxes, remuntar la reforçada carretera que ens portaria dels 1380 m alt del càmping fins al Port de Boucharo (pel costat francès) o Port de Bujaruelo (pel costat aragonès), a 2257 m alt, a través de l'estació d'esquí de La Vallée des Espézières. Tot just sortia el sol i l'aparcament del coll ja era gairebé ple. Botes, motxilles, piolet i amunt per un corriol que flanqueja just per sota dels Gabietous i del Taillon, en direcció al refugi de Sarradets. Allò sembla la Rambla i no para de pujar gent. La primera dificultat fou, sobretot pels menys avesats, creuar la torrentada d'aigua que baixa de la propera gelera del Taillon, incloent-hi la grimpada, i que ens entretingué més del compte. Anem remuntant i dividim plenament el Taillon i la gelera, amb el gel descobert diferenciat de les congestes del darrer hivern pel seu color fosc. Al fons, al bell mig, el Dit, el monòlit que configura la Falsa Bretxa.

Entremig de la tartera, el camí no para de pujar fins que, de sobte, saltem a l'altre vessant i apareix ben a prop el Refugi de Sarradets, i al darrera, esquitxada per congestes de neu, la gran muralla conformada des dels pics d'As-tazou fins a la Torre i Pic de Marboré, el Casco i la Bretxa de Roland. Una estona més tard, ens trobem a la plataforma del Refugi, a 2587 m alt, una edificació ja antiga, propietat del Club Alpi Francès. Darrera nostre, al pic de Sarradets, veiem com a les seves característiques parets hi ha una gran afluença d'escaladors. A partir d'aquí comença una costeruda pujada per una aresta de pedregall de la morrena glaciària. Prèviament hem travessat la primera congesta, que continua amunt, lateral al camí, interrompuda per una llarga plataforma rociosa, des d'on podem gaudir d'una visió total i grandiosa de l'impressionant Bretxa de Roland. Una traça ben marcada per la gelera, per on pugen ininterrompudament grups de muntanyencs, ens deixarà a tocar els 2804 m alt de la Bretxa. Només una curta tartera i ja som en aquest trau gegantí per on passa un vent furient que ràpidament ens convida a arrecerar-nos. Mentre fem alguna fotografia, observem els companys

El magnífic Refugi de Sarradets. Foto: J. Blanes

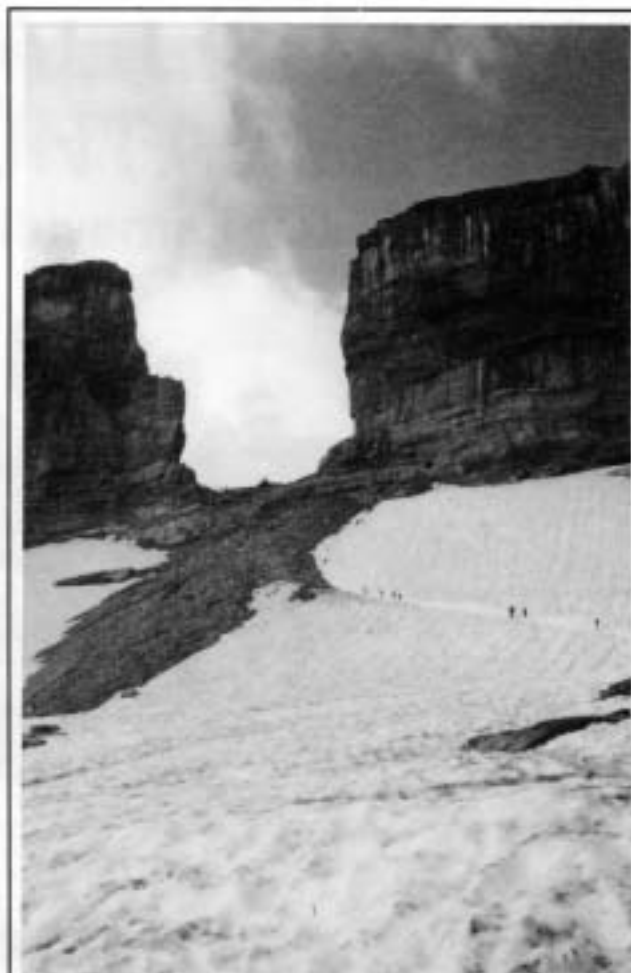
Acostant-nos al Dit, que configura la falsa Bretxa. Foto: J. Blanes

Des de la carena del Taillon, el Balzillac, Casco i el massís del Mont Perdut. Foto: B. Forgas

Des del Refugi, les congestes de neu i la Bretxa de Roland. Foto: Blanes

La Impressional Bretxa de Roland. Foto: J. Blanes

que han quedat endarrerits que, amb el piolet o els bastons d'esquí, es barallen per avançar en la darre-
ra llenca de neu.

Ens sobresalta observar que els cims s'estan cobrint de boira i que se'ns pot espatllar el dia. Fugim d'aquell batibull de gent que ocupa per complet la bretxa i, per sota del geomètric pic de Balzillac, flanquegem fins arribar al Dit -o la Falsa Bretxa-, on descensem i ens reagrupem.

Mentre reprenem forces al recer protector del Dit, que no és res més que un monòlit semblant a una torre de defensa medieval, la boira comença a desaparèixer i per fi veiem clara la pujada al Taillon. Carenegem per enfilat-ho després, decididament, per un senderó pedregós, que segueix proper a l'aresta, fins que després de molts esforços i suar la cansalada, el cim és nostre. La lògica alegria d'assolir els 3144 m alt dels qui ho feien per primer cop contagiava a tothom. La Farri, un xic més feixuga que la

resta, s'havia endarrerit i el Jani s'havia quedat a ajudar-la. Per fi hi érem tots i ens podíem fer la foto col·lectiva. El compromís era ferm: als tres novells "tresmilers" els tocava pagar la convidada. La Montse, la Farri i l'Artur en prengueren bona nota i dies més tard complirien amb escriu la seva paraula.

Mentrestant ens adonem que per aquells rodals el nostre és dels pocs cims que no té núvols. Davant nostre, doncs, se'ns amaguen el massís del Mont Perdut i Marboré i a l'altre costat el Vignemale, que escadusserament deixen veure la seva testa. Sota nostre, al costat aragonès, la Vall d'Ordesa amb el seu frontis de la Faja de Pelai, més cap aquí el Cercle de Cotatuero, el Collado del Descargador, els plans de Millaris i divisem també la Gruta gelada de Casteret. Llàstima que la calitja no ens permetia de veure més detalls; el costat francès encara era més enterbolit i només s'endevinaven la zona del Pic Long i de Neouville. Igualment resultaven mig amagats els Picos del Infierno,

damunt de Panticosa. Per sort, els Gabietous, a la mateixa carena on érem, estaven perfectament clars.

Després de fer totes les fotos necessàries, menjar per recabalar energies i compartir una bóta de vi que ens oferiren uns companys manyos, ens acomiadarem del cim. La davallada es presentava un xic més conflictiva, ja que les genolls de dues de les dones es trobaven cansats i ens ho haguérem d'agafar amb parsimònia. De mica en mica tiràriem enrera fins que ens adonàrem que ja érem novament a la Bretxa. Traspasar la gelera amb neu, ara més tova, fou bufar i fer ampolles i fins ens permetérem d'anar a fer fotos a la Gran Cascada en arribar a la gran plataforma rocosa. La resta de baixada fins al refugi, molt redreçada, havies de frenar contínuament, amb el càstig que això representava per als genolls i els dits dels peus. Tot i que vaig aconsellar de baixar sense perill i més còmodament per la neu, tothom va continuar pel camí. Un altre cop, el darrer obstacle va és-

Triomfants i eufòrics després d'assolir els "tres mil". Foto: J. Blanes

ser creuar les cascades del torrent de desguàs de les geleres. De nou la Farri ens fa unes quantes filigranes per no mullar-se els peus.

El camí fins a l'aparcament de vehicles al Coll de Bouchard fou distès, fent petar la xerrada i sense cap pressa. I ens presentem al càmping entremig d'aquella allau de gent i de ramats de cavalls que anaven i tornaven del fons de la vall, exactament com el dia anterior.

Primer de tot, dutxar-se o remullar-se a la Gave de Pau i tot seguit un dinar-berenar-sopar per escurar les darreres provisions i un passeig per Gavarnie clogueren l'estada en aquesta magnífica vall.

L'endemà, després del Tourmalet i l'Aspin, de propina fem el coll de Peyresourde per arribar-nos a Bagnères de Louchon i a continuació assolir l'estació d'esquí de Super-Bagnères. Davant nostre, l'Aneto i la Maladeta i una panoràmica superba de cims, assenyalats perfectament en una taula d'orientació, identificant entre els més coneguts per la seva silueta, el Montarto, el Colomers, els Besiberris i el Cornalòrmo, l'Aneto, la Maladeta, l'Alba i, ja davant nostre, el Tuc de Maupas i el Cabrioulès. Però calia no entretenir-nos més ja que volíem fer un àpat com cal a la Vall d'Aran.

Remuntem el port del Portaró i travessem la frontera fins a un

Bosost sadollat de turistes que ens acollí per dinar. Tot passejant, després, descobrirem la bonica església romànica del segle XII i el seu nyap arquitectònic en restaurar un dels seus absis amb pedra polida, vidre i acer: senzillament horrorós.

Era qüestió de tornar a casa. Un grapat de quilòmetres per carretera i autopista ens situava de nou en una Vilanova que havia carregat el Quatre de Vuit dels Bordegassos. Nosaltres també havíem fet "carregat i descarregat" el nostre tresmil.

Josep Blanes
Gavarnie, agost de 1994

**UTILITZEU ELS SERVEIS I PRODUCTES QUE
US OFEREIXEN ELS NOSTRES ANUNCIANTS!**

El "hobby" d'aquest estiu (17)

LES FORNICULES

QUE HI HA ALS CARRERS I PLACES DE LA NOSTRA CIUTAT -1

ELS "HOBBYS"

Són ja quatre anys ben complerts que surt la secció del "HOBBY" cada trimestre, encara que per la nostra condició d'humà, l'últim trimestre, el que feia el nº 16, no portava el típic encapçalament. Així doncs ara publiquem el que fa el nº 17, amb la intenció que mentre jo tingui corda per fer-lo, continuarà sortint, per al qui tingui corda per llegir-lo.

Novament us convido a passejar pels carrers de Vilanova i també pels de la Geltrú, i tot passejant, a aixecar la vista una mica enlaire per tal de veure les fornícules que hi ha a l'alçada del primer pis de moltes cases. Dins d'aquestes fornícules o capelletes hi ha imatge d'un Sant o d'una Verge, algunes són de talla de fusta, altres són de terracotta o de guix, però també hi ha alguna fornícula que actualment és buida, sense imatge, o plena amb altres motius totalment aliens a la devoció religiosa.

L'aparició d'aquestes

capelletes amb una imatge és fruit de la devoció popular envers un Sant o una Mare de Déu. Les peregrinacions populars de l'època medieval a

fornícules que hi ha al nostre poble segurament que es van iniciar cap al segle XVII, que és l'antiguitat donada a la imatge de talla de la Verge del Carme del Carrer Major núm. 47.

Fornícula de Cap de Creu amb la imatge de Sant Joan. Foto: Joan Sívila

un lloc concret de la cristiandat promogueren la instal·lació de punts de devoció al llarg dels camins, als portals dels pobles o també a les façanes d'algunes cases, tal com podem testimoniar a Vilanova. Aquestes

En aquest treball concretarem la nostra atenció a l'entorn de les fornícules construïdes en les cases particulars i només de passada es fa una minsa referència -en dos casos- a les que hi ha construïdes sobre un edifici religiós.

EL RECORREGUT

UNA FORNÍCULA AL BARRI DE SANT JOAN

Podem començar el recorregut al barri de Sant Joan, on vaig localitzar una fornícula dedicada al mateix Sant. Quan ja donava el recorregut per acabat, un dia passejant, descobreixo una petita fornícula al carrer del Bruc núm. 41, amb la petita imatge d'un Sant Joan a dins. El barri és nou i per tant aquesta fornícula no pot tenir molts anys; com que no en sabia res, vaig començar a preguntar, i això és el que n'he tret.

La Sra. Julia Belchi, que era vinguda feia poc de Múrcia,

tenia uns horts (patis) en aquell indret, i en la dècada dels anys 50 s'hi va construir una caseta. Va comprar aquesta imatge a un veí, que també hi tenia uns "patis", i la va posar a la façana. Ja tenim Sant Joan instal·lat al seu barri.

Quan arribava la festa del 24 de juny, aquesta senyora llogava un tocadiscs, posaven begudes amb barres de gel, engalanaven el carrer, i ho celebraven amb tots els veïns que hi anaven. Quan anys més tard la caseta es va convertir en un bloc de pisos, la petita imatge de guix del Sant va tornar a presidir el barri des de la seva capelleta del carrer del Bruc núm. 41, i el continua presidint.

EL CARRER ECONOMIA

Al núm. 43 d'aquest carrer, a la casa que fou de la família Tarrés, hi ha una fornícula habilitada al lloc d'una finestra que va ser feta ja dins el nostre segle i en la qual van col·locar una gran imatge de talla d'una MaredeDéu però no se'n sap la dedicació. Aquesta talla la retiraven cada dia al matí perquè el sol no la fes malbé, i la tornaven a col·locar al migdia en quedar a l'ombra; però això tenia dos inconvenients: l'un, el fet de colpejar la imatge en moure-la sovint, i l'altre, pel pes que tenia i fer-se grans els seus amos; per aquest motiu, fa uns 40 o 45 anys van encomanar al paleta Sr. Gisbert que hi col·loqués una ceràmica representant la Verge del Sagrat Cor, emmarcada amb pedra rústica i un sòcol vidriat de color verd al seu voltant.

LA PLAÇA DE CAP DE CREU SANT JOAN

La història d'aquesta fornícula no ve de gaire lluny. A mitjan segle passat, concretament l'any 1854, hi

La Verge del Sagrat Cor a la fornícula del carrer Economia. Foto Farriol

hagué una epidèmia de còlera a tot el Principat en què va morir molta gent, però els habitants de Vilanova estaven convençuts que aquí no arribaria, per la fama que tenia la vila de ser un poble molt orejat, sanítos i poc propici als contagis. Res més lluny de la realitat. Passada la Festa Major de Vilanova, es declarava arribada l'epidèmia al poble i fins a finals de setembre en què se superà, s'emportà de Vilanova i la Geltrú unes 825 persones. Els veïns d'aquest barri es veu que se'n van lliurar, de patir l'epidèmia, i sigui que ja ho haguessin promés o que ho decidissin després, el cas és que van acordar la construcció

d'aquesta capelleta dedicada al Sant com a acció de gràcies.

L'emplaçament escollit fou la façana d'una botiga de queviures que hi havia a la plaça de Cap de Creu, i de la qual eren els propietaris la família Pinyol, que restaren molt contents per l'elecció de la façana de casa seva per a aquest fi. L'emplaçament actual no és l'original, sinó que era al davant mateix, en l'illa de cases que hi havia allà on ara hi ha un solar, però cap als anys 50, en perillar la seva estabilitat i ara ja la botiga en mans del Sr. Bundó, es va canviar l'emplaçament de la botiga i de la fornícula en el lloc que ocupa actualment.

Cada any, el vespre de la revetlla de Sant Joan, s'hi feia una festa popular de barri, els veïns es portaven la cadira per assistir al res del rosari i al cant dels goigs de Sant Joan, acompanyats amb l'harmònim que havien portat de l'església de Sant Antoni i que tocava el seu organista, un dels quals fou un tal

Valentí Sans. Després hi havia coca ensucrada per a tothom, obsequi del forn de la plaça (cal "Ponis"), acompanyada de la mistela, obsequi de la família Bundó, i els veïns tenien cura de la guarnició de la fornícula, amb les flors i els llums. No cal dir la gran quantitat de gent de fora del barri que també hi feia cap, a mirar i a beure.

Aquesta imatge no és pas de talla, sinó de guix, i d'un es proporcions considerables, tot i que representa un nen només abrigat amb una pell d'anyell i amb una ovella als seus peus. Sabem que en els anys que va durar la

guerra, alguns veïns van insistir en amagar la imatge perquè no fos feta malbé. El Sr. Bundó s'hi va oposar, i molt a contracor es va limitar a retirar-la de la fornícula, deixant-la a dins l'habitació fins el dia que la va reposar al seu lloc.

DUES VERGES DEL CARME

Continuant endavant, trobarem la següent imatge a la bifurcació del Carrer Major amb el Carrer Estudis, davant mateix de la Font de Ferro, i és una Verge del Carme. Aquesta vetlla pels veïns del sector des de la façana de la que fou la casa pairal al poble dels amos de la Masia Seró. També aquí hi havia celebració popular la vigília de la festa del Carme i alguns anys la celebració es tomava a repetir el mateix dia de la Mare de Déu. Bàsicament eren celebracions pietoses i cants, que van durar fins ben entrada la dècada dels anys 70 i dels quals un dels organitzadors fins a la seva mort fou el Sr. Joan Homs.

LA CASA DE MOSSEN MANUEL RODES

La propera no és massa lluny d'aquí, ja que és al carrer Major núm. 47, a la casa del fa pocs mesos traspassat mossèn Rodés (a.c.s.), que també és dedicada a la Verge del Carme i que com vaig escriure en un altre "hobby", és una talla del segle XVI o XVII, presidint la seva façana des que aquesta casa era un hostal situat en l'antic camí ral que venia del carrer de Barcelona i passava pel carrer Major.

Sabem que en la diada de la Verge del Carme, els veïns s'ajuntaven i ho celebraven al carrer; posaven cadires al davant de la fornícula, resaven i cantaven en el seu honor.

Capella a la plaça de l'Arxiprest Garriga. Foto Ferrer

LA RAMBLA DELS JOSEPETS

Ja que som al capdavall d'aquesta Rambla, és normal que ens arribem al davant de l'hospital per poder veure la Verge del Sagrat Cor que hi ha a banda dreta i que és feta de pasta de fusta, per la qual cosa resulta una imatge força lleugera de pes. En aquest cas no és dins una fornícula, sinó dins una miranda, és a dir, una finestra exterior tota envidriada amb una tapa a la base que servia per mirar a baix al carrer, una utilitat per tant molt diferent de l'actual com és la de sostenir una imatge. Així doncs sabem que la instal·lació d'aquesta imatge correspon poc més o menys cap als anys 30. Ja aquí, de passada veurem la imatge de Sant Josep, feta de pedra i de mida quasi natural, a la façana de l'església dels Josepets, església que fou beneïda i inaugurada l'any 1784. El Sant hi fou col·locat l'any 1787.

LA PLAÇA DE LA RECTORIA

Tomant un xic enrera, passant per la plaça de mossèn Llorenç Garriga, a la façana de la rectoria hi ha una fornícula

nova ja que es va construir i inaugurar el dia 5 d'agost de l'any 1974 (acaba de fer 20 anys) i en la qual es va col·locar una imatge de la Verge de les Neus, propietat del que fou rector d'aquesta parròquia mossèn Llorenç Garriga, que la va llegar a Vilanova, després de la seva mort. Aquesta imatge l'havia encarregada a l'escultor vilanoví Fidel Claramunt, que l'emmotllà amb terracotta i que té una alçada de 75 cm.

CARRER DEL MIG

Tot i ésser un carrer molt petit, no ens el podem saltar en el nostre recorregut i ens hem d'arribar fins a l'alçada dels núms. 20 i 17, que es troben l'un davant de l'altre, a les cases dels quals hi ha la corresponent capelleta.

Al núm. 17 hi ha una fornícula que actualment és buida però que durant molts anys, i fins arribar a la ja fatídica data de l'any 1936, havia tingut un Sant Antoni de Pàdua. Era una imatge de talla però era de mida petita, ja que sembla que originàriament estava instal·lada dalt del pal d'una barca de pesca, que era dels

avantpassats de la família, els quals eren mariners i devots d'aquest Sant.

Aquesta talla sortosament no es va perdre, i ara resta en poder d'un dels hereus, que resideix fora de Vilanova.

El núm. 20 correspon a la casa del que fou conegut callista Sr. Martí Rios. Ell era molt devot de la Mare de Déu de Montserrat i va aprofitar les obres d'arranjament de la façana de casa seva als voltants de l'any 1960 per construir-hi una bonica fornícula amb una marc de pedra picada i va instal·lar-hi una ceràmica amb la imatge de la Moreneta, i a la qual els seus descendents continuen posant flors i llum en moltes ocasions durant l'any.

PLAÇA DE LES NEUS -CARRER CABANYES

Al núm. 13 i a l'alçada del segon pis, s'hi troba una capelleta amb una Verge de les Neus al seu interior. Encara que la construcció de la casa deu ésser de principis de segle, la imatge que hi ha actualment només fa uns vint anys que hi és, posada de nou en un acte que van organitzar els seus propietaris i després d'arranjar la casa, en un acte que van presidir el rector M. Joan Casas i el batlle d'aquells moments, el Sr. Miquel Benavent, representant l'ajuntament.

EL CARRER DE SANT GERVASI

Molt a prop, al núm. 8 d'aquest carrer, una fornícula molt senzilla guarda el que vol ser la Verge del Roser, que té el cap trencat però en el seu lloc hi ha un objecte de forma rodona que el substitueix, i amb un nen al braç.

MAGATZEM DEL FERRET

Aquesta fornícula, situada a l'escaire de l'edifici cantonada dels carrers de Sant Pere i de Sant Gervasi, és senzilla, però té un caràcter molt propi en estar situada sobre la columna de pedra. Havia tingut una imatge de Sant Pere, però va desaparèixer fa molts anys i ara resta sense. Hi ha però el projecte de restitució de la imatge del Sant per part d'alguns veïns.

CARRER DE L'AIGUA -LA GRESCA

En aquest carrer, i en l'antiga casa que fou de la família de Josep Ferrer-Vidal, fabricant de teixits i economista, vilanoví que visqué entre els anys 1817-1893 i que fou Diputat i Senador a les Corts del país, casa doncs avui propietat de la societat La Gresca, hi ha una fornícula en la qual, actualment, hi han col·locat un porró, que és el símbol d'aquella entitat i una peça de roba del seu uniforme, l'armilla. Finalment hem esbrinat que la imatge que

hi hagué en aquesta casa era la de Sant Benet, el fundador de l'orde benedictí. Dissortadament va fer la mateixa fi que tantes altres, el juliol de 1936 va ser catapultada a baix al carrer per una colla de milicians, que tot seguit la portaren al forn que hi ha al mateix carrer amb la pretensió que fos cremada. Els amos del forn, per esquivar aquella acció, van recolzar la seva negativa dient que la pintura o el vernís en cremar podria afectar les posteriors coccions del pa. Tot això, en aquella època, ho van presenciar uns nens d'uns 8-9 anys que són els que ara m'ho han explicat.

(Continuarà)

Joan Lluís Sivill

Bibliografia:

-El Cólera-Morbo en Villanueva y Geltrú. Teodor Creus, 1854. Edició Facsímil de l'I.E.P. 1989.

-Passatgers de la Mateixa Barca. A. F. Canales Serrano. 3er. Premi "Josep LLadonosa" d'Història Local, Ajuntament D'Alguair, 1993.

-La Vida Mariner a Vilanova i la Geltrú. Xavier Garcia Soler. Premi Catalònia, 1978.

NOTA DE SECRETARIA:

**RECORDEM A TOTS ELS SOCIS QUE
TENIU A LA VOSTRA DISPOSICIO
BONS PRO-LOCAL. US ESPEREM!**

UN LLIBRE VILANOVA 1936-1939

de F.X. Puig Rovira
Ed. de l'Institut d'Estudis Penedesencs

Quan s'edita i es publica un llibre que ateny la nostra ciutat, si realment ens identifiquem com amants de les coses que hi han passat o que encara hi passen, vull dir, si la considerem realment com la "nostra ciutat", no podem "passar" d'entrada d'aquesta publicació.

L'últim llibre que he llegit i que s'emmarcaria dins les exigències abans esmentades és el que porta el títol que encapçala aquesta síntesi i que ara repeteixo: **VILANOVA 1936-1939**.

Aquest títol, per si sol, a uns els pot atraure i a d'altres els pot repel·lir. El fet de continuar parlant d'una guerra que va començar ara fa 58 anys ens podria fer caure en la temptació de voler oblidar-ho tot, però crec que no seriem prou honestos amb nosaltres mateixos amagant el cap sota l'ala i ignorant la nostra mateixa i pròpia història.

El llibre, el "senyor llibre", perquè té 400 pàgines, ha estat curosament escrit en 117 apartats no massa extensos que li donen una gran autonomia de lectura i que permet prendre'l i deixar-lo encara que sigui per poca estona, sense trencar-ne el fil.

Aquest llibre, mica a mica, ens situa a prop dels problemes (ja llunyans en el temps per a tots nosaltres però tan propers

encara en els actuals fronts que desgraciadament hi ha oberts arreu del món) d'allò que era la vida diària d'una població a la reraguarda del front de la guerra, mancada de queviures i amb un total trencament del sistema econòmic i social.

Aquesta síntesi pretén animar a la seva lectura bàsicament els que varem néixer després dels importants fets que s'hi detallen, i de passada és el meu modest reconeixement al seu autor, per altra banda soci de la nostra entitat, F.X. Puig

Rovira, per la tasca de documentació i investigació que hi ha esmerçat i perquè l'ha sabuda traduir en una obra totalment digerible i amena, tenint en compte que és un tema prou delicat. Aquest llibre, a la venda en els llocs habituals de les publicacions que fa l'I.E.P., també és a la biblioteca de la nostra entitat per a aquell soci que el demani i també, per què no, és en moltes de les altres cases a la vostra disposició.

Joan Lluís Sivill

VILANOVA
1936/1939

EL GOVERN MUNICIPAL I ALTRES ASPECTES

FRANCESC X. PUIG ROVIRA

INSTITUT D'ESTUDIS PENEDESENCs

NOTÍCIES I COMENTARIS

PER QUÈ ES CREMA EL BOSC?

Aquesta anyada ha estat molt dura per als boscos i el desastre ha fet -i encara favesar molta tinta en els mitjans de comunicació. Nosaltres també farem servir una mica de tinta.

Tots som conscients que de foc, en el bosc, n'hi ha hagut i n'hi haurà sempre. Provocats o no, voluntaris o inconscients, accidentals o naturals, els incendis de tant en tant cremen els boscos, no aquí solament sinó a tot arreu. En el Principat i a tot l'Estat es dona el cas que cada dia hi ha més gent a la muntanya -urbanitzacions, bicicletes, motos, 4x4, "domingueros" i excursionistes de tota mena- i el risc d'incendi s'ha multiplicat. En poques paraules, hi ha més incendis que abans i en conseqüència s'han incrementat les precaucions i les prevencions (prohibició absoluta de fer foc, control de pas, etc.). Però el problema principal no rau aquí. Us heu fixat que cada dia és més difícil apagar un foc forestal? Els incendis actuals superen en proporcions els d'abans i ara es fa imprescindible usar mitjans aeris per apagar-los, sistema impensable en dècades no llunyanes. Què vol dir tot això? Que els boscos actuals són una teia per encendre. Fins fa poc era tabú parlar de l'estat dels boscos -ara ja se'n parla, i força-, però és ben sabut que el bosc fa molts anys que no rep les atencions que rebia i ara es paguen les conseqüències. Netejar i cuidar el bosc ja fa anys que no és rendible i els "fogots" ja no tenen sortida. La migrada economia del pagès i

l'abandó del camp -masies tancades, abandonades i enrunades- són els mals dels boscos a causa del progrés mal entès. Altres mals de la muntanya són: les autopistes, les urbanitzacions, la degradació dels rius, la brutícia dels abocadors, els maleïts plàstics i un llarg etcètera, producte de la imbecilitat de l'"homo sapiens" i del poc civisme existent.

Passem a comentar alguna tinta vessada en els periòdics. Primerament, la Unió de Pagesos, que, davant la frase de "s'han de netejar els boscos", manifestava que s'hauria d'aclarir què vol dir netejar els boscos i preguntava: de quina brutícia es parla? I en segon lloc també preguntava com s'ha de fer (?). Afegia que "cal tenir en compte com són i com evolucionen els ecosistemes forestals, però sobretot com és possible costejar els enormes costos per fer funcionar una gestió forestal que seria la manera de "netejar els boscos" (això és el que nosaltres esperàvem que diguessin i pensant que el 80% del bosc català és de propietat privada, el problema encara és més greu). Deien que "cal tenir molt clar que els costos de "netejar" són insuportables per a les explotacions forestals en la situació actual del sector i que cal buscar solucions eficients per a la gestió, que és la manera més eficient de mantenir uns ecosistemes forestals fortament antropitzats des de fa segles" (sense cuidar no fa pas tants anys). La Unió de Pagesos admetia que "els boscos d'avui no es cuiden com abans (lògicament, parlem de neteja selectiva), ja que aquesta tasca

és impossible de costejar". No hi ha dubte que s'hauran de cercar solucions al problema generat per la deixadesa, i aquestes solucions passen per ajudes de l'Administració.

Però, a la vegada i de la mateixa manera que es volen posar fortes multes per imprudències, potser seria el moment de pensar en posar-les també als qui embruten el bosc, especialment als qui fan la tala i deixen el brancatge allí mateix. És que no es pot dir, això? Doncs ja és hora que es digui, ja que apagar el foc cada dia és més car i es fa amb diners públics, encara que els boscos siguin particulars.

Durant l'agost aparegué un llibretó de la Generalitat que portava per titulars: "El Bosc és Vida. De tu depèn el seu futur", on s'exposava la realitat del problema i es donaven consells generals davant la crema dels boscos. Entre els elements preventius es podia llegir: "hi ha moments concrets en què cal netejar els boscos. I així es fa (?). Per exemple, quan una forta nevada trenca un excés de branques dels arbres, cal retirar tant com sigui possible aquestes branques". En un altre lloc i dintre el tractament silvícola, deia: "Cal desbrossar els boscos quan l'hivern ha fet tombar branques i sempre que tècnicament sigui necessari. Cal netejar les restes de la tala habitual o l'excés de matolls. Cal també eliminar els arbres morts (però no sempre), perquè s'assequen i són fusta de molt fàcil combustió a més d'afavorir plagues d'insectes".

Nosaltres, amants de la

NOTÍCIES I COMENTARIS

natura, sabem que això que ara es demana fa molts anys que no es fa i quan preparem excursions o organitzem marxas trobem els boscos, els camins i els senders plens de brancatge, argilagues i més d'un espinós esbarzer que ens fan renegar sense ganes.

A primers de setembre, el Consorci Forestal de Catalunya ha presentat diverses mesures per evitar els desastres dels incendis i entre altres hi ha la de demanar ajudes per a netejar els boscos. Tenim un amic pagès que va netejar el seu bosc, ja fa anys, amb la garantia d'una subvenció de la Generalitat i va esperar quatre anys per cobrar. S'hauran d'estudiar unes ajudes més ràpides.

Per al dia 16 de setembre estava programat a Manresa un debat sobre els incendis forestals. Entre altres temes s'havia de parlar de "les causes de la darrera catàstrofe", "la vigilància dins de la prevenció dels incendis" i "l'explotació agrària i el bosc". Veurem què en sortirà de tot plegat.

Per acabar i no fer-nos pesats, fem ressó d'una part d'un article aparegut en la premsa i que hauria de fer pensar una mica: "El cert és que poques vegades es considera oportú **posar l'accent en les causes estructurals** i no de consciència individual o col·lectiva, potser perquè obligaria a qüestionar gairebé tot un estil de vida que és el que ha modificat els usos socials del bosc i ha comportat l'augment de risc de foc" (el subratllat és nostre). No en parlem més.

INCENDIS FORESTALS A DOJO

Lamentablement, hem de tornar a parlar d'incendis. En la darrera revista de juny, vam descriure els focs esdevinguts la primavera. A darrera hora, mentre es confeccionava l'esmentada revista, estaven cremant més de 60 focs en tot Catalunya, a més dels provocats per l'explosió de la Pirotècnia Igual de Canyelles. L'extrema sequera d'enguany i les altes temperatures assolides van fer que el bosc estigués massa temps en un risc molt alt d'incendi. Els desastres que més o menys ens afectaren per la seva proximitat han estat àmpliament descrits per la premsa en general i aquí només en farem un breu esment perquè en quedi constància.

El 21 de juny es va declarar un perillós incendi a sota el castell de Claramunt, per damunt mateix de la Pobla. El fort vent que bufava féu avançar el foc fins a les Socarrades i la serra de la Guàrdia, al límit amb Vilanova del Camí, no gaire lluny del GR que de Collbàs es dirigeix a la Pobla i molt a prop del Polígon Industrial de Rigat, tocant al riu Anoia.

El 2 de juliol va cremar un bon tros de bosc de la part de ponent de Miralpeix, entre aquesta enrunada masia i el turó del Codolet, davant per davant de la punta de les Coves, just per on vam passar durant la Caminada Popular de 1992. Al cap de quatre dies, es va produir un petit incendi, intencionat, a la part de llevant de Miralpeix, prop de la masia del Bon Repós, sota el molí de Miralpeix.

El dia 4 de juliol fou el més infernal de tot l'any. A més dels

incendis declarats arreu del Principat, entre altres el de Collbató -que arribà a tocar el monestir montserratí (tram que per cert vam fer amb el GR de Montserrat a Piera)-, el foc provocat per la Pirotècnia ens ha deixat la comarca mig cremada, ja que es van produir simultàniament una dotzena d'incendis. Els dos fronts més grans foren el del cantó d'Olèrdola -cremant-ho tot fins al castell, la Plana Rodona i la Font d'Alba- i per la part d'Olivella, a l'entorn de la Urbanització Mas Mestre. No cal dir que el paisatge ha quedat fet una desolació i fa veritable pena de veure. I aquest foc, com els esmentats anteriorment, també ens va anar al darrera, cremant tot l'itinerari de la passada Marxa de Regularitat per Descripció, com si portéssim m... a l'espardenya. I no va acabar aquí, la tragèdia. El diumenge següent, 10 de juliol, va cremar la muntanya del Papiol i la Barquera, enllaçant aquest foc amb les restes cendroses de Viladellops. En aquest cas, ha quedat calcinat el que s'havia fet a peu l'abril, organitzat per l'Institut d'Estudis Penedesencs.

Per acabar, a més dels focs declarats a La Bisbal i a Castellet, que per sort foren controlats relativament aviat, un altre grandíol incendi va calar a primers d'agost des de Sant Joan de Mediona a la Font del Bosc i fins al castell de Mediona -en aquest cas provocat per l'abocador municipal-, enllaçant en la Urbanització can Verdaguer amb la zona cremada la tardor de l'any passat. Ara totes les muntanyes que hi ha entre Sant Quintí i Sant Joan de Mediona estan cremades. Quan s'acabarà aquesta plaga? És el que tothom es pregunta.

TECNICS

ANTIGA ELÈCTRICA CAMPILLO

AIGUA - LLUM - GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

MECN-I

INFORMÀTICA, OFIMÀTICA
I MECANOGRÀFIA

CASH & CARRY

GRUP DATA LOGIC

CONCESIONARI OFICIAL

EPSON **COMPAQ** TOSHIBA

C/. de l'Aigua, 14
Telèfon 814 12 96

08800 Vilanova i la Geltrú

BOLSOS

rodero

Avda. Francesc Macià, 65 / Sant Gregori, 4
Tel. 815 18 44
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

VIDRES VILANOVA
roure

CRISTALLS I VIDRES PLANS
DE TOTA CLASSE
FUSTERIA D'ALUMINI

EXPOSICIÓ
PARE GARI, 28
TEL. 893 87 07

mampares
bany i dutxa

VENTIKLAR®

2S Cesana spa

MABELUX

d uehban®

**ORIGINAL
DUSCHOLUX®**

«EL BUEN TAPEO»

junt a la Piscina Municipal

C/. Pelegri Ballester, 19-21
 Tel. 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

**INTERSPORT[®]
 OLARIA**

Pl. Soler i Gustems, 5
 Francesc Macià, 50
 Tel. 8930470 - Fax 8141436

08800 Vilanova i la Geltrú

TOT PER A L'ESPORTISTA

